

Diplomová práce

Kúpele Grössling

*Fakulta architektúry
České vysoké učení technické
LS 2020*

*autor:
Bc. Lucia Gažiová*

*vedúci práce:
doc. Ing. arch. Boris Redčenkov*

Obsah:

6	úvod
7-14	1. časť <i>kúpele</i>
9	história kúpeľníctva
11	modely
13	kúpeľné Slovensko
15-44	2. časť <i>mesto</i>
17	základné informácie
19	voda v meste
21	kúpeľná Bratislava
25	historický vývoj oblasti
29	doprava
31	plochy
33	podlažnosť zástavby
35	kultúra
39	iná vybavenosť
41	ortofotomapa, swot
43	súčasný stav fotografie
45-60	3. časť = <i>mestské kúpele</i>
47	historické fotografie
49	história
51	súčasný stav fotografie
55	vývojové schémy
59	program
61-130	4.časť <i>návrh</i>
63	autorská správa
65	koncept
71	kapacity a prevádzka
73	situácia širších vzťahov
75	situácia
77	axonometria
79	pôdorysy
91	rezy
97	pohľady
105	nové vs búrané
107	materiálové a technické riešenie
109	vizualizácie
125	záver a poďakovanie
127	dokumenty
129	zdroje

Budova mestských kúpeľov Grössling predstavuje vzhľadom na historickú hodnotu a lokalitu jeden z najpálčivejších zanedbaných komplexov v jadre starého mesta.

Objekt ma zaujal najmä svojou pôvodnou sociálnou funkcionalitou, ale moju pozornosť k nemu obrátili aj rozmáhajúce sa rekonvalescenčné iniciatívy, ktoré nastali po takmer troch dekádach chátrania.

Zadanie diplomovej práce a seminár boli vypracované nezávisle od momentálne prebiehajúcej súťaže, vyhlásenou v období, v ktorom sa už rodila pilotná fáza môjho projektu. Práca pozostáva z riešenia rátajúceho s prielukou do ulice Vajanského nábrežie za účelom zdôraznenia jedinečného charakteru daného areálu.

Prácou by som tiež rada vyjadrila potešenie nad spomenutým rozmáhajúcim sa záujmom verejnosti o kúpele Grössling. Verím, že súťaž prinesie vhodné riešenie, ktoré bude predstavovať definitívnu regeneráciu multifunkčného pôsobiska verejnej sféry v hlavnom meste.

Kúpele

=relax,ozdravovňa, regenerácia, reštart

Zariadenie slúžiace k odpočinku, liečbe alebo rehabilitácii ľudí najmä formou kúpania vo vode.

História kúpeľníctva

História kúpeľníctva siaha až do obdobia pred štyritisíc rokov, kde boli prevažne umiestnené v povodí veľkých riek. V oblasti starého Egypta poskytovali kúpele **hygienické zázemie** a relax ako pre panovníkov tak aj pre robotníkov. Postupne boli objavené liečivé účinky prostredníctvom teploty vody. Termálne kúpele o teplote až 50° sa prvýkrát vyskytli v oblasti Číny a Indie. Na podobe súčasných kúpeľov majú najväčšiu zásluhu kúpele z čias Starého Grécka a Ríma, ktoré už obsahovali **bazény a termálne relaxačné miestnosti**, ktoré mali prepracovanú kanalizáciu a vytápanie budovy. Liečebné metódy taktiež využívali podporné účinky bylín či minerálov a taktiež vyhrievanie pomocou pary.

V stredoveku boli kúpele rozširované o kaviarne, cukrárne, ľudia sa tu schádzali pri **spoločenskom posedení**, rozprávali si príbehy, básne a pod. Muži a ženy mali kúpanie oddelené, pričom ženy chodili popoludní a muži večer. V kúpeľoch sa okrem liečenia chorôb robili aj kozmetické úkony.

Za tridsaťročnej vojny došlo v kúpeľoch k prerušeniu činnosti. Až po upokojení situácie dochádzalo k obnovovaniu kúpeľov s očistnými a **parnými kúpeľmi**. V druhej polovici 17. storočia stúpol záujem o liečebné kúpele.

Od začiatku 18. storočia rástla v kúpeľoch návštevnosť a pre hostí boli budované promenádne aleje so sochami, parky s fontánami a vznikali aj **prvé kolonády**, ktoré doteraz tvoria podobu dnešných kúpeľných miest.

V druhej polovici 19. storočia došlo k veľkému rozvoju medicíny a prírodných vied a do kúpeľov začali zavádzať nové spôsoby liečby (vodoliečba, mliečne kúry atď.). Vďaka týmto procedúram vznikali kúpele aj tam, kde neboli žiadne prírodné liečebné zdroje. V období svetových vojen slúžila väčšina kúpeľov k liečeniu ranených a chorých vojakov. Pobyt znamenal pre vojakov psychickú úľavu. V 80-tych rokoch vyvrcholila kríza kúpeľníctva v Československu. Stavali sa veľké a drahé kúpeľné objekty. Na druhú stranu chýbali peniaze na obnovu historických kúpeľných stavieb z konca 19. a počiatku 20. storočia.

Salus per Aquae
="zdravie z vody"

Historické modely kúpeľov, terminológia

turecké kúpele

V Konštantinopole boli rímske termy tvarovo zmenené a dostali názov turecké kúpele. Podlaha sa v nich vyhrievala horkým vzduchom, potom ju polievali horúcou vodou, vo výsledku sa vytvorila para.

I samostatne v rámci hotelov, ubytovacích a rekreačných zariadení alebo samozrejme i samostatne. Wellness procedúry sú zamerané na zdokonalenie fyzickej zdatnosti a pohybu, od-búranie stresu, odpočinok, uvoľnenie.

selfness

Kladie dôraz na sebezpoznanie a osobnú kompetentnosť.

japonský model

V Japonsku majú veľkú popularitu vodné kúpele. Vaňa v takých kúpeľoch je umiestnená v drevenom sude, ktorý sa naplňa horúcou vodou okolo 45 °C. Kúpajúci sa do nej ponorí po prsia, potom, čo si nasadí čiapku namočenú v studenej vode.

rímsko-írsky model

Tieto kúpele sa rozšírili do rôznych štátov sveta. Sú čisto vzdušné pri umiernennej teplote 50 – 60 °C. Horúci vzduch prechádza pod podlahou a po stenách špeciálnymi trúbkami. Proces návštevy kúpeľov sa koná v nasledujúcom poradí: prípravná miestnosť, miestnosť prvého zahrievania, parné oddelenie, v ktorom sa cez deravú podlahu podáva horúci vzduch. Preto, pri prechode z jednej miestnosti do druhej, dochádza k aktívnemu poteniu. Od rímskych kúpeľov sa tento líši prítomnosťou špeciálnej rúry pre odvádzanie použitého vzduchu, čo činí ovzdušie kúpeľov zdravým.

ruský model

Ruský parný kúpeľ predstavoval drevenú chalupu, v ktorej sa nachádzali dve miestnosti: prezliekárňa a parné oddelenie. V parnom oddelení sa nachádzala kamenica – pec s kameňmi.

fínska sauna

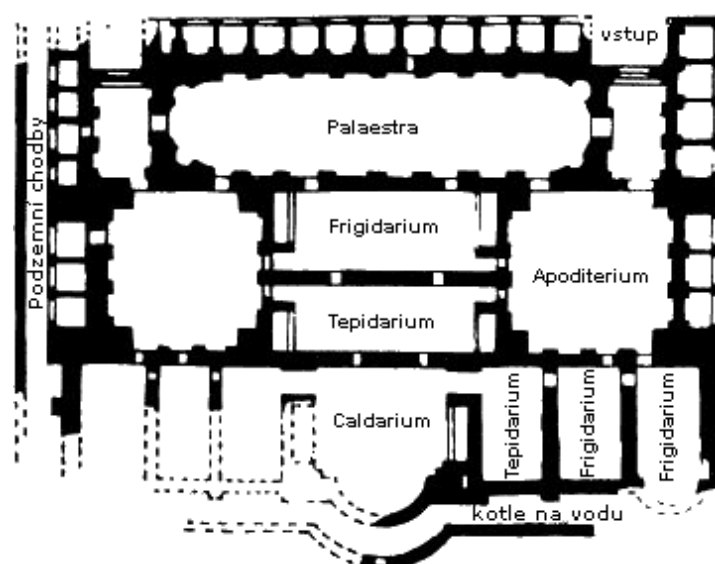
Vypotenie sa v saune a následné ponáranie sa v ľadovej vode.

mestské kúpele

Rekreačno regeneračné zariadenie, ktoré má väčšinou tri hlavné časti – bazénovú, wellness a kondičnú (pasívnu/aktívnu).

wellness

Nejedná sa o medicínske zariadenia a neplatia preto na ne tak striktné požiadavky ako na kúpele. Tieto zariadenia sú nerozlučnou súčasťou klasických kúpeľov, ale môžu existovať

římský model

Rímske kúpele ako archetyp tých dnešných. Neslúžili iba ku kúpaniu, ale aj k zábave, vzdelaniu a spoločenským stykom. Mimo kúpeľných priestorov tam boli aj čítárne, telocvične, masérne a divadlá. Pôdorys kúpeľov bol symetrický, často zdvojený pre mužov aj ženy. Návštevník nimi prechádzal podľa vlastného priania, prípadne podľa návodu: potom, čo sa návštevník odstrojil v apodyteriu (šatňa), využil najprv kúpeľ vo vlažnej vode v – tepidarium. Následne pokračoval kúpeľom v teplej vode - caldarium, než došlo na laconicum (parný kúpeľ). Pred opakovaním procedúry si mohl návštevník vybrať, či sa krátko osvieži v studenej vode - frigidarium. V pôdoryse je taktiež možné vidieť priestor pre športové aktivity - palaestra (ihrisko).

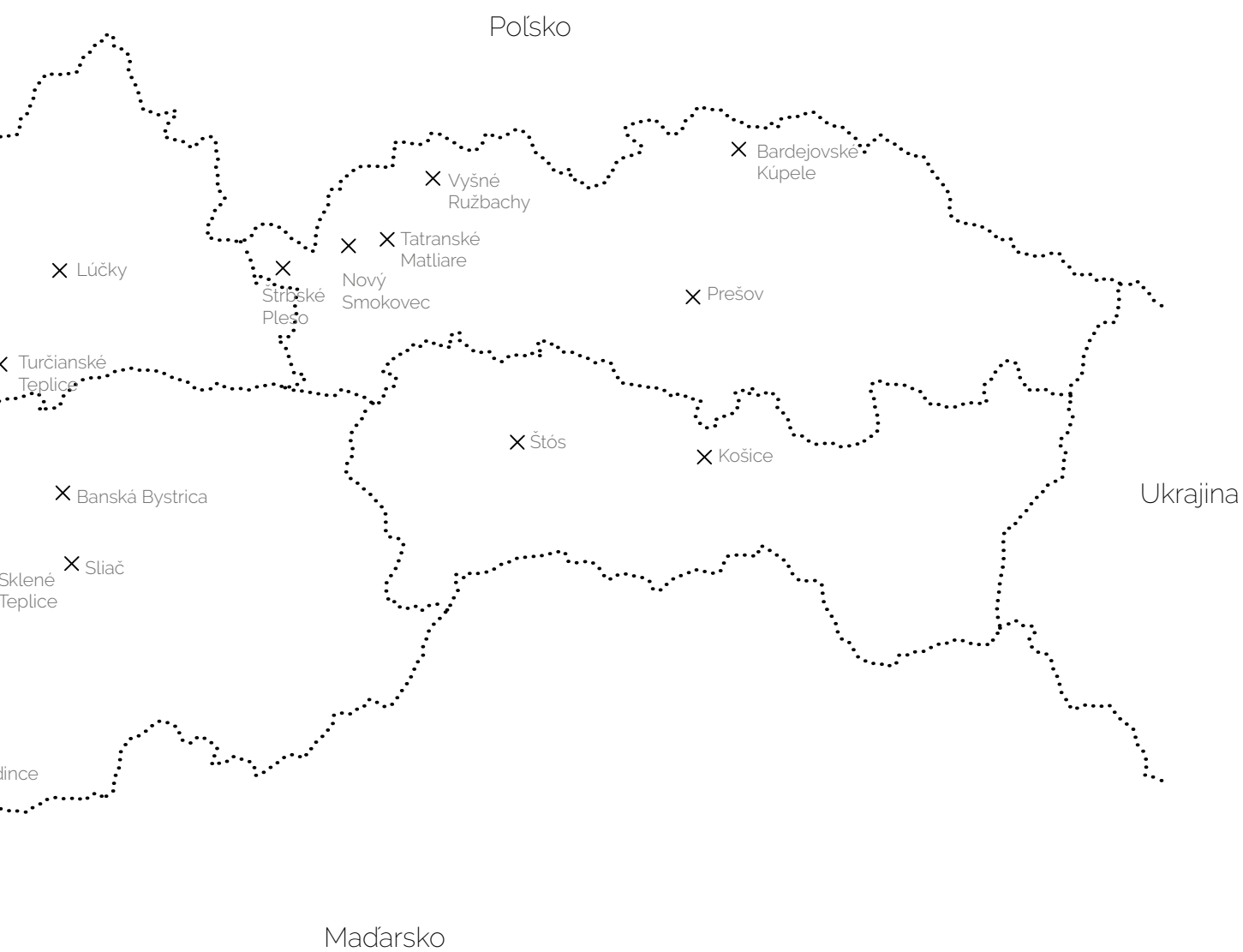
Kúpeľné Slovensko

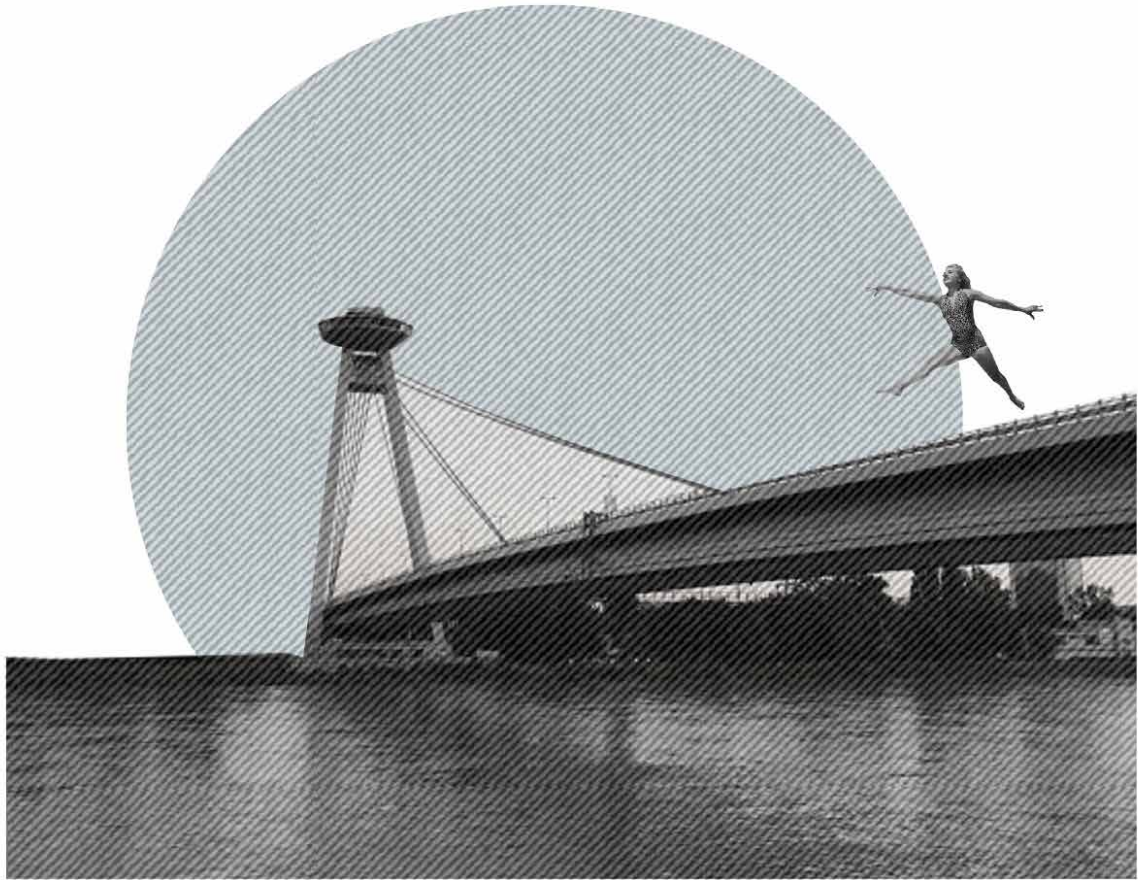
Nie je ľahké dokázať začiatky kúpeľov na Slovensku. Liečivé účinky niektorých minerálnych a termálnych vôd boli u nás známe už v 12. - 13. storočí, i keď v literatúre sa napríklad spomínajú liečivé účinky dudinskej vody, ktoré údajne využívali už rímske légie za cisára Marca Aurélia. U mnohých kúpeľov na Slovensku začína história v 15. - 17. storočí v čase všeobecného rozvoja kúpeľníctva. Jedným z prvých výskumníkov v oblasti balneológie bol **Juraj Wernher**, ktorý v 16. storočí v diele "správa o podivuhodných vodách Uhorska" spomína 22 lokalít s výskytom minerálnych vôd na uzemí terajšieho Slovenska. Na jeho dielo nadviazal Martin Szentivány a po ňom Matej Bel, ktorý vo svojich „Noticiách“ spracoval historické, národopisné, prírodovedné údaje o Uhorsku. Intenzívnejší vývoj kúpeľných miest bol v 2. polovici 19. storočia, keď začali byť kúpele hojne využívané. Rastúci počet pacientov do kúpeľov zmenil ich ekonomiku a fyziognómiu a prispel tiež k spoločenským menám kúpeľov. Postavili sa nové kúpeľné domy, sanatóriá, reštauračné a zábavné zariadenia (Trenčianske Teplice, Piešťany, Turčianske Teplice, Bojnice, Rajecké Teplice a iné).

Mnohé kúpele sa vyznačovali svojskou architektúrou. Prvá svetová vojna zapríčinila stagnáciu kúpeľov. Návštevnosť sa začala zvyšovať až v rokoch 1917 - 1918. Väčšinu kúpeľných hostí v minulosti tvorili pacienti z Rakúsko-Uhorska.

V 70-tych rokoch sa začali na Slovensku rekreačne využívať termálne a minerálne vody budovaním **termálnych kúpalísk**. Mnoho ich vzniklo hlavne na južnom Slovensku, no známe sú aj na strednom a východnom Slovensku. Niektoré z týchto kúpalísk sa prebudovali na areály s ponukou rôznych atrakcií a služieb, teda ide o typické zariadenia rekreácie.

Mesto

Bratislava

Základná charakteristika

Bratislava je hlavné a rozlohou i počtom obyvateľov najväčšie mesto Slovenska. Nachádza sa v strednej Európe, v Poddunajskej nížine, v juhozápadnej časti Slovenska a na mieste, kde sa najdlhšia rieka v EÚ stretáva s masívom Karpát a s poslednými výbežkami Álp.

Bratislava je jediným hlavným mestom na svete, ktoré susedí s dvoma štátmi. Rakúskom a Maďarskom. Bratislava a Viedeň sú dve najbližšie hlavné mesta v EÚ (vzdialenosť 65 km). Vzďialenosť do Budapešti je 180 km a do Prahy je 330 km.

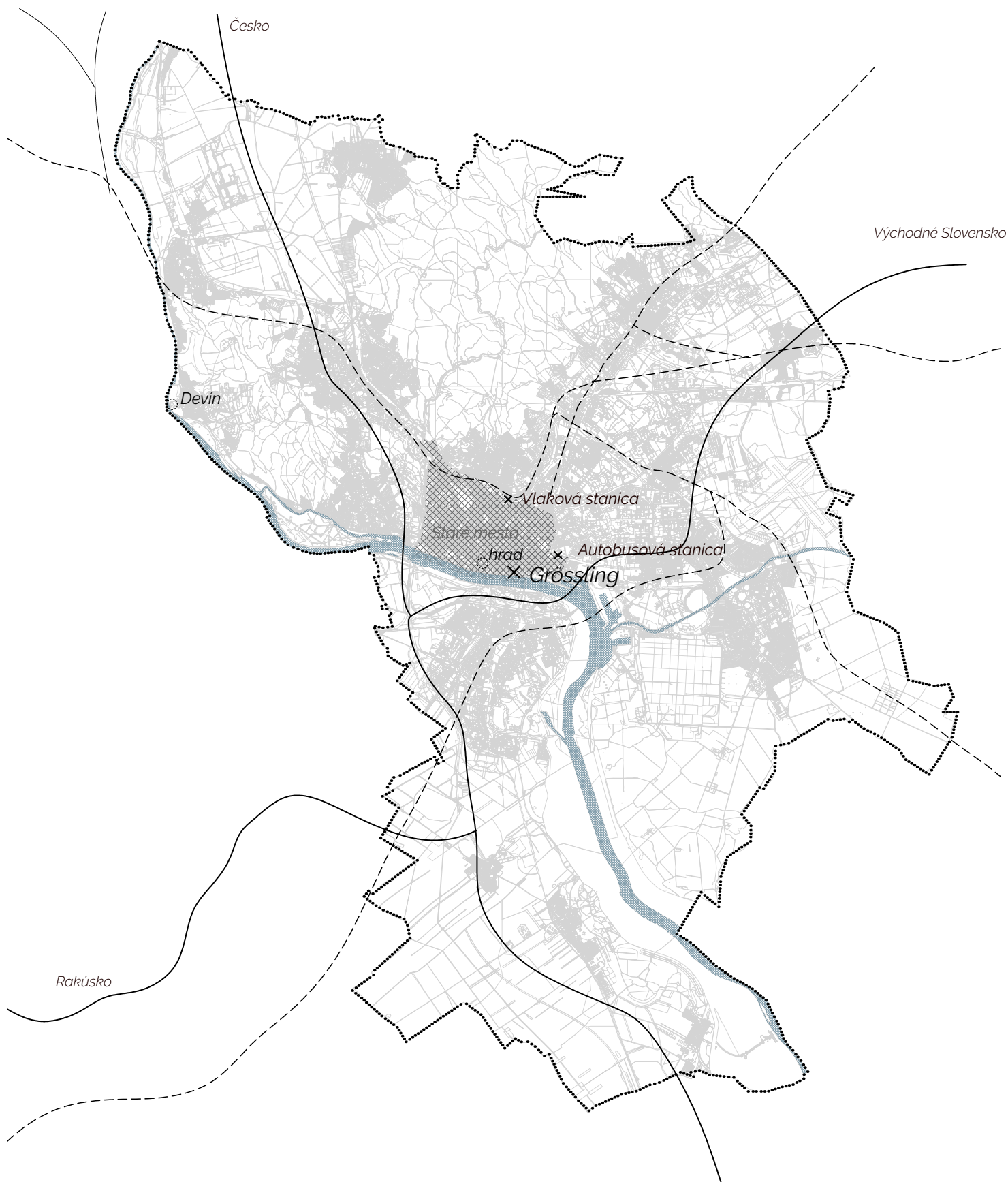
Bratislava patrí k najmladším hlavným mestám Európy a pritom k mestám s bohatou históriou siahajúcou k dobám pred dvetisíc rokov. Poloha mesta v samotnom srdci Európy a na brehu rieky Dunaj predurčila Bratislavu, aby sa stala križovatkou a cieľom obchodných ciest, strediskom mnohých kultúr. Prvé stopy po trvalom osídlení sa viažu už k mladšej dobe kamennej.

V súčasnosti je považovaná za centrum najdynamickejšie sa rozvíjajúcich a najperspektívnejších regiónov v Európe.

počet obyvateľov: 432 864

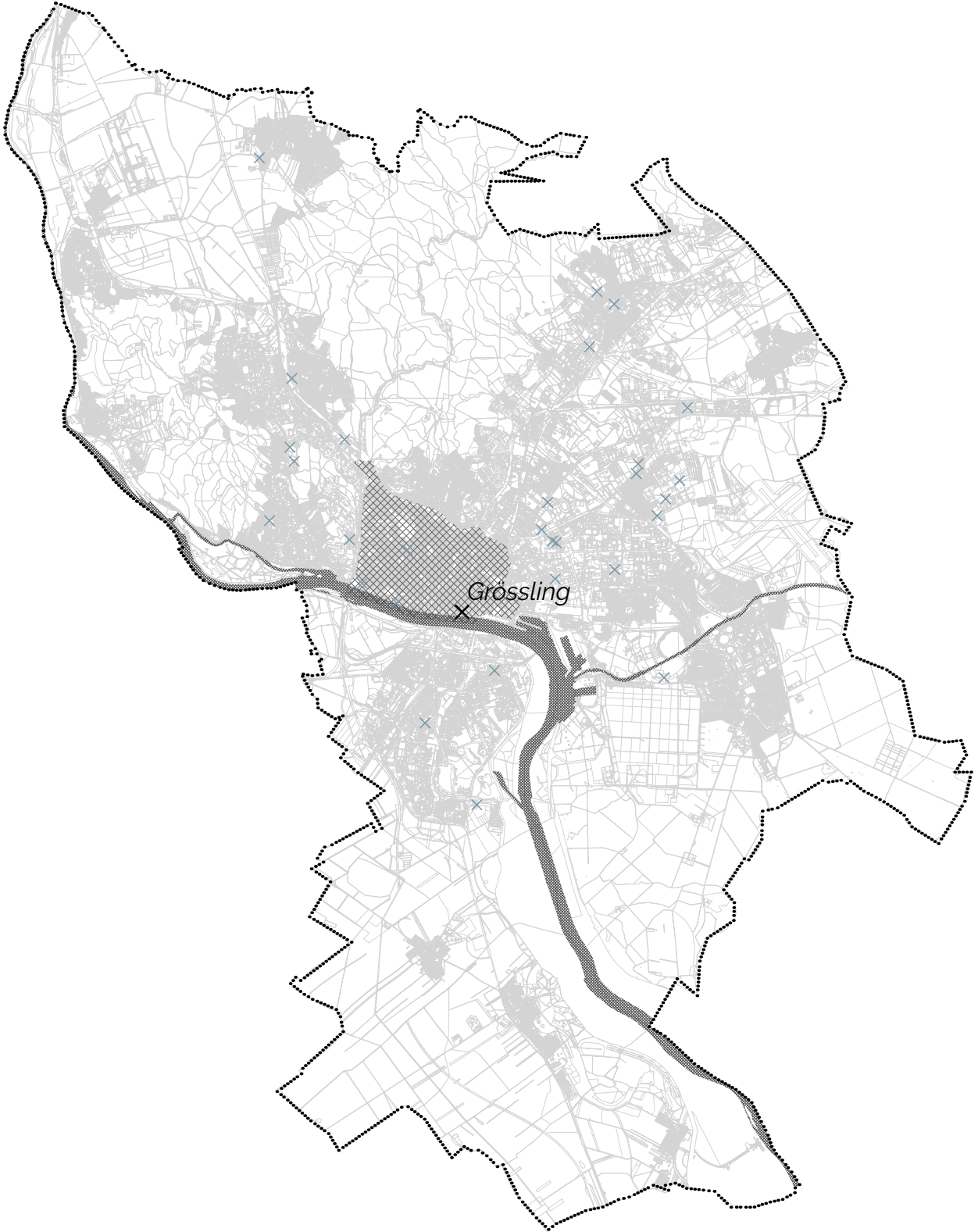
rozloha: 367, 6 km²

nadm. výška: 134 m. n. m.

 Voda v meste

Pre porovnanie uvádzam mapu umiestnenia rôznych verejných zariadení, ktoré obsahujú bazén, plaváreň prípadne letné kúpalisko. V Bratislave ich je v súčasnosti približne 30. Najbližšie k objektu bývalých kúpeľov je vysokoškolský športový klub, ktorý je vyhradený pre študentov univerzity Komenského. Objekty plavárni sú poväčšine sústredené za hranicami Starého Mesta. Obnova bazénov v areáli komplexu bývalých kúpeľov Grössling by sa tak vďaka svojej významnej polohe v centre mesta a blízkosti brehu Dunaja mohla stať novým centrom rekreácie.

Kúpeľná Bratislava

V stredoveku bolo v mestách kúpanie vo verejných kúpeľoch samozrejmom súčasťou každodenného života. V Prešporoku (dnes Bratislava) bolo už v 14. storočí niekoľko verejných kúpeľov.

Vo vnútornom meste stáli v 15. storočí dva kúpele, obidva situované pri potoku, ktorý pretekal centrom mesta (Klariská – Podjazd – Sedlárska – Rybárska brána). Budova „horného“ dodnes stojí na nároží Baštovej a Klariskej ulice. „Dolný“ kúpeľ stál na nároží Laurinskej a Rybárskej brány, tam, kde je dnes sídlo Spolku slovenských spisovateľov.

Úroveň hygieny v 17. a v 18. storočí v porovnaní s predchádzajúcimi storočiami bola veľmi nízka.

V osemnástom storočí, po oslobodení krajiny spod tureckej okupácie, sa stalo populárnym navštevovať termálne kúpele. Bola to aj zásluha osvietenej kráľovnej **Márie Terézie**, ktorá sa s rodinou rada chodila kúpať do Mannersdorfu, skoro na pol cesty medzi Viedňou a Prešporkom.

Zvyk kúpania sa znovu udomácnil aj v mestách. V Ostrihome, v Budíne a v Pešti stále fungovali **turecké kúpele** zásobované horúcou vodou z prírodných prameňov. V Prešporoku však také neboli, voda sa musela zohrievať. Kúpanie vo vaňových a parných kúpeľoch bolo drahšie, ale jeho pozitívne účinky sa nedali popierať.

Za divadlom na Hviezdoslavovom námestí stál od konca 18. storočia veľký dvojposchodový nájomný dom, ktorý skôr pripomínal šľachtický palác. Jeho priečelie bolo zavíšené štítom, ozdobeným kamennými vázami. Široká fasáda s 11 oknami v jednom rade a balkón nad bránou dávali objektu mimoriadne elegantný vzhľad. V prvej polovici 19. storočia dom vlastnil istý pán Johann Berendy, ktorý zriadil vo svojom dome v prízemných miestnostiach vaňový a parný kúpeľ. Vchod do kúpeľov bol z Ružovej ulice. V roku 1901 dom zbúrali kvôli vážnej statickej chybe.

Medzitým vznikli modernejšie kúpele Grössling na neďalekej Kúpeľnej ulici.

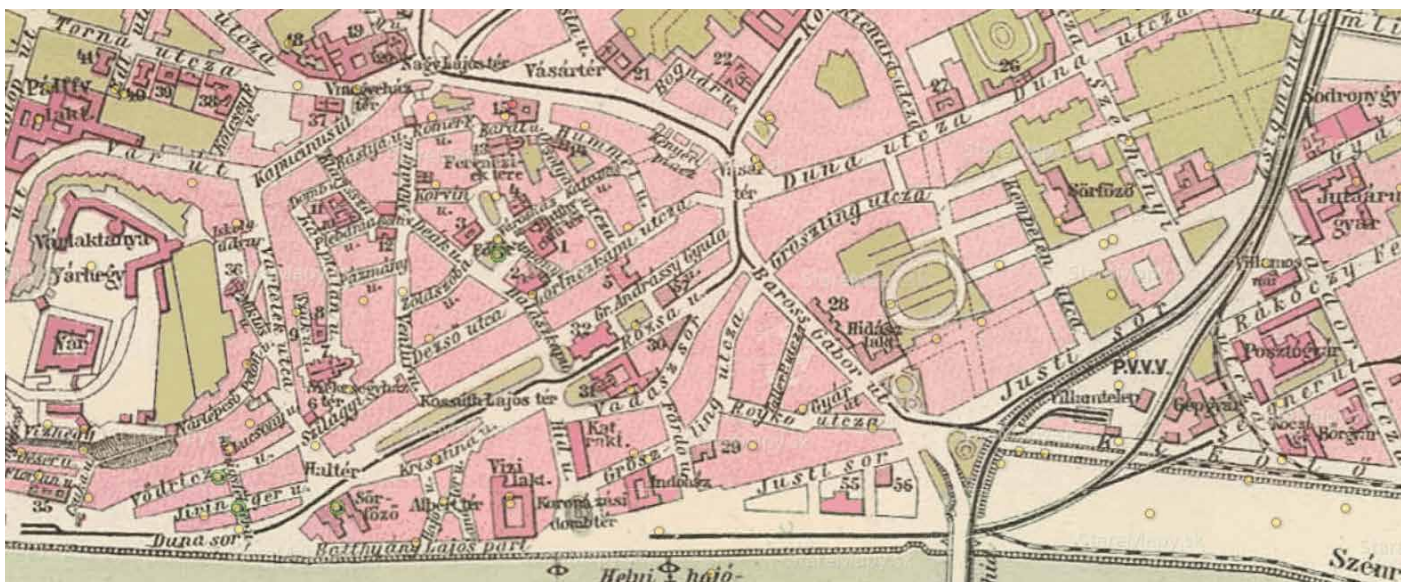
Historicky by sa teda dalo slovo „mestský“ významovo zameniť za slovo **očistný**, pretože tieto kúpele vznikali vo väčších mestách a okrskoch, ktorých byty trpeli na nedostatok kúpeľien. Súčasťou týchto kúpeľov boli samozrejme i ďalšie rekreačné možnosti a liečebné procedúry pod dohľadom lekárov. Prevádzky mohli ďalej deliť na zimné a letné kúpele. Postupom času a zvyšovaním komfortu väčšiny bytov sa mestské kúpele premenili na **rekreačno-regeneračné zariadenia**, ktoré mali tri hlavné časti – bazénovú, wellness a kondičnú.

V súčasnosti Bratislava nemá žiadne verejné mestské kúpele.

18. storočie

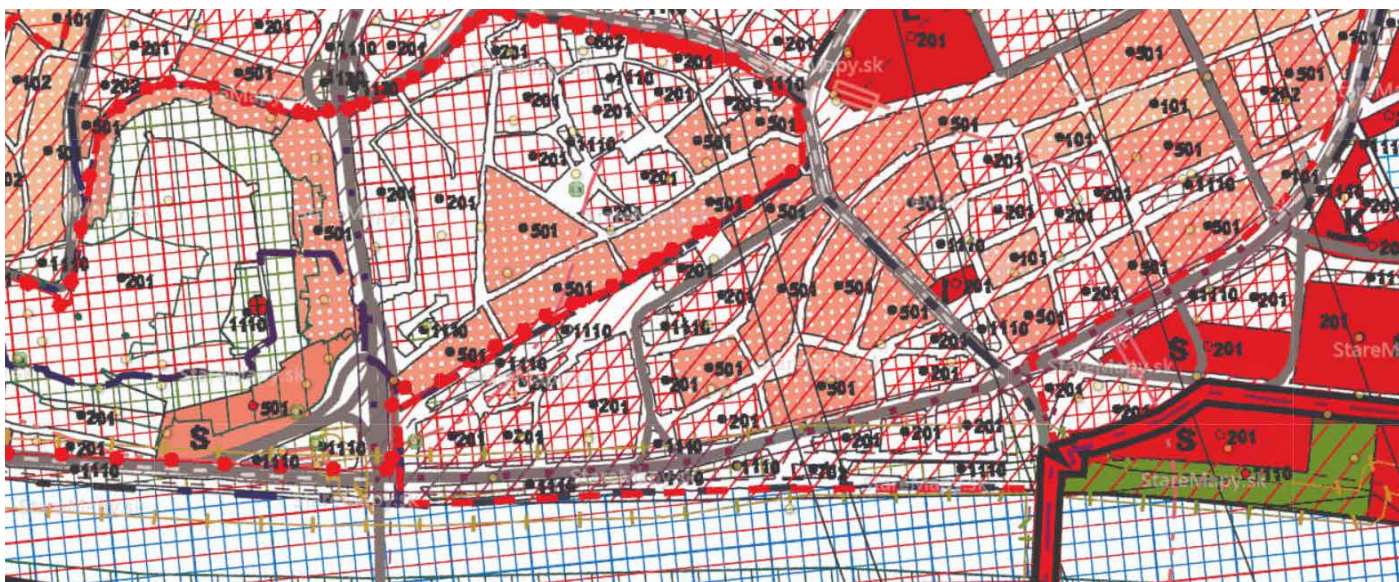
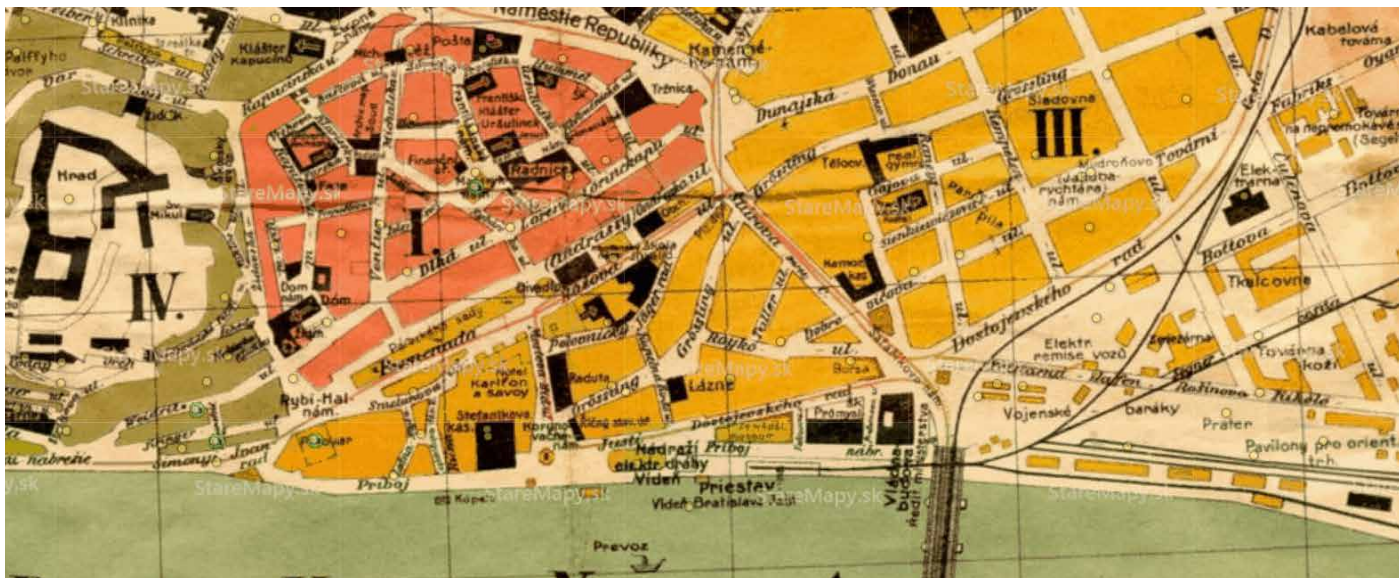
Vojenské mapovanie ukazuje ešte existenciu tzv. dunajského polostrova, kedy sa mesto formovalo v údolí pod hradom. Staré vnútorné mesto si dlhodobo zachovávalo pôvodný gotický charakter. Mestské hradby boli na príkaz Márie Terézie v rokoch 1775 – 1778 zbúrané a zasypané, pretože sa stali prekážkou ďalšieho rozširovania mesta. V starej časti mesta je precízne zakreslený dnešný smer ulíc.

1843

Na mape z 19. stoločí je možné vidieť stopy súčasných ciest a významných priestranstiev ako je napríklad Hviezdoslavovo námestie a aj niektoré významné budovy, ktoré sú zachované dodnes. V historickom centre sa voľné priestranstvá a dvory zaplňajú zástavbou. Mesto mení svoju urbanistickú štruktúru, striedajú sa husto zastavané plochy s palácami so záhradami až po voľnú poľnohospodársku krajinu. Mapa ukazuje situáciu mesta pred vznikom kúpeľov.

1910

O storočie neskôr je na mapách možné vidieť pomerne jasné urbanistické členenie mesta, s hlavnými líniami v pôvodnej stope a jasnou blokovou zástavbou. Vybudovaná je aj elektrická trať. Na mape je možné vidieť starý most a umelo formovaný breh Dunaja. Je taktiež vyznačená najstaršia časť kúpeľov Grössling. Na mape je už stav s reguláciou Dunaja, kedy na ochranu nielen vnútorného mesta, ale aj jeho predmestí, bol vystavaný ochranný val s priekopou, ktorý smeroval od Hradu cez Palisády a končil pri dunajskom ramene Grössling.

1930

Na osi od Šafárikovho námestia cez Štúrovu ulicu až po Námestie SNP vznikali tie najhonosnejšie a najmodernejšie budovy mesta, napríklad prvý bratislavský "mrakodrap" Manderlák, revolučná funkcionalistická budova bývalej Mestskej sporiteľne od architekta Juraja Tvarožka, družstevné domy architekta Emila Belluša, Palác Tatra banky (v súčasnosti Ministerstvo kultúry) architekta Milana Michala Harminca a ďalšie. V týchto rokoch vzniklo aj Lido, populárne prírodné kúpalisko na Dunaji, ktoré definitívne zaniklo až v roku 1993.

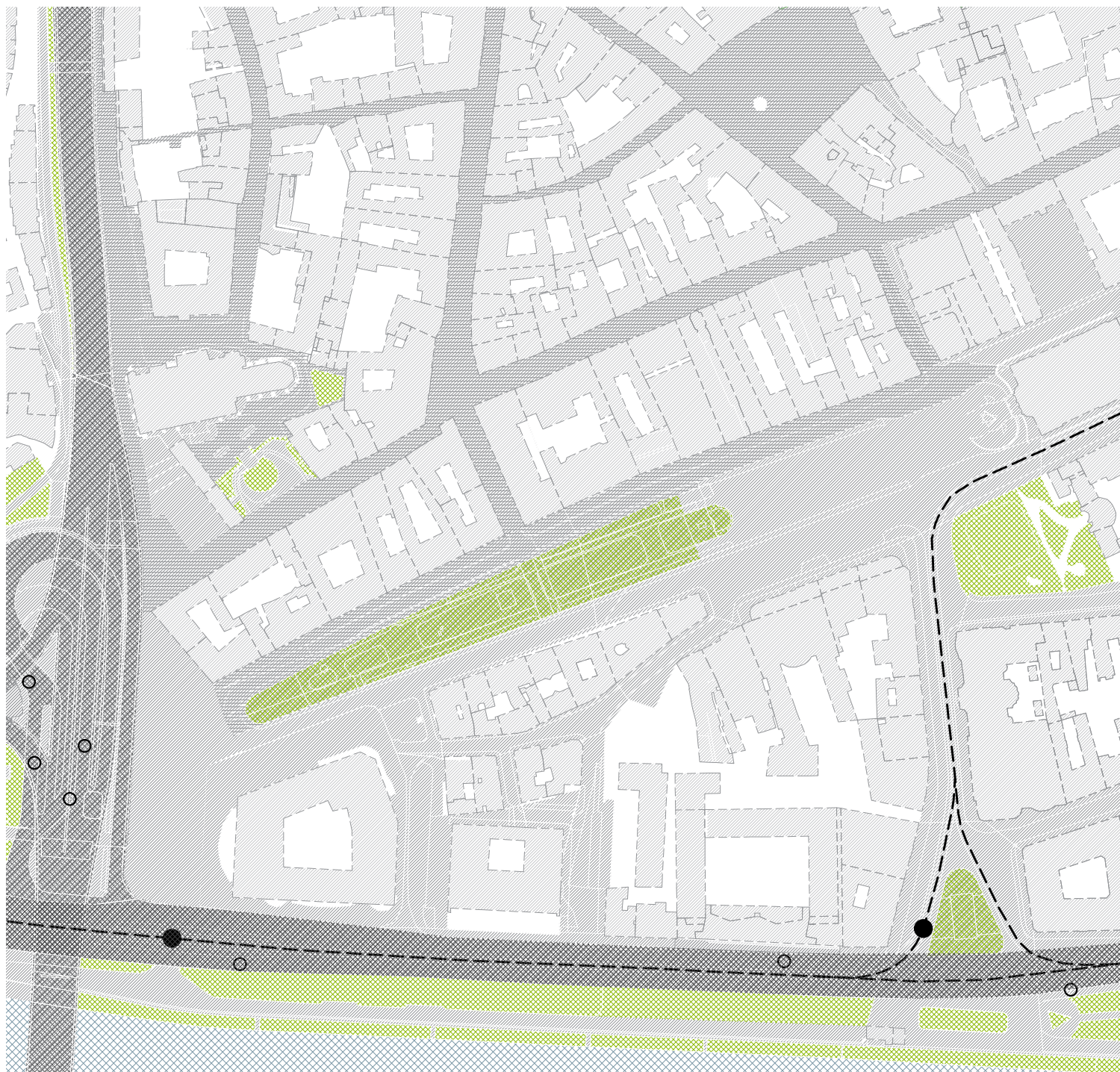
1950

Vojnový Slovenský štát výraznejšiu stopu na Bratislave nezanechal, azda s výnimkou športovísk. Kvôli anexii Petržalky sa vybudovali napr. kúpalisko Tehelné pole, postavil sa štadión Tehelné pole a aj hokejový štadión. V plánoch bolo zbúranie židovského geta, a dokonca aj samotného hradu, ktorý mal nahradiť veľkolepý projekt univerzitného mesta. K realizácii už prísť nestihlo, domy v podhradí sa zbúrali neskôr a hrad sa v 60. rokoch začal opravovať.

územný plán

Územný plán hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy bol schválený 31. 5. 2007. Riešený objekt je na zmiešanom území s občianskou vybavenosťou a zároveň sa nachádza v kompaktnej zástavbe s výškovým limitom 21 m.

V súčasnosti centrum mesta obsahuje mnoho prieluk a nejasný verejný priestor.

Doprava

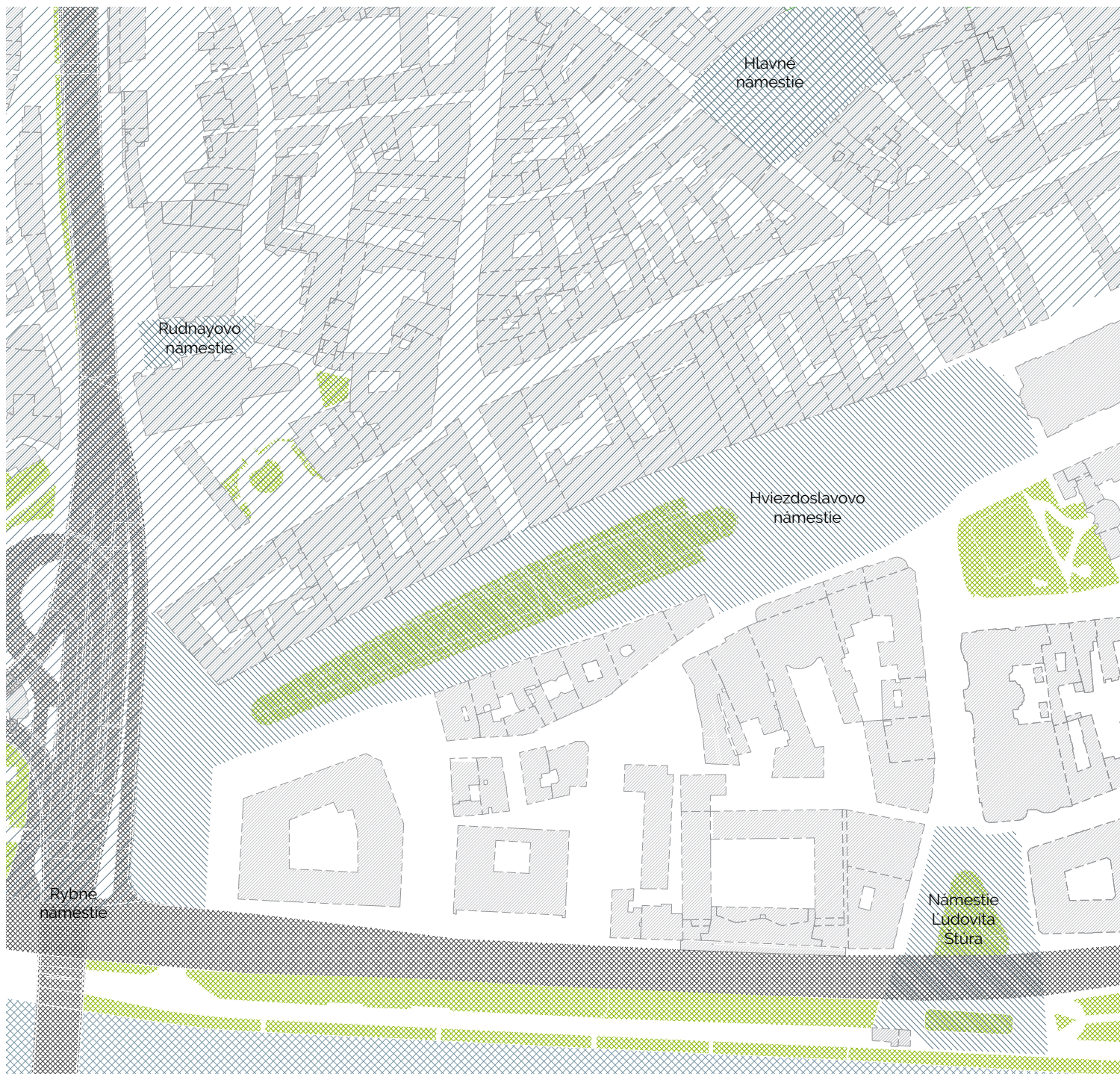
Dunaj

most SNP

Objekt mestských kúpeľov sa nachádza v centre hlavného mesta v blízkosti historického jadra mesta s pešou zónou, medzi dvoma mostami SNP a Starým mostom. Komplex sa nachádza v rámci vnútrobloku, ktorý je ohraničený ulicami Kupelňa, Medená, Tobručka, Muzejná a Vajanského nábrežie. Ulice sú v súčasnosti preplnené zaparkovanými autami. Uzemie je jasne ohraničené dopravnými tepnami lokality. Pozdĺž nábrežia prechádza električková trať a autobusová mestská doprava. Najbližšie k objektu kúpeľov sa nachádzajú zastávka Námestie L. Štúra. Dôležitá je taktiež blízkosť lodného prístavu, z ktorého su uskutočňované pravidelné vyhladkové plavby po Dunaji

a cyklotrasa, ktorá prepája oba brehy Dunaja. Vajanského nábrežie má veľký potenciál, no v súčasnosti slúži viac automobilovej doprave, než ľuďom. Prispôbenie tejto časti brehu Dunaja ľuďom by mohlo premeniť aj túto oblasť na miesto stretavania a trávenia času.

Vyznamné priestranstvá

V okolí komplexu sa nachádza pomerne veľké množstvo významných priestranstiev. Najdôležitejším je však Hviezdoslavovo námestie, za ktorým začína územie pamiatkovej rezervácie. Hneď pred objektom sa nachádza námestie T.G. Masaryka, ktoré tvorí priestranstvo pred budovou Slovenského národného múzea. Pred objektom najstaršej časti kúpeľov sa nachádza malé priestranstvo – piazzeta, ktorá v súčasnosti prebrala funkciu parkoviska.

Komenského námestie

Safarikovo námestie

Námestie T.G. Masaryka

zelen

námestia

hlavné dopravné tepny lokality

pamiatková rezervácia

Podlažnosť zástavby

Celé územie sa nachádza relatívne na rovine a jeho kompaktná zástavba sa odvíja od najstaršej časti mesta. Všeobecne prevažuje zástavba so štyrmi až šiestimi poschodiami. Najnižšia zástavba prevažuje smerom k bratislavskému hradu a najvyššia severovýchodným smerom ku Kamennému námestiu. Dominantou lokality je kostol sv. Martina.

1-3 poschodi

4-6 poschodi

7 a viac

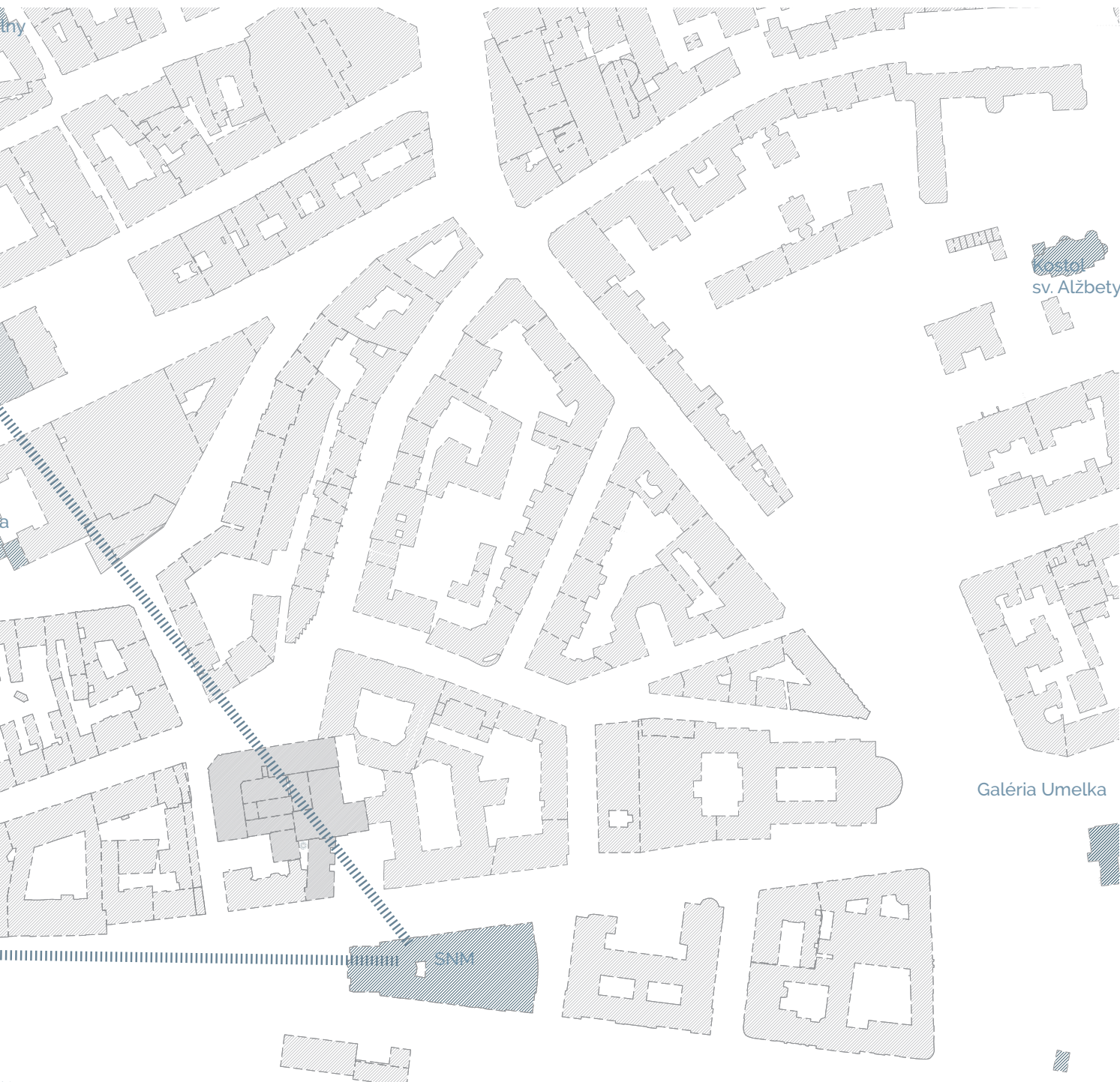

dominanta lokality

Kultura

*Areal sa nachadza v epicentre kultury Bratislavy.
V blízkosti sa v dochádzkovej vzdialenosti nachádzajú
budovy mestského a nadmestského významu ako
Slovenská národná galéria či múzeum, opera a divadlo.*

Kostol
sv. Alžbety

Galéria Umelka

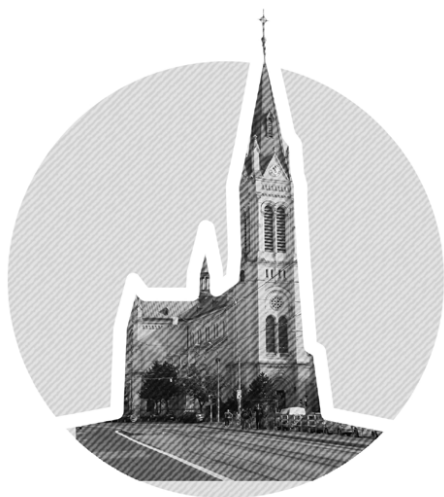
SNM

kultúrne inštitúcie, pamiatky

Kostol sv. Martina
14-15 .stor.

Kostol Nanebovzatia Panny Márie
1885

Slovenské národné múzeum
1961

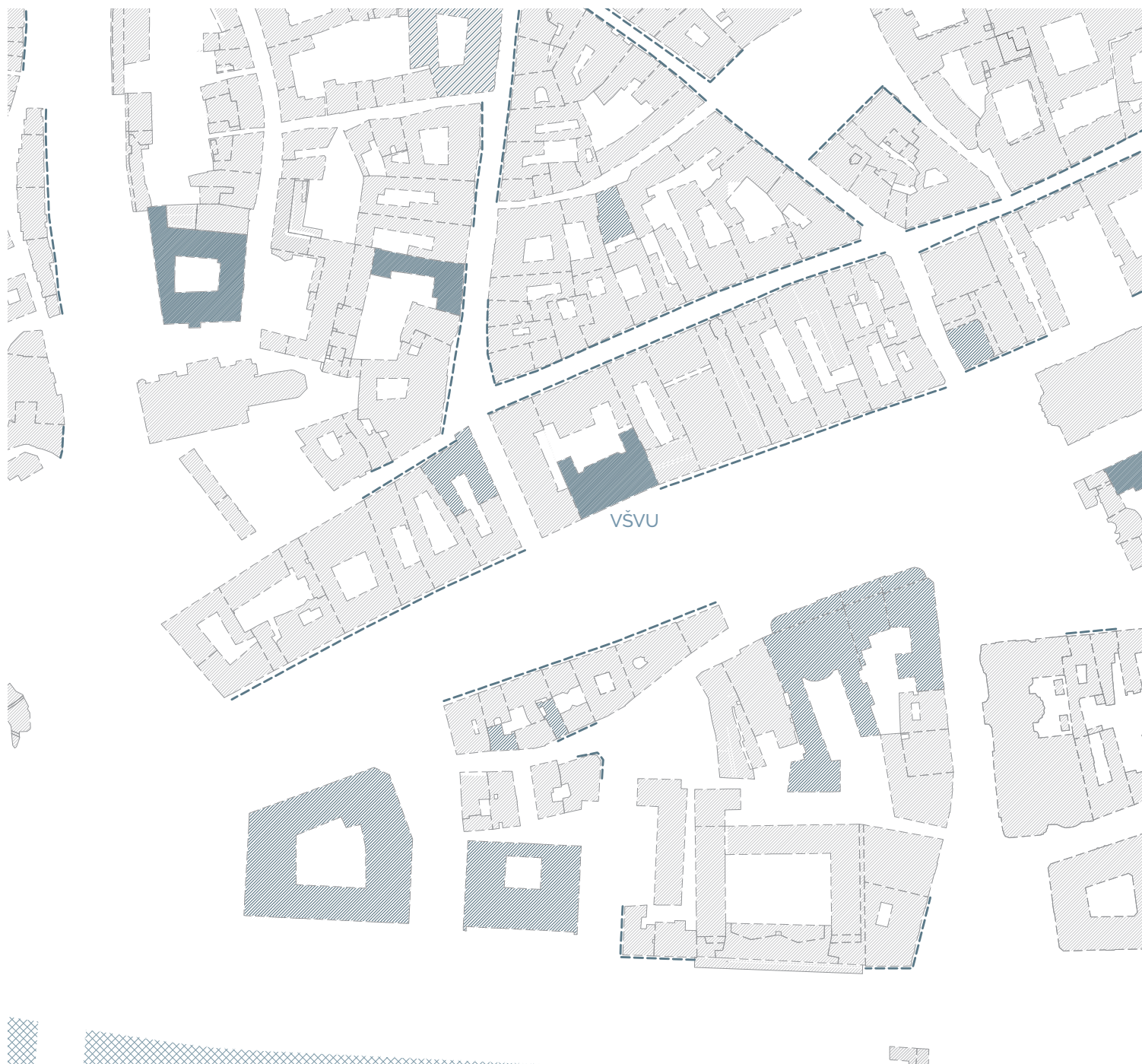
Slovenská národná galéria
1948

*Historická budova Slovenského
národného divadla*
1886

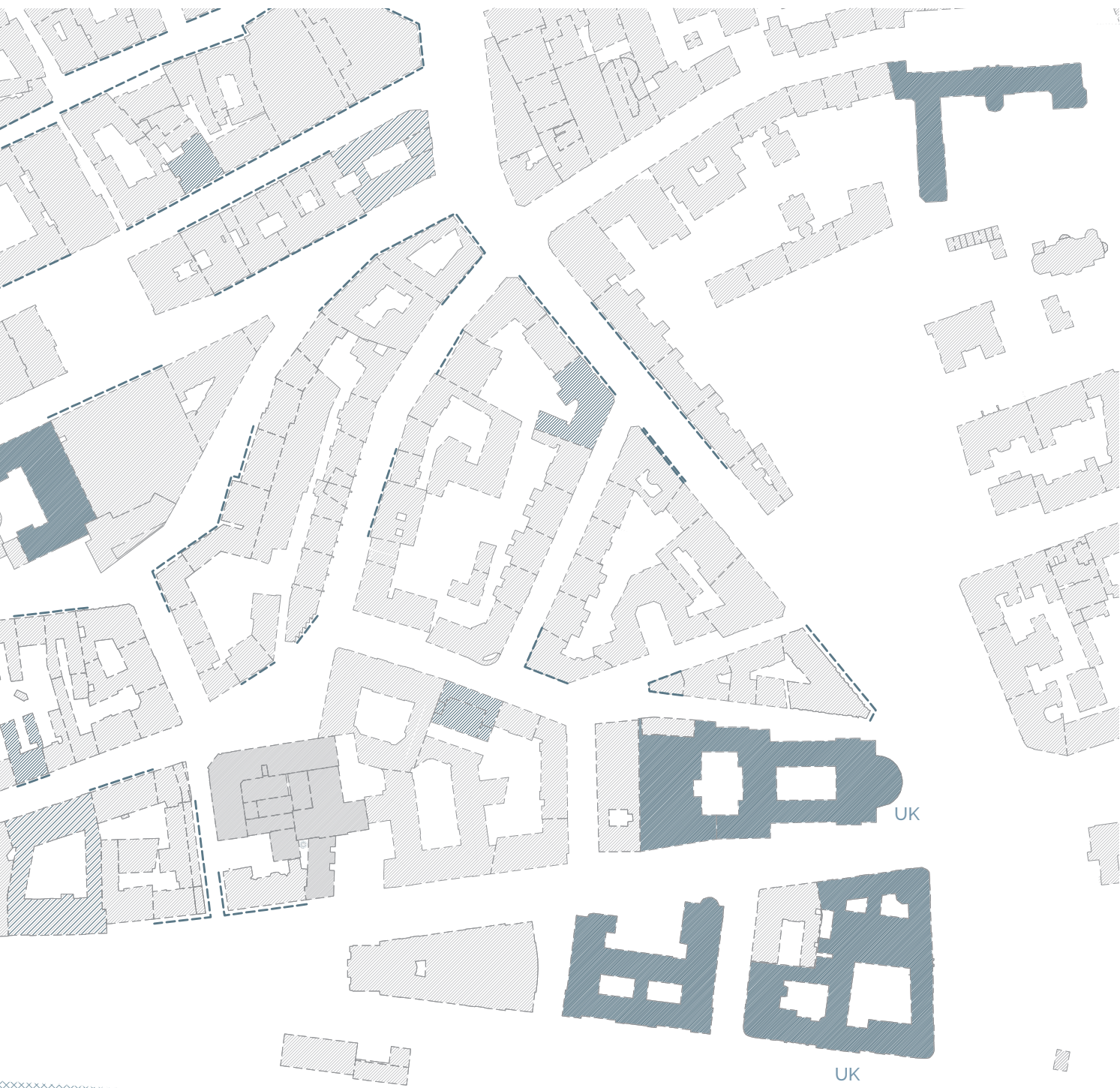

Stará radnica
15. stor.

Vzdelanie a ubytovanie

Lokalita v logickej nadväznosti na jej polohu, obsahuje mnoho ubytovacích zariadení, z ktorých veľkokapacitne vystupujú hotel Danube, Devín a Carlton. Kúpele sa taktiež nachádzajú v centre niekoľkých univerzitných budov ako sú budovy univerzity Komenského, Vysoká škola výtvarných a muzických umení a pod. Vďaka tejto polohe je možné uvažovať nad zameraním sa na ciele skupiny študentov a turistov.

školy

ubytovanie, hotely

iné dôležité inštitúcie

živý parter

silné stránky

- :poloha: centrum mesta*
- :blízkosť rieky*
- :dobrá dopravná obslužnosť*
- :turistický ruch*
- :cenné priestory*

slabé stránky

- :nejasne definovaná zástavba v rámci bloku*
- :časť priestorov v zlom technickom stave*
- :riešenie okolitého verejného priestoru*
- :riešenie parkovania*

príležitosti

- :široké možnosti doplnujúcej funkčnej náplne*
- :miesto kde sa stretávajú rôzne cieľové skupiny: turisti, študenti, atď.*
- :využitie vnútrobloku pre verejnosť*
- :vytvorenie spoločensko-kultúrneho centra*

hrozby

- :zakladanie možného doplnenia prieluk*
- :riešenie sanácie, vody*
- :blízkosť rieky*

ortofotomapa s vyznačením riešeného územia

Pohľad na hlavný vstup najstaršej budovy areálu

Prieluka z ulice Kúpeľná

Prieluka z Vajanského nábrežia

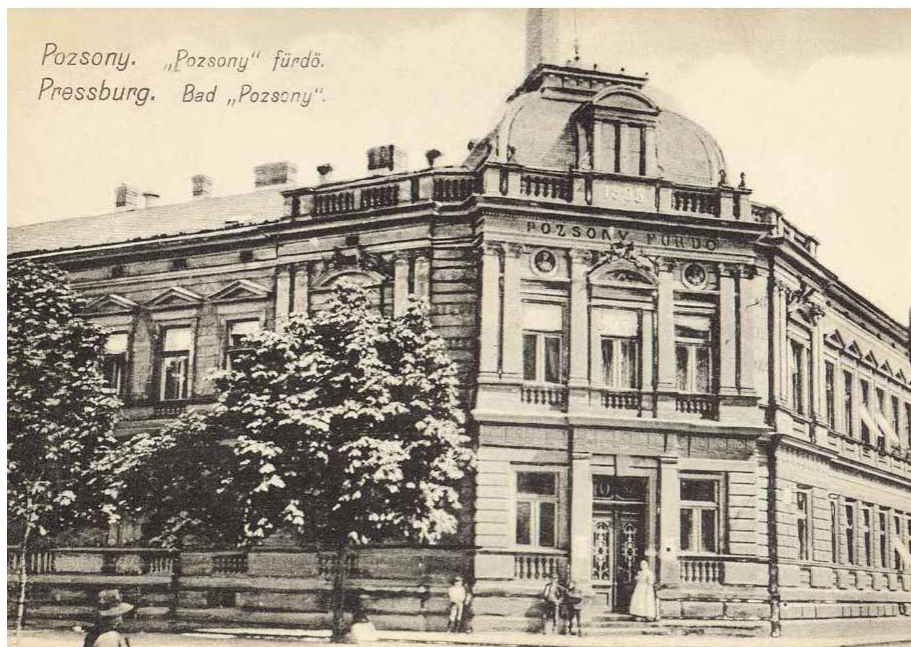

= Mestské kúpele

Grössling

Návštevníkov po kúpeľoch sprevádzala nasledovná dobová tlač:

„Prvé dvere vedú do priestrannej prezliekacej miestnosti s komfortnými kabínkami. Z tejto podlhovastej izby sa dostaneme do menšej miestnosti so zrkadlovým kúpeľom vo vlažnej teplej vode. Najbližšie dvere sa otvárajú do izby plnej pary. Nasleduje masážna izba, z ktorej prejdeme do priestrannej miestnosti s veľkým zrkadlovým kúpeľom. Tu si môže návštevník dosýtosti užívať príjemnosti kúpania, kým sa nevydá na cestu smerom k prezliekačkám. V najbližšej izbe sa nachádza menší bazén so studenou vodou, kde si môže návštevník schladiť rozhorúčené telo. A prechádza ešte jednou miestnosťou, kde mu dosucha vyutierajú telo, dostane suché oblečenie a v tomto kostýme vstúpi aj do ateliéru holičov a odstraňovačov kurích ôk. Tu si môže oddýchnuť, prečítať noviny, dať si ostrihať vlasy, zbaviť sa kurích ôk – všetko podľa vlastného želania.“

História

"Bad Pozsony"

"Furdo"

"Grössling"

Hygiena v druhej polovici 19. storočia v Bratislave sa dostala na natolko zlú úroveň, že bolo potrebné vybudovať **moderné verejné kúpele**. Nie každý si v tom čase mohol dovoliť mať doma vaňu, pretože mestská vodáreň dodávala pitnú a užitkovú vodu do domácnosti až od roku 1886. Budovu, ktorá pripomína šľachtický palác so zvýrazneným nárožím postavili na západnom konci bývalého dunajského "ostrova" pri zasypanom ramene Dunaja, ktoré starí obyvatelia Prešporku nazývali Grössling. Rovnomenné kúpele, podľa projektu viedenského architekta **Adalberta Swobodu**, boli verejnosti prvýkrát sprístupnené **5. mája 1895**, v tom čase ešte známe pod názvom "Pozsony", ktoré obyvatelia navštevovali z dôvodu celkovej očisty tela. Až do medzivojnového obdobia kúpeľný ústav pozostával iba z budovy na rohu Kúpeľnej a Grösslingovej ulice (dnešnej Medenej ulice).

Už od začiatku bola snaha ponúknuť hosťom okrem základných potrieb aj široké spektrum **vodoliečebných služieb**. Po niekoľkých mesiacoch fungovania bol preto kúpeľom udelený štatút liečebných kúpeľov, ktoré sa od tej chvíle začali nazývať vodoliečebný a kúpeľný ústav "Pozsony". Pacienti si sem chodili liečiť rôzne bolesti či choroby. Prvých dvadsať rokov v živote kúpeľov charakterizovalo postupné rozširovanie poskytovaných služieb. Niekoľko rokov po ich otvorení zaviedli uhlíčitú kúpele a v roku 1906 tlač informovala o zavedení elektriny. Novú technológiu využívali okrem osvetlenia interiéru aj v rámci liečebných procedúr.

Po čase začala byť kapacita priestorov nedostačujúca, preto došlo v prvej polovici 20. storočia k rozšíreniu a vybudovaniu nového kúpeľného krídla podľa projektu **Lajosa Gratzla**. Vonkajší vzhľad hlavnej budovy zostal podľa dobových správ takmer nezmenený, avšak vnútorné priestory prešli výraznými zmenami. V novom krídle dostali miesto 3 bazény, 1 parná komora, teplovzdušné komory a sprchy. Ale najpompéznejšou novinkou bol **veľký plavecký bazén**, ktorý „je taký pekný, že môže konkurovať aj tým najrenomovanejším kúpeľom“. Bol 25 metrov dlhý a 9 metrov široký, so šikmým dnom, na strane neplavcov dosahuje hĺbku 120 metrov a na strane plavcov maximálne 3,80 metra.

Kúpeľný bazén začal zohrávať kľúčovú rolu v každodennom živote rozvíjajúceho sa bratislavského plaveckého športu. V časti budovy orientovanej na Dunaj vybudovali na žiadosť prešporských šermiarov aj šermiarsku sálu. K novému krídlu patril aj 40 metrov vysoký kúpeľný komín. Táto stavba z roku 1914 sa považuje za najvyšší objekt v centre mesta a dodnes je jedinečná svojho druhu. „Prací inštitút“ v pivnici nového traktu zabezpečoval okrem prania špinavej kúpeľnej bielizne aj pracie služby pre hotely Savoy a Carlton.

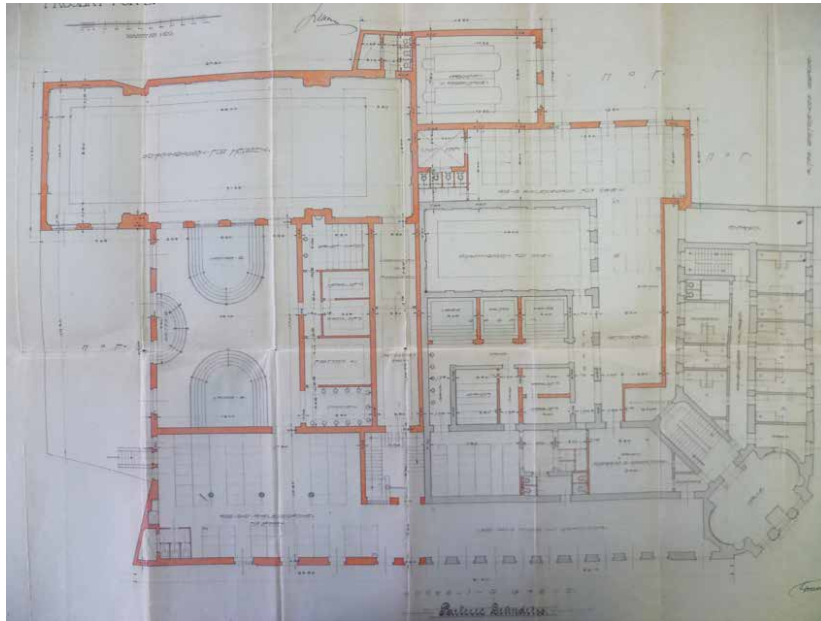
Posledné rozširovanie kúpeľov sa udialo v rokoch **1929 a 1930**. Podľa architektonických projektov **Fridricha Weinwurma a Ignáca Vécseia** vyrástla na Vajanskom nábreží funkcionalistická budova s novým hlavným vchodom. V tejto časti budovy fungoval nový parný kúpeľ, tu sa nachádzali kabínky a na poschodí vytvorili byty.

V roku 1942 nastali v živote kúpeľov ďalšie zmeny – ich novým majiteľom sa stala novovzniknutá Sedliacka banka. Po zmene majiteľov nasledovala celková obnova; hlavnú budovu potom banka využívala pre vlastné potreby. V roku 1946 už denník Národná obroda píše o odkúpení kúpeľov mestom.

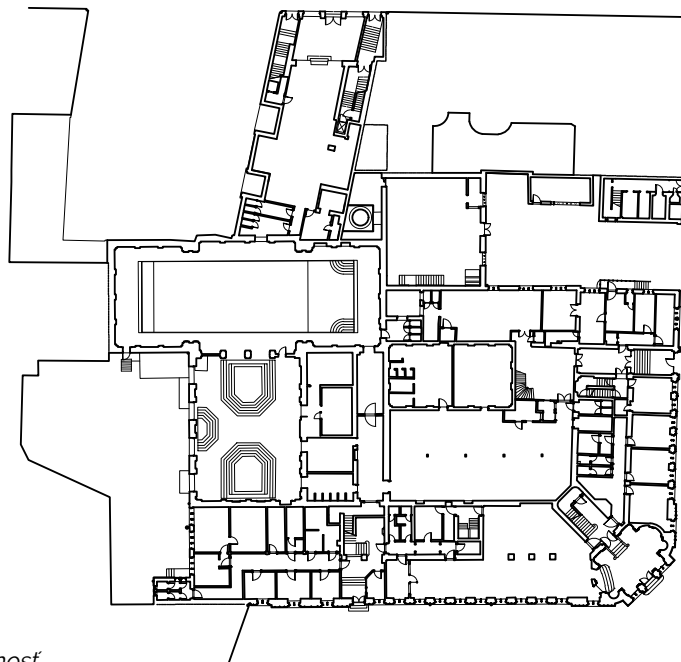
Po 2. svetovej vojne sa pod vplyvom nových ideí kládol po pri športe a relaxe dôraz aj na masovú výučbu plávania. Pri napĺňaní tohto cieľa zohrávali kúpele kľúčovú úlohu. Pre potreby vrcholového športu sa stávali čoraz zastaranejšími, no do otvorenie krytej plavárne na Tehelnom poli zostával Grössling jedinou krytou plavárňou v Bratislave.

Deväťdesiatdeväť rokov po otvorení použili zariadenie poslednýkrát na pôvodné účely v roku **1994**. Z jeho stien opadáva omietka, v bazénoch sa namiesto vody hromadí už len prach a špina. Po takmer sto rokoch kúpele zatvorili pre **havarijný stav**.

Odvtedy boli kúpele Grössling sprístupnené verejnosti pri príležitosti niekoľkých výstav, no inak ich charakterizuje nehybnosť a pomalý zánik, ku ktorému dopomohlo zanedbanie priestorov dlhoročným majiteľom (spoločnosť Synaphea), s ktorým sa mesto súdilo. Nakolko ale ide o **národnú kultúrnu pamiatku** mesto Bratislava (ktoré je súčasným vlastníkom kúpeľov) má v pláne kúpele znova obnoviť.

archív

súčasnosť

25m dlhý bazén

Schátrané časti

Kotolňa

40 m vysoký komín

bazény archív vs. súčasnosť

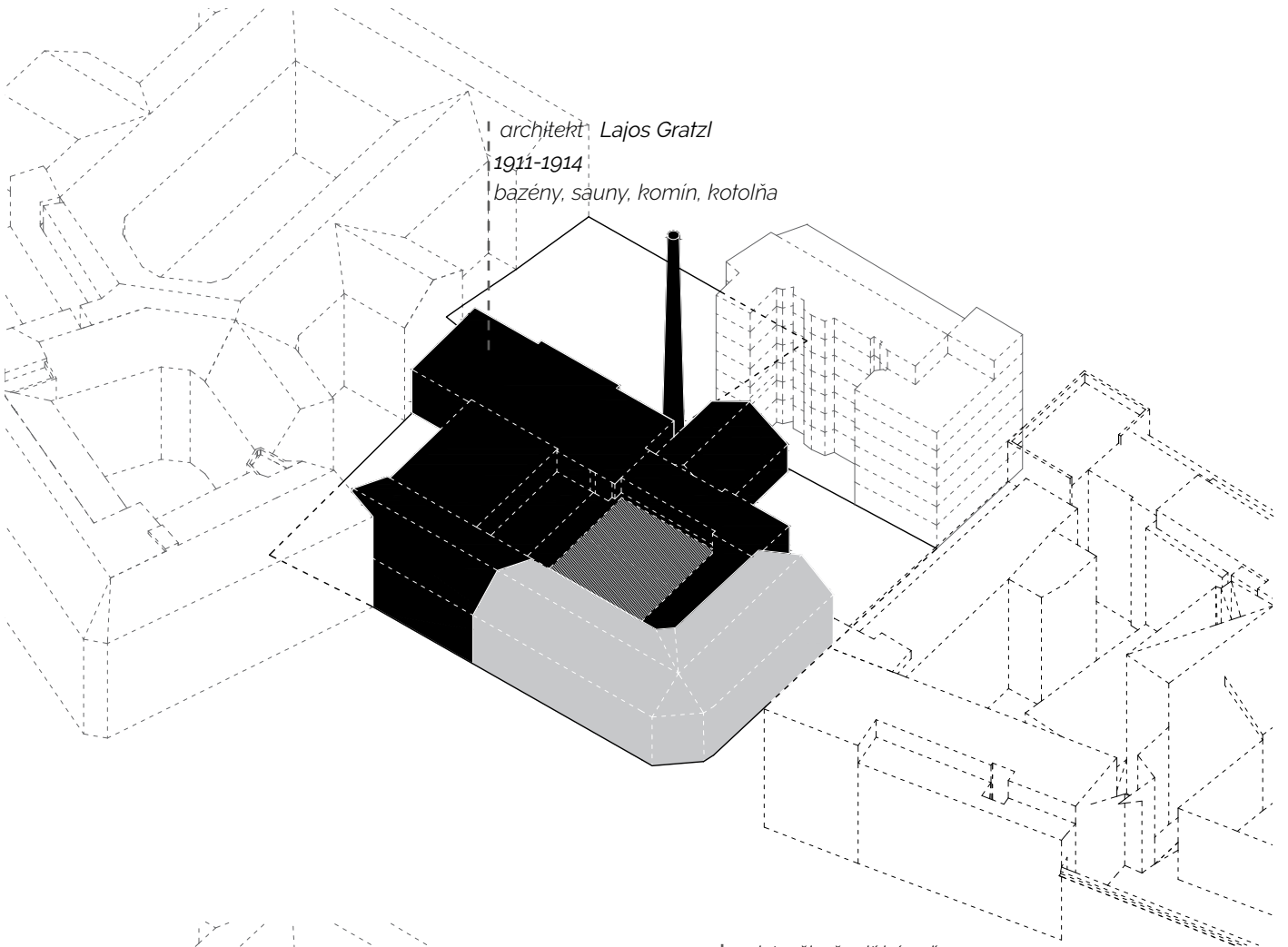
nádvorie

bývalá poisťovňa Kotva
dnes bytový dom
architekt Bedřich Brettschneider
1930
plánovaná rekonštrukcia

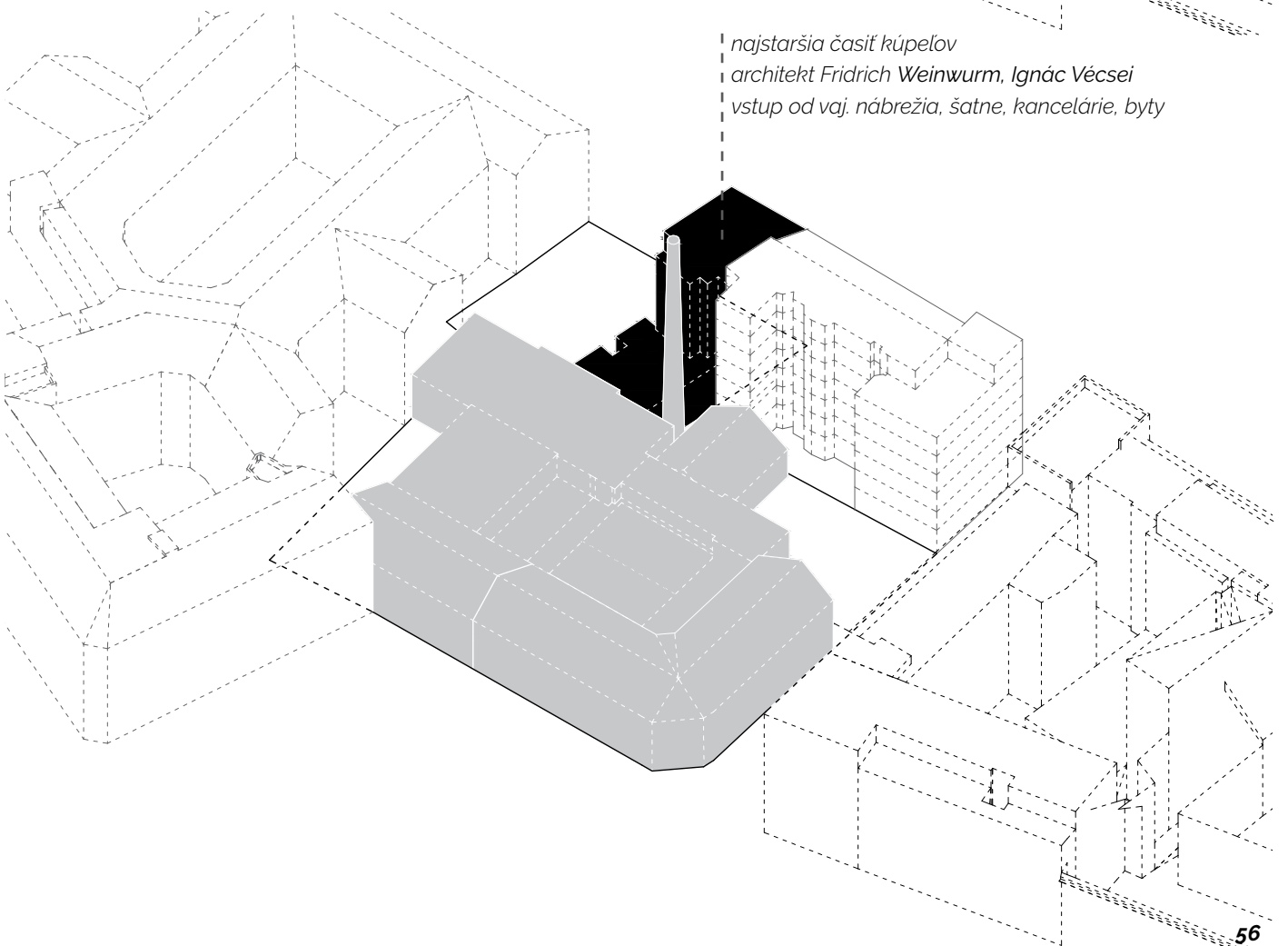
4130m²

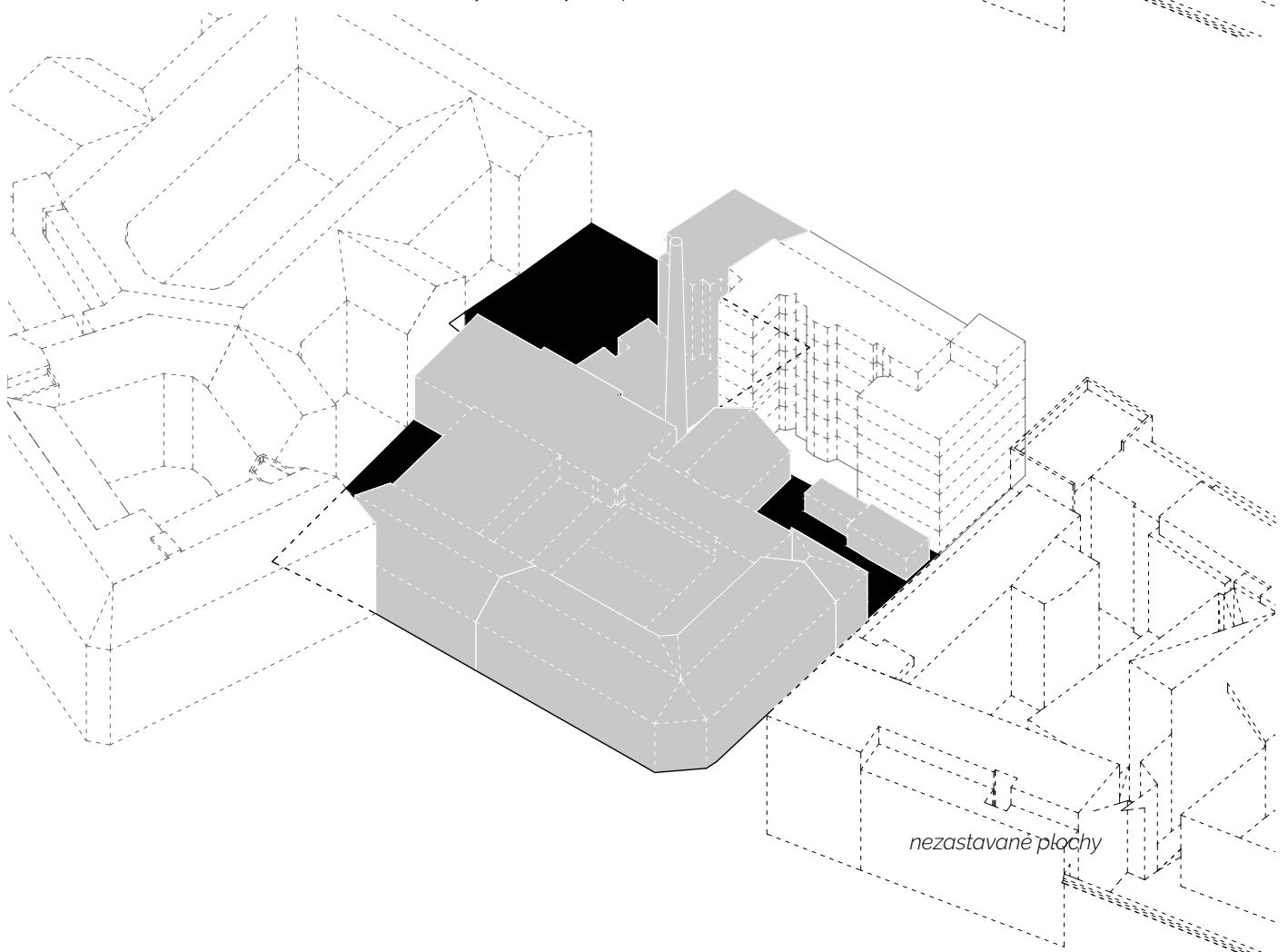
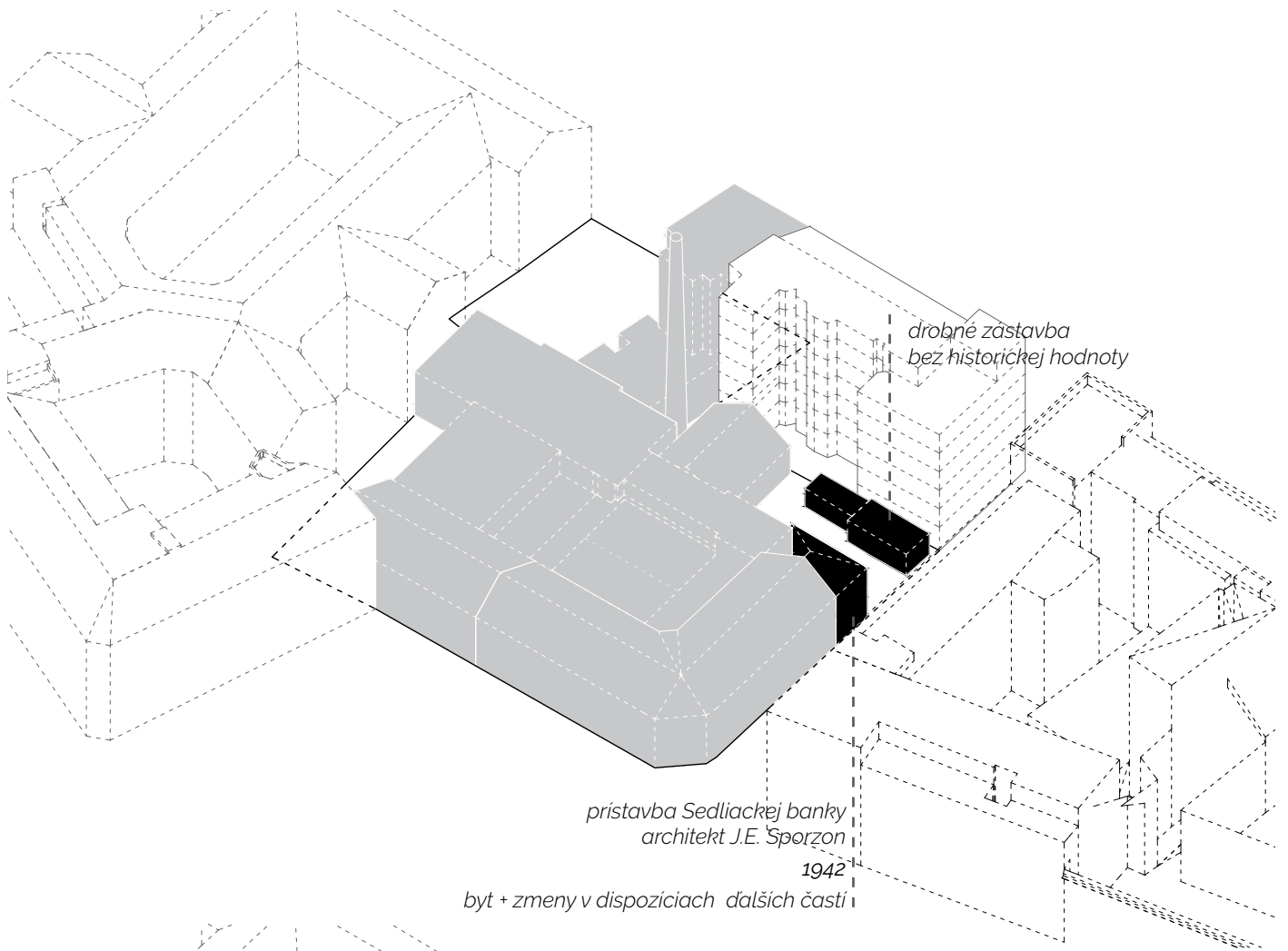
najstaršia časť kúpeľov
architekt Adalbert Swoboda
1895
vaňové kúpele, kancelárie

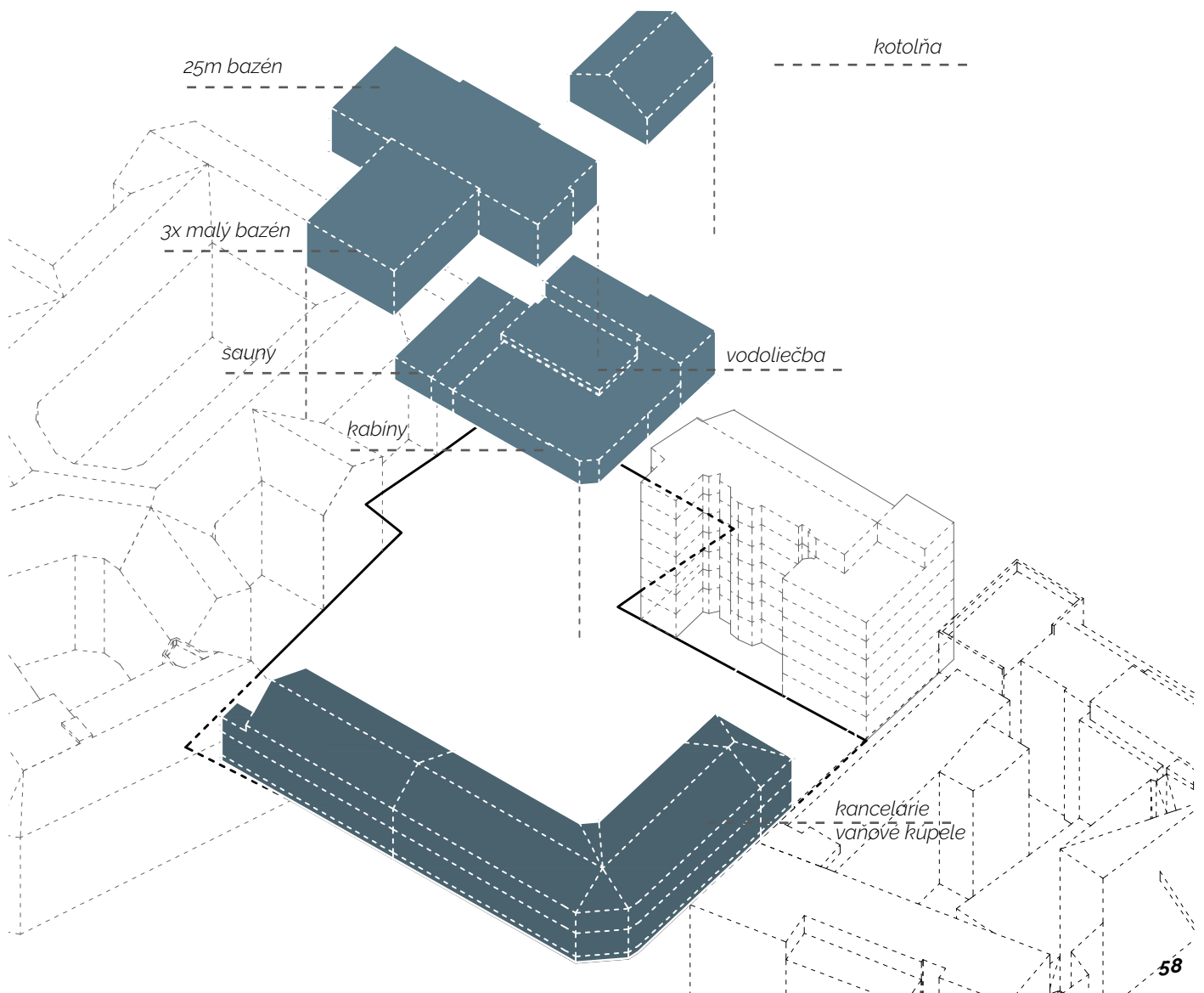
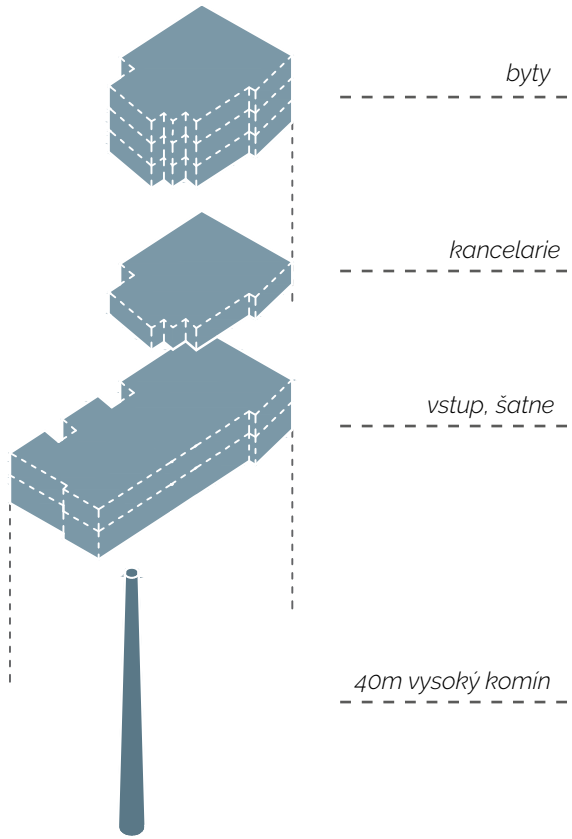
architekt Lajos Gratzl
1911-1914
bazény, sauny, komín, kotolňa

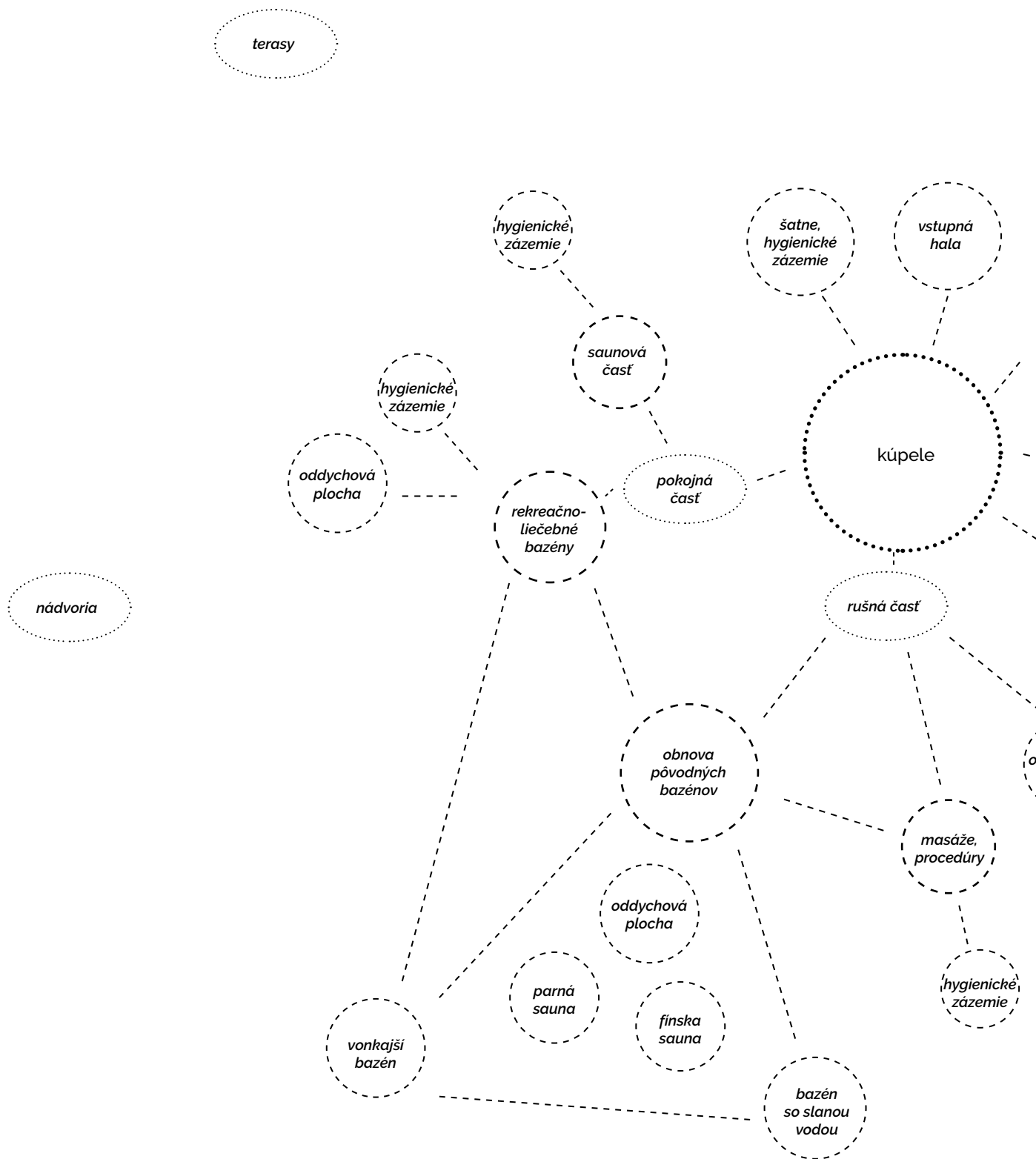

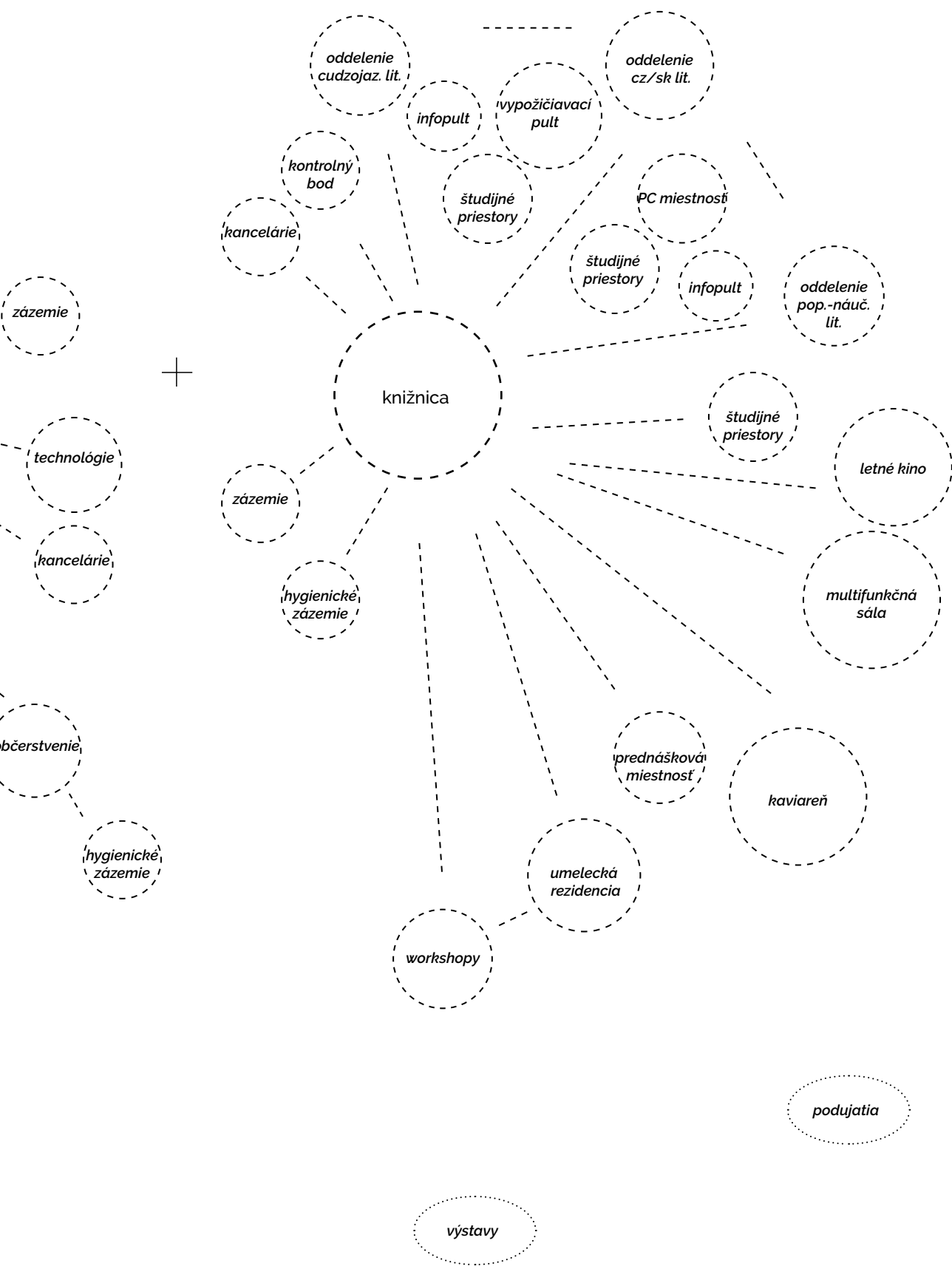
najstaršia časť kúpeľov
architekt Fridrich Weinwurm, Ignác Vécsei
vstup od vaj. nábrežia, šatne, kancelárie, byty

Návrh

Autorská správa

Kedysi slávne kúpele, dnes už len chátrajúci objekt tvoriaci jazvu centra mesta. Primárnym cieľom návrhu je pretransformovať areál niekdajších kúpeľov na **atraktívne spoločenské centrum**. Práve koncentrácia verejnosti a poskytovanie kvalitných možností trávenia voľného času považujem za ústredné funkcie, ktoré majú zrekonštruované priestory naplňať. Zadanie vnímam ako výzvu, ale tiež ako poslednú možnosť vnuknúť podobe areálu vlastný autorský koncept pred jeho nadchádzajúcou finálnou podobou. V súlade so zámerom mesta Bratislava som sa rozhodla obnoviť pôvodné kúpele, a **doplniť ich priestormi knižnice**.

Kúpele sú v netradičnej podobe umiestnené v rámci mestského bloku priamo na nábreží Dunaja. Súčasťou návrhu je **kompletizácia** tohto bloku **s využitím prilahlej prieluky** smerujúcej k národnému múzeu. Vytváram tak novú vrstvu areálu typickú pre jeho doterajší vývoj. Chcem tým vytvoriť pomyselný úvod, či snáď predslav, jasnú novú formu nepodliehajúcu tej starej.

Jeden z výraznejších problémov spočíva v riešení nových a starých vstupov/vstupu do objektu. Hlavný vstup do kúpeľov navrhujem **v ose bazéna** predstavujúceho ústrednú dominantu areálu. Nový bezbariérový vstup orientovaný na nábrežie a k námestiu T.G. Masaryka z pohľadu vychádzajúcich podčiarkne majestátnosť tamojších budov. Hlavný vstup do knižnice vsádzam na nárožie najstaršej časti kúpeľov z ulice Medená. Upravujem okolie objektu, ktoré sa snažím „prevzdušniť“ a spríjemniť rozšírením chodníkov a vsadením zelene, ktorá nahradí fádnu parkovaciu zónu. Zelená línia v podobe stromov orientovaná od námestia M.R. Štefánika zas vytvára bránu pre prichádzajúcich. Zakončená bude piazzettou pozostávajúcou z mlatovej plochy s posedením a detským ihriskom v blízkosti **kaviarne** nachádzajúcej sa v prizemí areálu.

Súčasťou návrhu je tiež komplexné **prepojenie jednotlivých častí objektu**, ktoré nechá vyniknúť **živý vnútroblok**, prirodzené centrum života budovy. Objekt je prístupný z rôznych strán a návštevník, ktorý bol v kúpeľoch môže po zrekreovaní prejsť do knižnice, prípadne zájsť na prednášku či na kávu bez toho, aby musel celý objekt obchádzať.

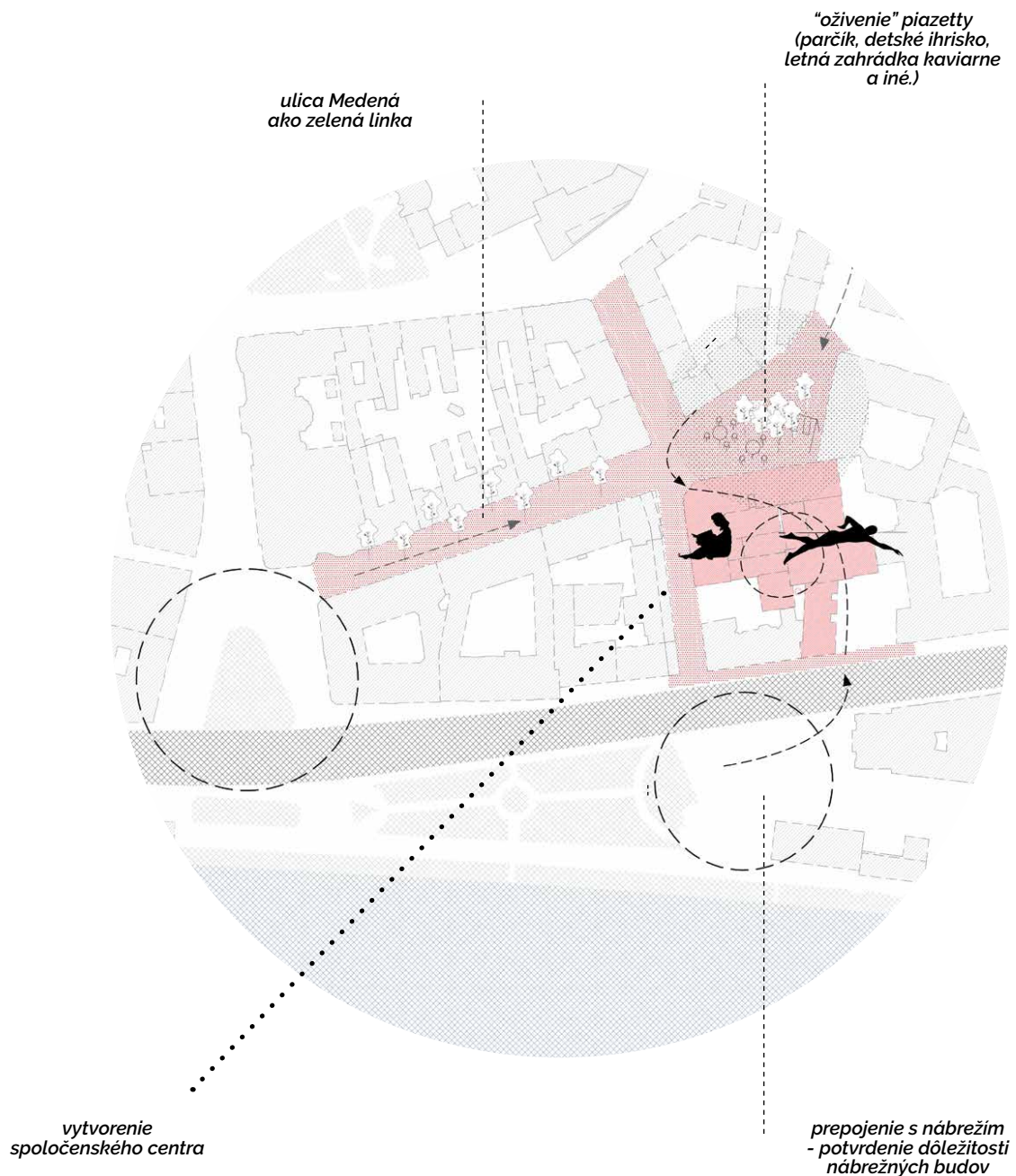
Podoba súčasného areálu po všetkých jeho úpravách na mňa pôsobí veľmi chaoticky. S cieľom rozvolnenia a sprehľadnenia dispozície som sa rozhodla objekt očistiť o jeho najschámejšie a najmenej hodnotné časti. Snažím sa tak spriehtadiť a vyzdvihnúť kvality súčasných priestorov. Doplnujem prieluku smerujúcu do Vajanského nábrežia, ktorá svojou formou **rešpektuje nábrežnú mestskú triedu**. Snažím sa tiež citlivo doplniť prieluku do Kúpeľnej ulice formou, ktorá opticky zakončuje budovu susednej bývalej poisťovne. Umieštnujem tu **umeleckú rezidenciu** a vytváram zázemie pre rôzne kreatívne aktivity vrátane nádvoria, ktoré v rámci návrhu nesie podobu živlu vetra – zákutie s fontánou, ktoré môže tvoriť javisko rôznym menším podujatiam. Novú formu vkladám predĺžením dispozície v severnej skrytej časti areálu, kde sa

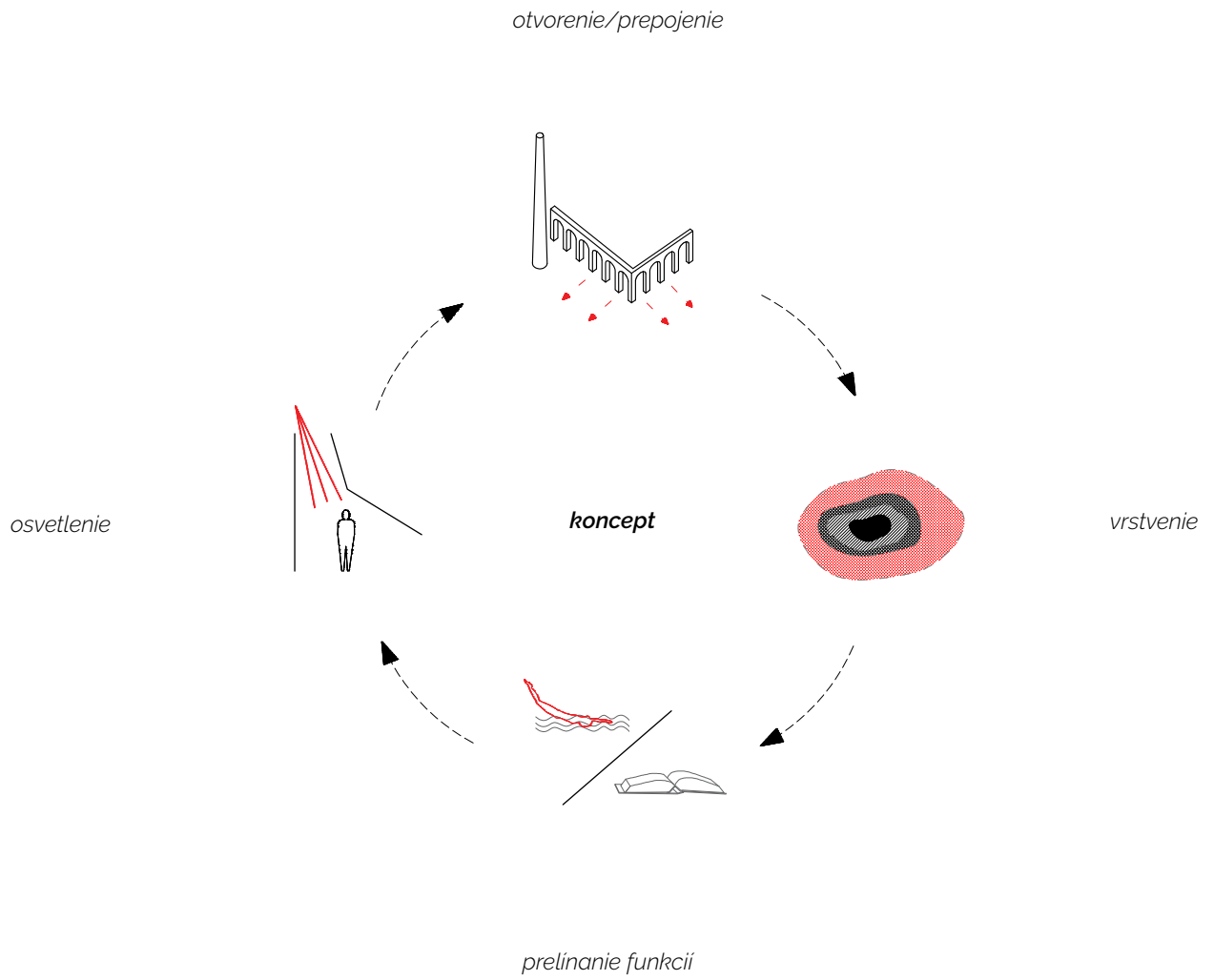
stretávajú štíty susedného domu.

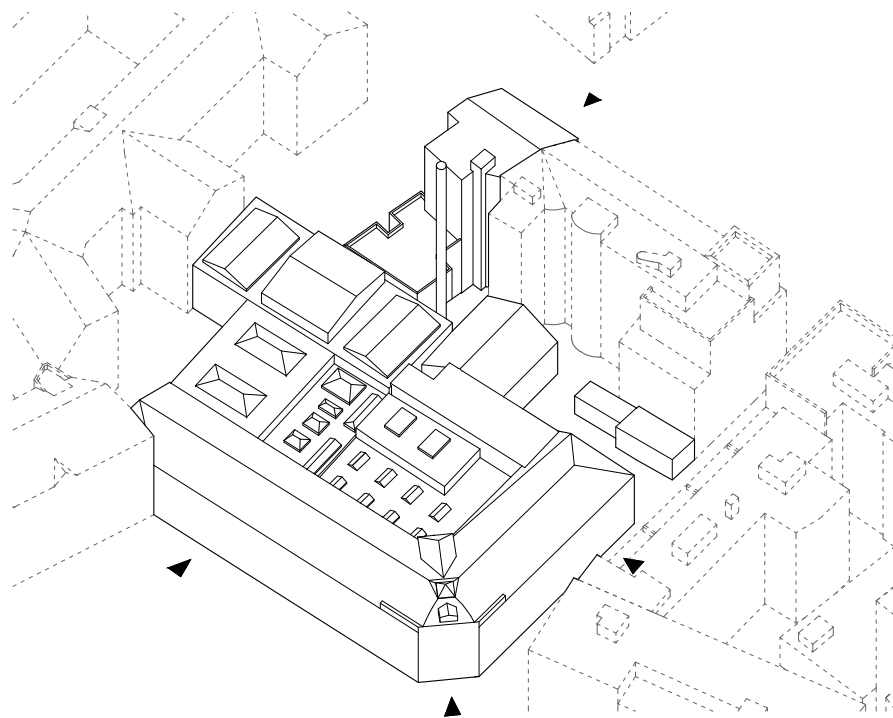
V prizemí objektu sa nachádza prevažná časť kúpeľov. Priestory starých bazénov prepájam s cieľom ich vzájomnej koherencie. U návštevníka majú vyvolávať doslova antický zážitok - vysoké priestory striedané nízkymi, staré bazény doplnené novými.

Do bazénovej časti prechádza návštevník zo šatní **kolonádou** lemovanou menšími nádvoriami - nádvorím s komínom, ktoré **vyvažuje** oproti stojacé **nádvorie** so stromom. Tieto priestory nazývam ohňom. Ide o miesto kde sa stretáva pôvodná a nová forma kde nechám za sebou všetky starosti a začnem proces očisty. Bazénové časti sú rozdelené na tzv. rušnú časť s pôvodným športovo-rekreačným bazénom a malými bazénikmi, ktoré sú napojené na vonkajšie zelené nádvorie s finskou saunou. Návštevník tu zažíva ďalší rozmer, ďalší živel - zem. Dôležitú úlohu v rámci návrhu zohrávalo **umiestnenie vonkajšieho bazéna**. To vkladám do priestorov bývalej vodoliečby, ktorej priestory otváram a vytváram okolo neho **ochodz**. Hneď vedľa umieštnujem pokojnú časť s menšími rekreačno-liečebnými bazénmi. V prizemí sa taktiež nachádza časť pre masáže a procedúry s oddeleným vstupom. Kúpele pokračujú do druhého podlažia so saunovou sekciou, ktorá má súkromnejší charakter a pokračuje až na tretie podlažie. V druhom podlaží sa tiež nachádza občerstvenie s rekreačne pobytovou terasou a s plytkým ochladzovacím bazénom. Táto terasa s občerstvením môže slúžiť aj ako spolu-dejisko príležitostných podujatí organizovaných knižnicou.

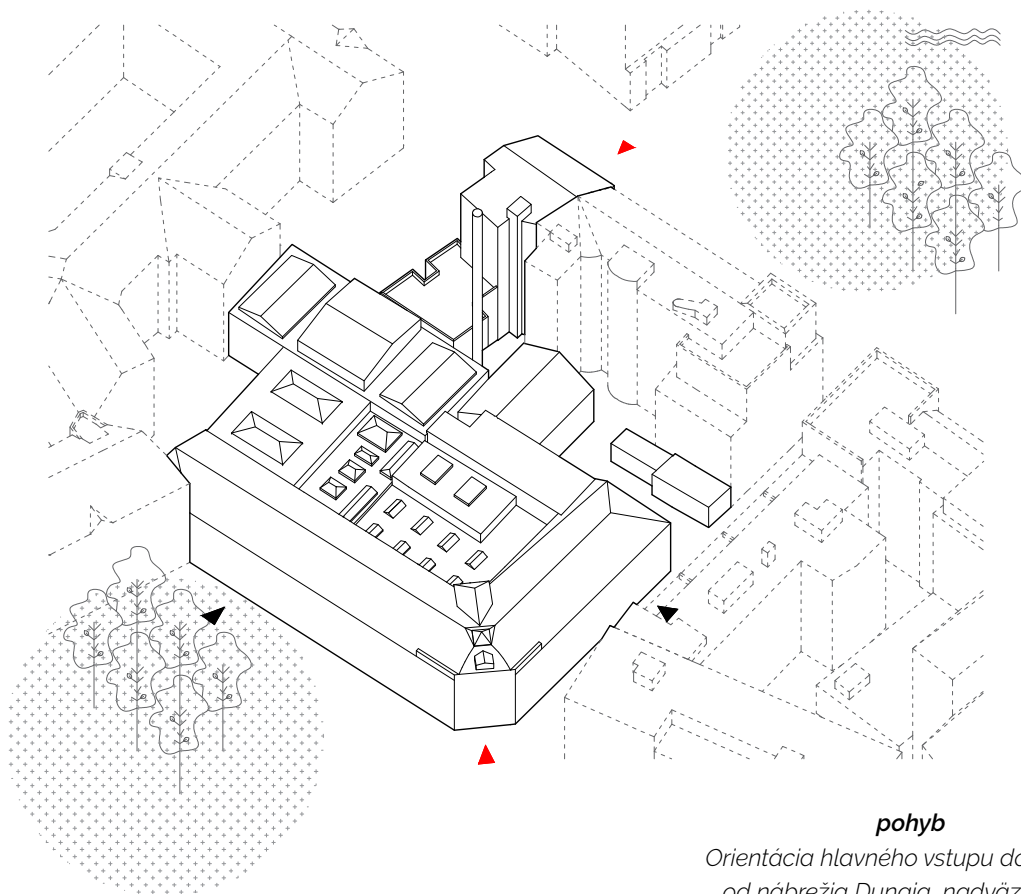
Obe funkcie, teda kúpele a knižnica sa v celom priestore akoby prelínajú, občas stretnú a potom znova „idú svojou cestou“. Podstatná časť knižnice sa nachádza v najstaršom objekte areálu. Najväčšie oddelenie je však umiestnené v novej budove, návštevník tak prechádza rôznymi časťami areálu. Knižnica je doplnená o priestory na štúdiu, prednáškovú miestnosť a multifunkčnú sálu. Dôležitou súčasťou sú terasy objektu, ktoré vytvárajú akoby vnútorné námestie, kde sa môže návštevník prechádzať pomedzi svetlíky a átria na streche. Knižnica nie je len miestom vypožičiavania kníh, ale aj priestorom, kde sa môžu konať rôzne **kultúrne akcie, čítania, prednášky alebo letné kiná** na najvyššom podlaží s výhľadom na Dunaj. Prístupy z rôznych strán slúžia tiež ako únikové východy. Osa kúpeľnej kolonády je opticky predĺžená **lávku** a vstupom do umeleckej rezidencie. Dôležitou súčasťou je umiestnenie kaviarne s letnou terasou v prizemí v esteticky exponovaných priestoroch s klenbou, ktorá tak oživí spomínanú piazzettu. V podzemí celého objektu sa nachádza zázemie a technológie. Administratívna časť oboch funkcií je umiestnená v 3.NP najstaršej časti.

súčasnosť

pohyb

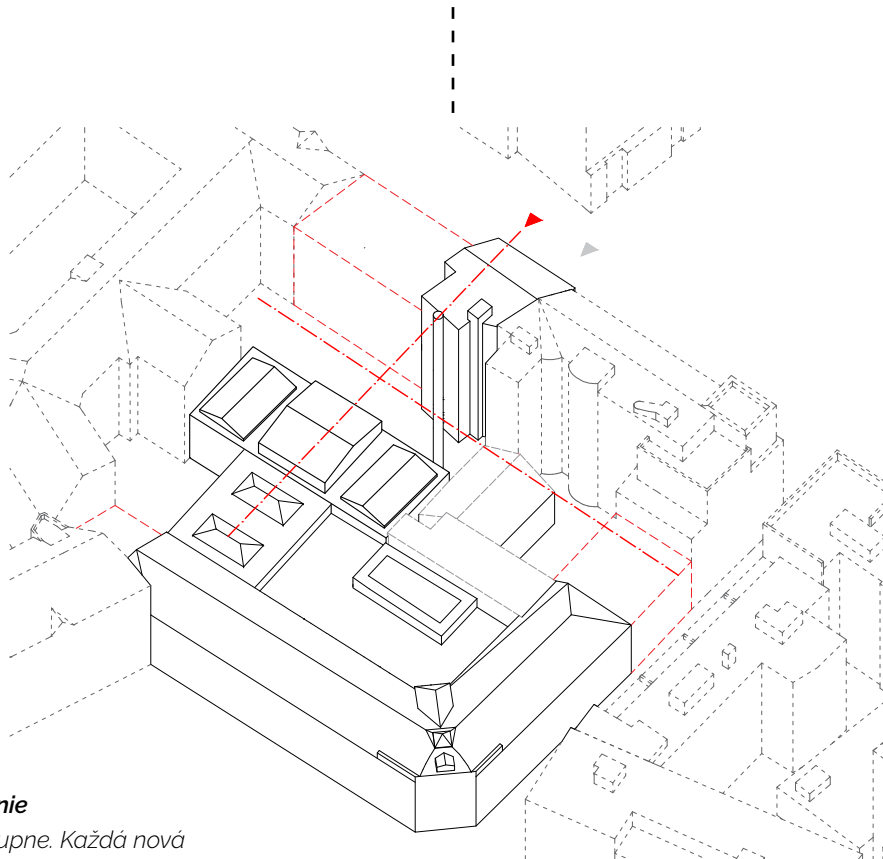
Orientácia hlavného vstupu do kúpeľov od nábrežia Dunaja, nadväznosť na námestie/predpriestor národného múzea.

Očistenie o prístavbu budovy
na nábreží dáva možnosť väčšej
otvorenosti a variabilite napojenia novej
hmoty na bazén.

Nahradenie schátratej strechy
kotolne rozširuje možnosti
prepojenia objektu

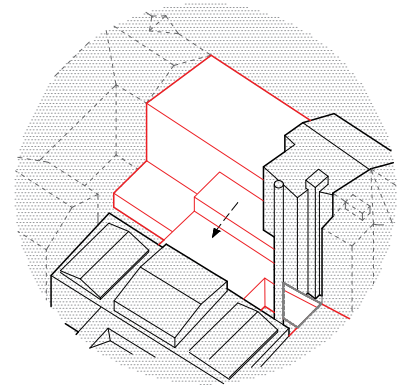
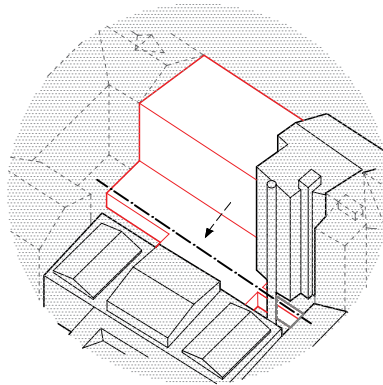
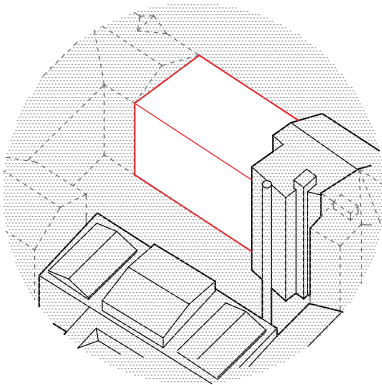
očista
schátranosť x nostalgia

Priestory prešli niekoľkokrát zmenami a ich
stav je v súčasnosti v rámci objektu najviac
znehodnotený. Priestory nahradzujem a vy-
tváram možnosť variabilnejšieho funkčného
využitia.

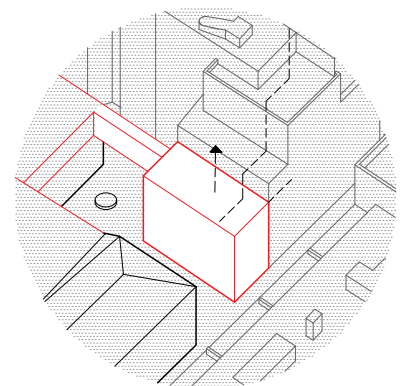
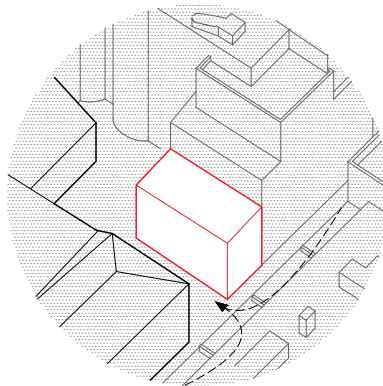
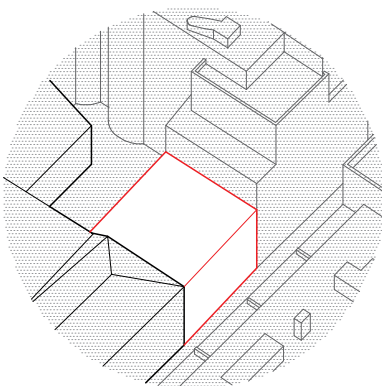
doplňenie

Celý areál vznikol postupne. Každá nová
vrstva znamenala ďalšie zmeny pre
staré časti a zároveň vznik novej budovy,
prístavby či iného vstupu. Rozhodla
som sa v tom pokračovať a za využitia
prieluky umiestniť nový reprezentatívny
hlavný vstup v ose na bazén. Druhú osu
má prepájajúci charakter a to v rôznych
úrovniah návrhu.

**vývoj hmoty v prieluke
Vajanského nábrežia**

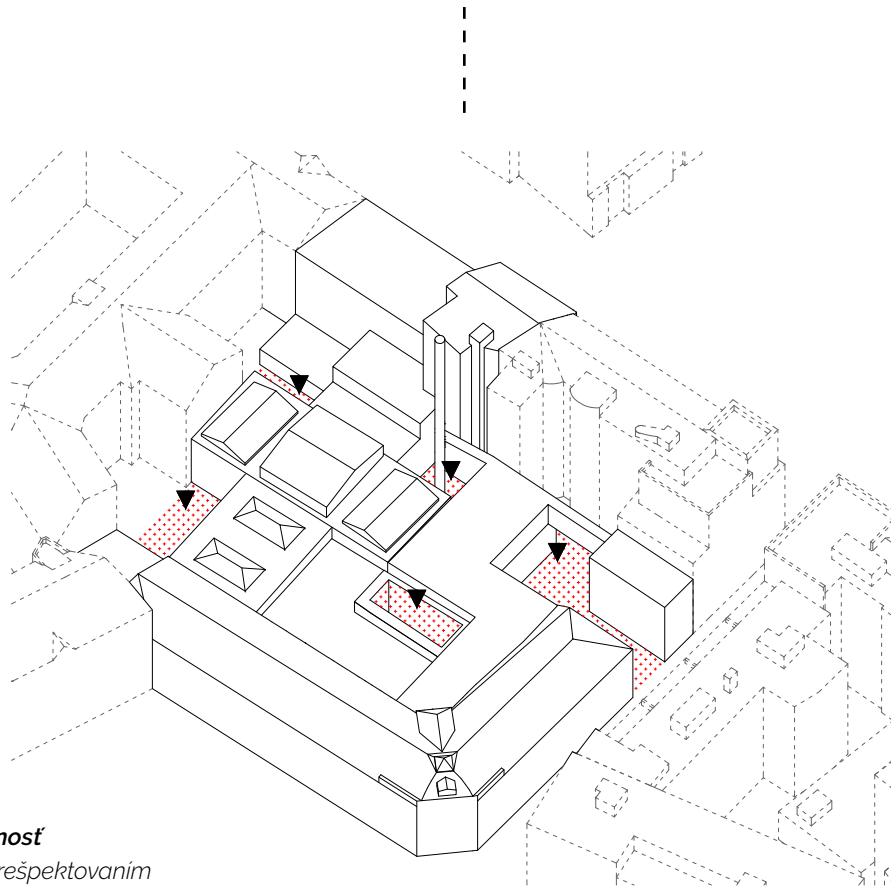
Hmota vyplňuje prázdnu prieluku, ktorá tvorí jazvu v zástavbe nábrežia. Svojou formou a výškou nadväzuje na susedné domy. Smerom do dvora hmota osovo nadväzuje na budovu bazéna a spája sa s ňou v rôznych úrovniach. Kolmo prechádza druhá dôležitá osa, ktorá vytvára prepojujúcu kolonádu.

**vývoj hmoty v prieluke
Kúpeľná**

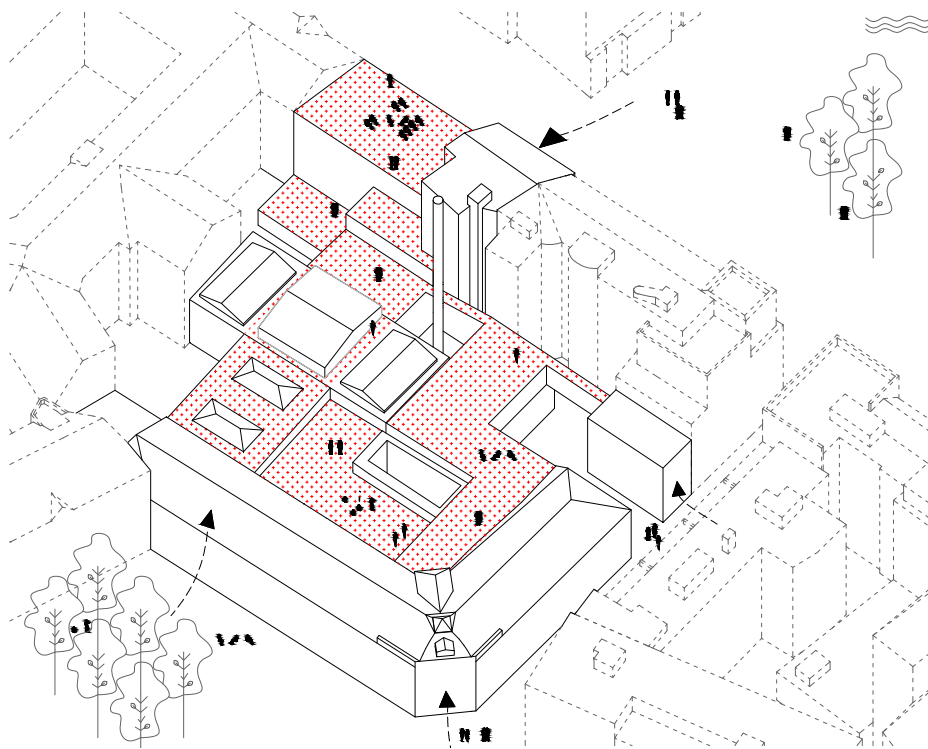
Zástavba v prieluke sa snaží nedominovať budove kúpeľov, ale naopak dopomôcť k vytvoreniu príjemného intímneho nádvorja. Zároveň kompletizuje nedostavaný charakter budovy bývalej poisťovne.

otvorenosť

Pridaním hmôt a rešpektovaním súčasných nádvorí vznikli priestory, z ktorých každý má svoj osobitý charakter.

spoločenské centrum

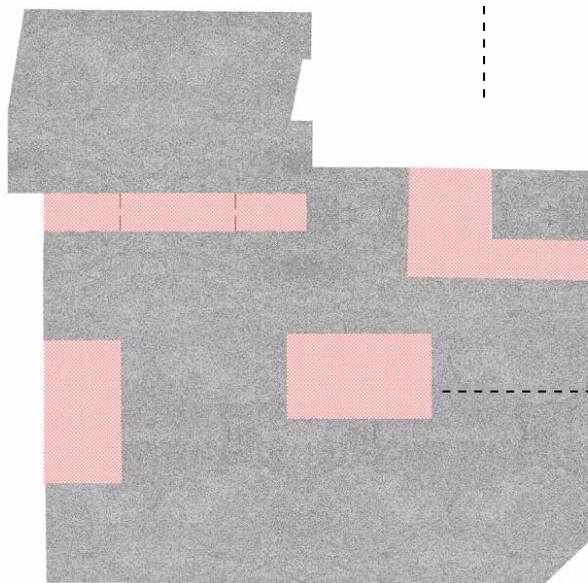
Centrum mesta - mestský blok - verejná funkcia - - - mestský blok pre verejnú funkciu

nádvorie vietor

Zácutie kde sa vizuálne prepájajú obe funkcie. Slúži pre workshopy, koncerty s možnosťou využitia zázemia v dome pre umelcov.

nádvorie oheň

Prechod medzi novým a starým.
Naznačuje zmenu.

nádvorie zem

Relax v "džungli".

nádvorie voda

Umiestnenie vonkajšieho bazéna.

kapacity a prevádzka (zaokrúhlené hodnoty)

<p>kúpele 300 návštevníkov</p>	<p>----- Hlavný vstup z Vajanského nábrežia. Časť pre masáže obsahuje vlastný vstup - spoločne cez vstup z ulice Medená.</p>
<p>knižnica oddelenie beletrie sk/cz 30 000 k.j. oddelenie cudzojazyčnej literatúry 10 000 k.j. oddelenie populárno-náučnej literatúry 10 000 k.j. možnosť uskladnenia 8000 k.j. multifunkčná sála 100 osôb prednášková miestnosť 50 osôb</p>	<p>----- Hlavný vstup z nárožia ulice Medená, pridružené vstupy prepájajú knižnicu z rôznych strán bloku, zároveň slúžia jednotlivo ako únikové schodiská alebo pre iné funkcie umiestnené v objekte. umelecká rezidencia - vlastný vstup, zároveň bezbariérové napojenie z knižnice cez lávku. Schodisko je zároveň únikovou cestou z terasy, ľubovoľne otvorené pre verejnosť napr. počas konania akcií na terasách.</p>
<p>kaviareň 50 miest na sedenie + možnosť navýšenia v časti pre besedy a o letnú záhradku</p>	<p>----- Hlavný vstup z ulice Medená, zároveň prístupná aj z knižnice, kaviareň, zázemie a občerstvenie kúpeľov prepája schodisko spolu s výťahom na jedlo.</p>
<p>byty 4+kk</p>	<p>----- Rodinné bývanie s vlastným vstupom z Vajanského nábrežia. Je navrhnutá zmena ich dispozície voči umiestneniu knižnice, veľkosť bytov je zachovaná.</p>

 kúpele

 knižnica

 byty

 spoločné priestory

 terasa kúpele

 terasa knižnica

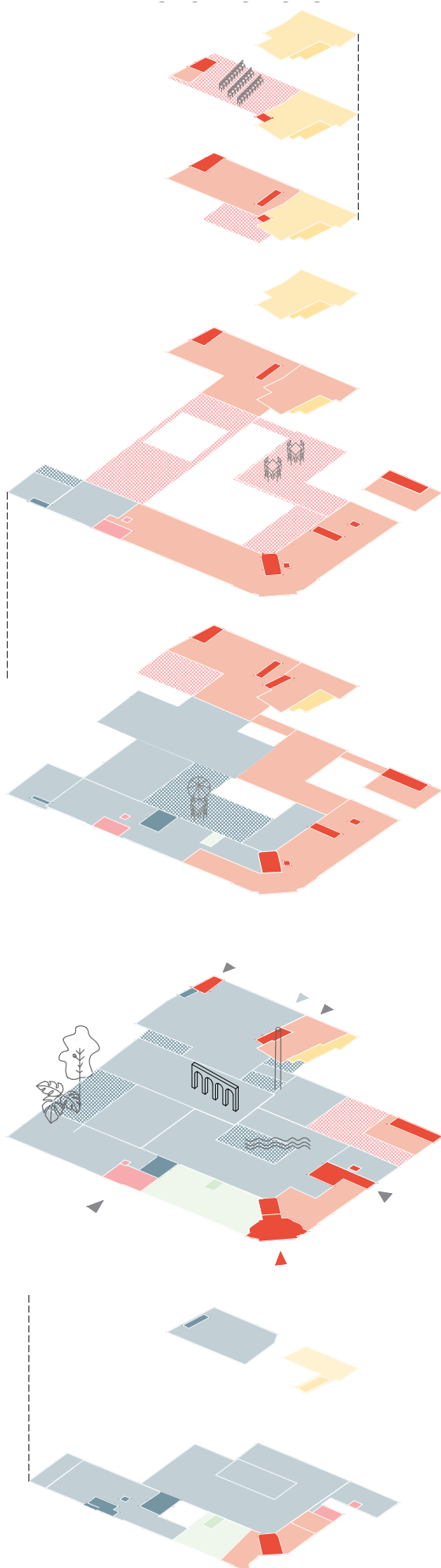
 kom. jadro

 kom. jadro

 zázemie

 kaviareň

 kom. jadro

5.NP - 7.NP

byty: 110m²

4.NP

knižnica:
multifunkčná sála 200 m²
byt: 110 m²

3.NP

kúpele: 174 m²
knížnica: 865 m²
byt pre umelca: 54 m²
spoločné: 51 m²

2.NP

kúpele:
saunová časť 260 m²
občerstvenie 196 m²
knížnica:
priestory: 1004 m²
byt pre umelca: 54 m²

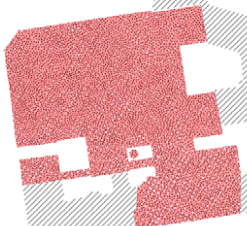
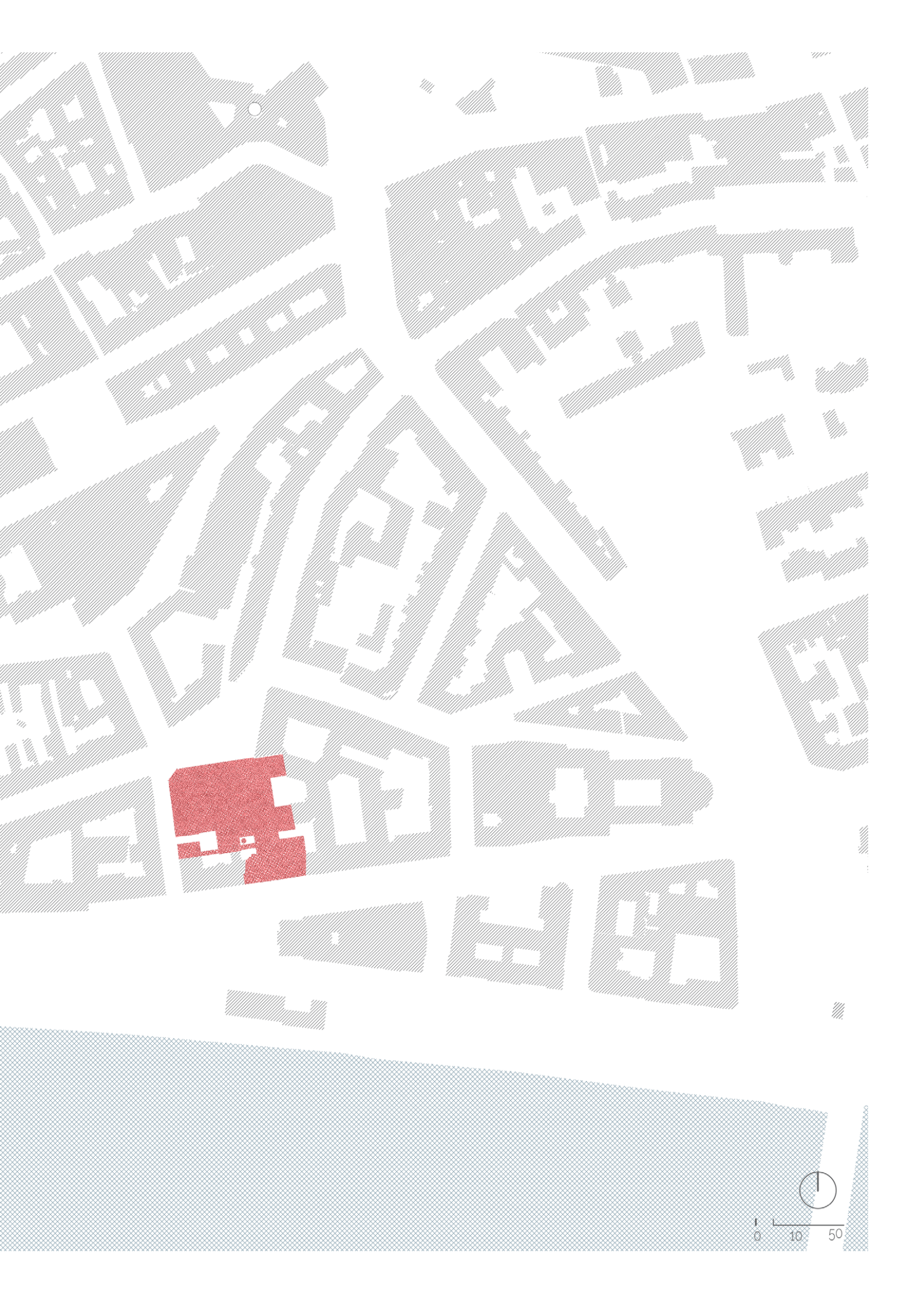
1.NP

kúpele:
masáže a procedúry 196 m²
bazénová časť 1806 m²
knížnica: 365 m²
kaviareň : 191 m²
spoločné: 30 m²

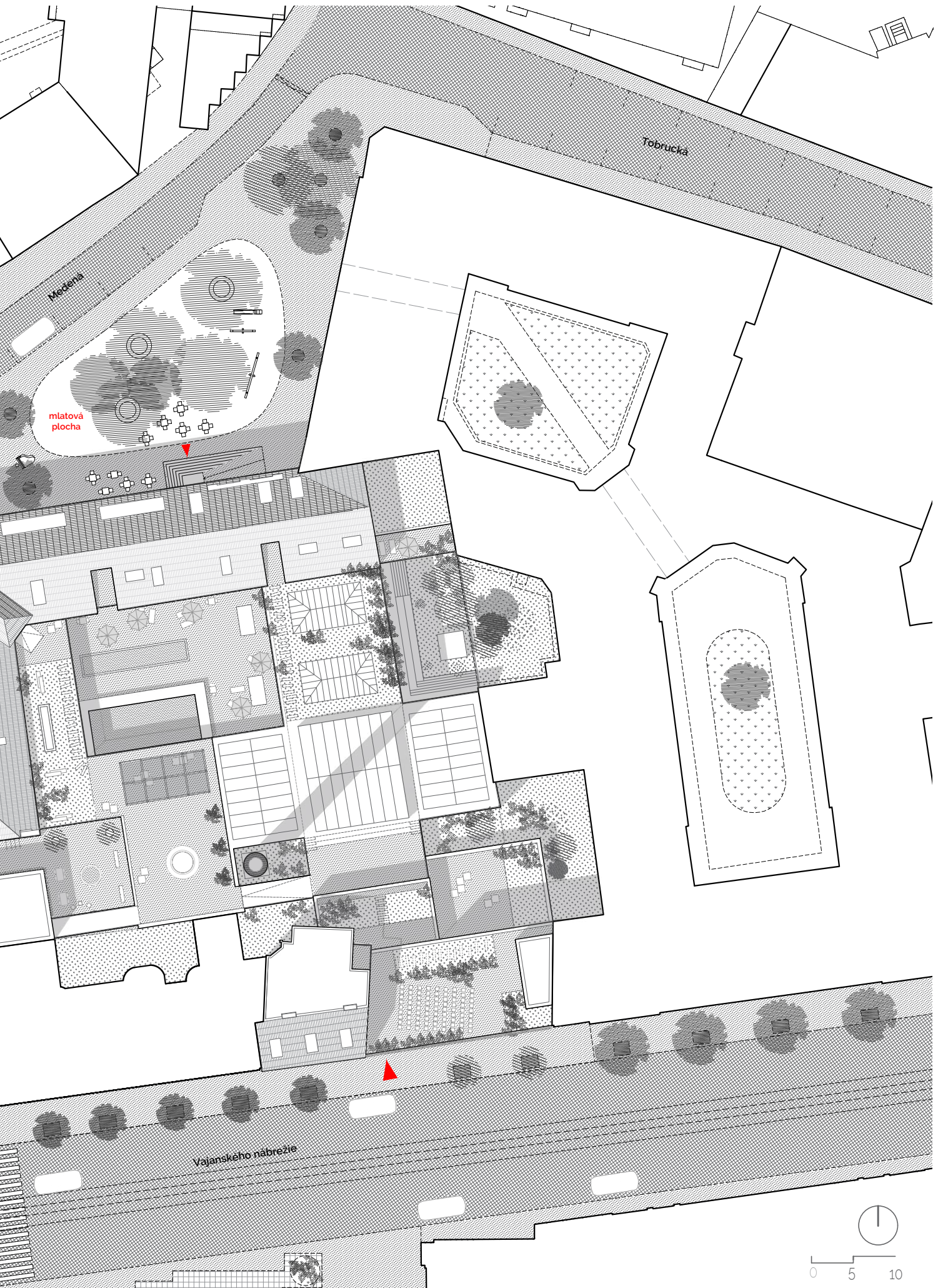
1.PP

kúpele:
šatne 142 m²
zázemie zamestnanci 110 m²
technológie, sklady 960 m²
knížnica:
technológie, sklady 138 m²
kaviareň:
zázemie 92 m²
byty:
zázemie 54 m²
spoločné priestory: 79 m²

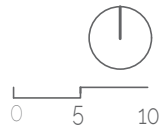

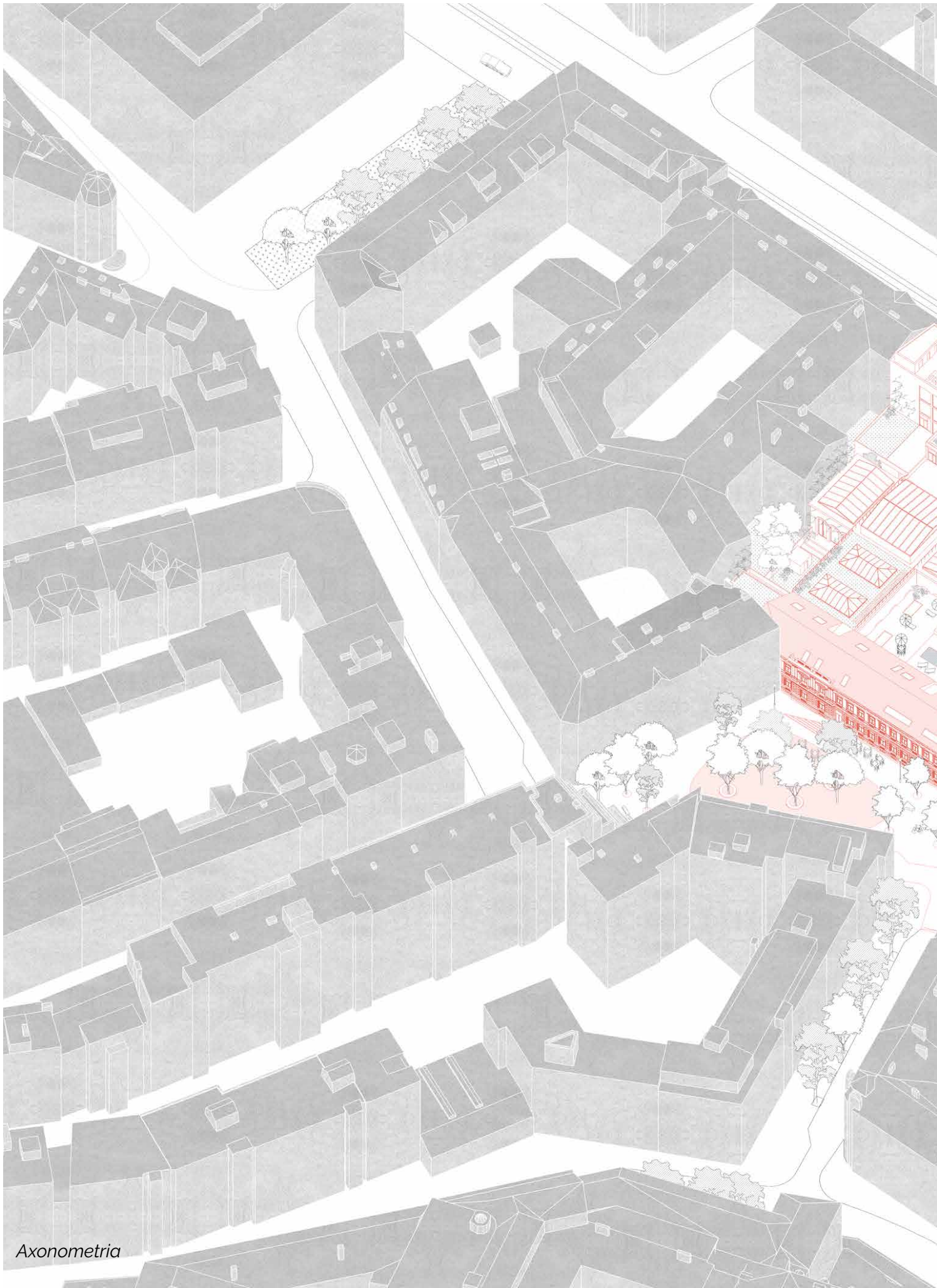
Medena

Tobručka

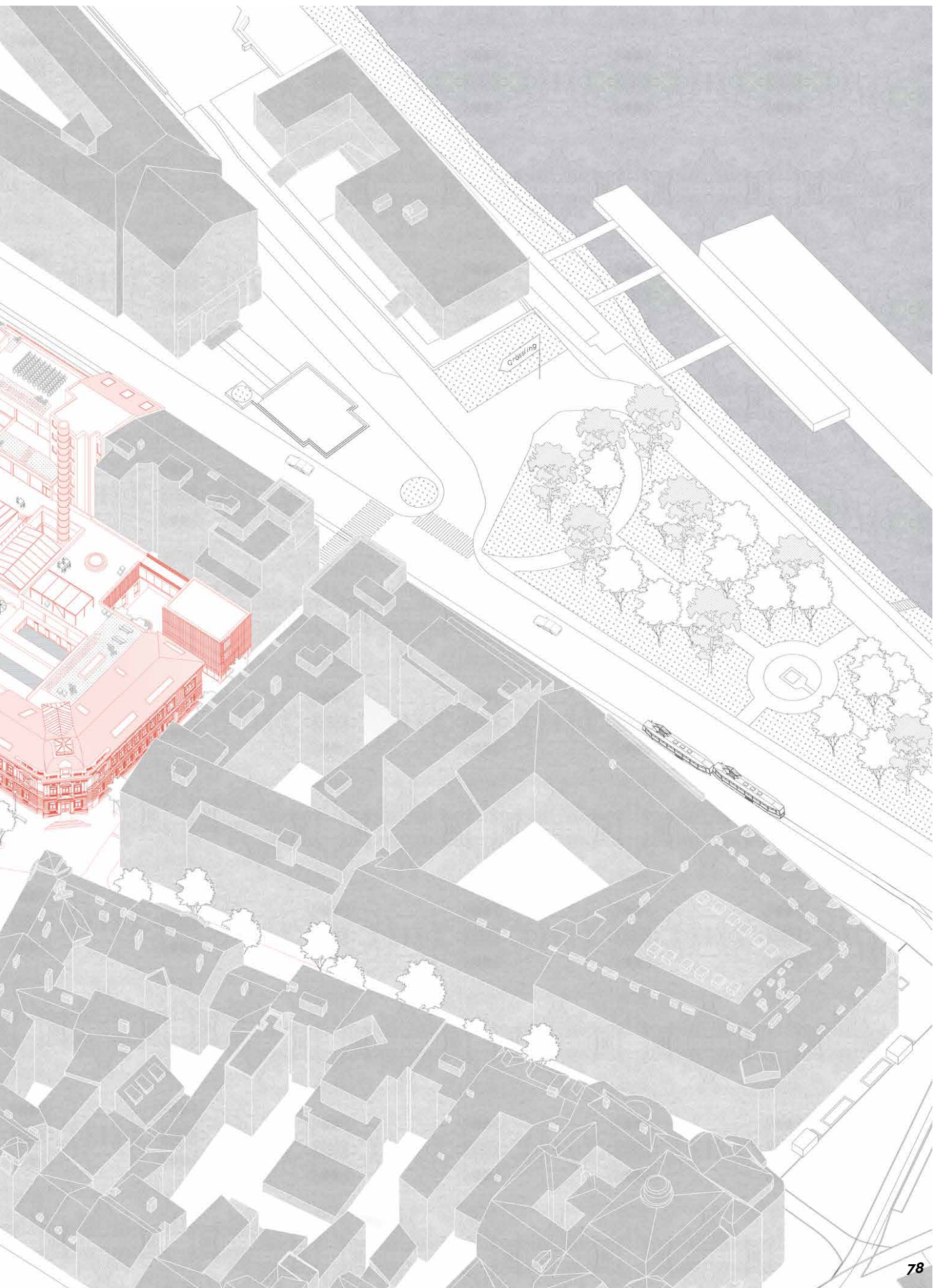
mlatová
plocha

Vajanskeho nabrezie

Axonometria

1.NP

kúpele

- 1.01 vstupný priestor/pokladňa
- 1.02 satne/hygienické zázemie
- 1.03 finálna úprava
- 1.04 prepojiuaca kolonáda
- 1.05 nádvorie - oheň
- 1.06 nádvorie - oheň
- 1.07 športovo-rekreačný bazén
- 1.08 kruhový bazén
- 1.09 plavčík/ošetrovňa
- 1.10 priestor pre relax
- 1.11 sedavé bazény
- 1.12 nádvorie s fínskou saunou - zem
- 1.13 parná sauna
- 1.14 chodba s pitnými fontánkami

počojná časť

- 1.15 sprchy s vodným zahmlievaním
- 1.16 odpočinkov na lôžkach
- 1.17 pohybový bazén
- 1.18 bublkový kúpeľ
- 1.19 horúci kúpeľ
- 1.20 bylinkový kúpeľ
- 1.21 virivý kúpeľ
- 1.22 masážny kúpeľ
- 1.23 bylinkový kúpeľ
- 1.24 vonkajší bazén
- 1.25 odpad
- 1.26 denná miestnosť zamestnanci

masáže

- 1.27 recepcia masáže
- 1.28 masáž
- 1.29 masáž
- 1.30 párová masáž
- 1.31 sklad
- 1.32 procedúry
- 1.33 procedúry

kaviareň

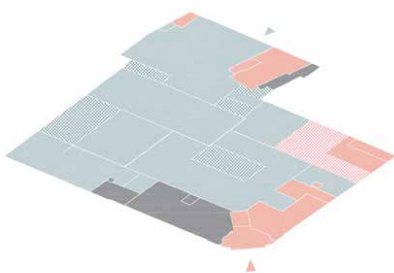
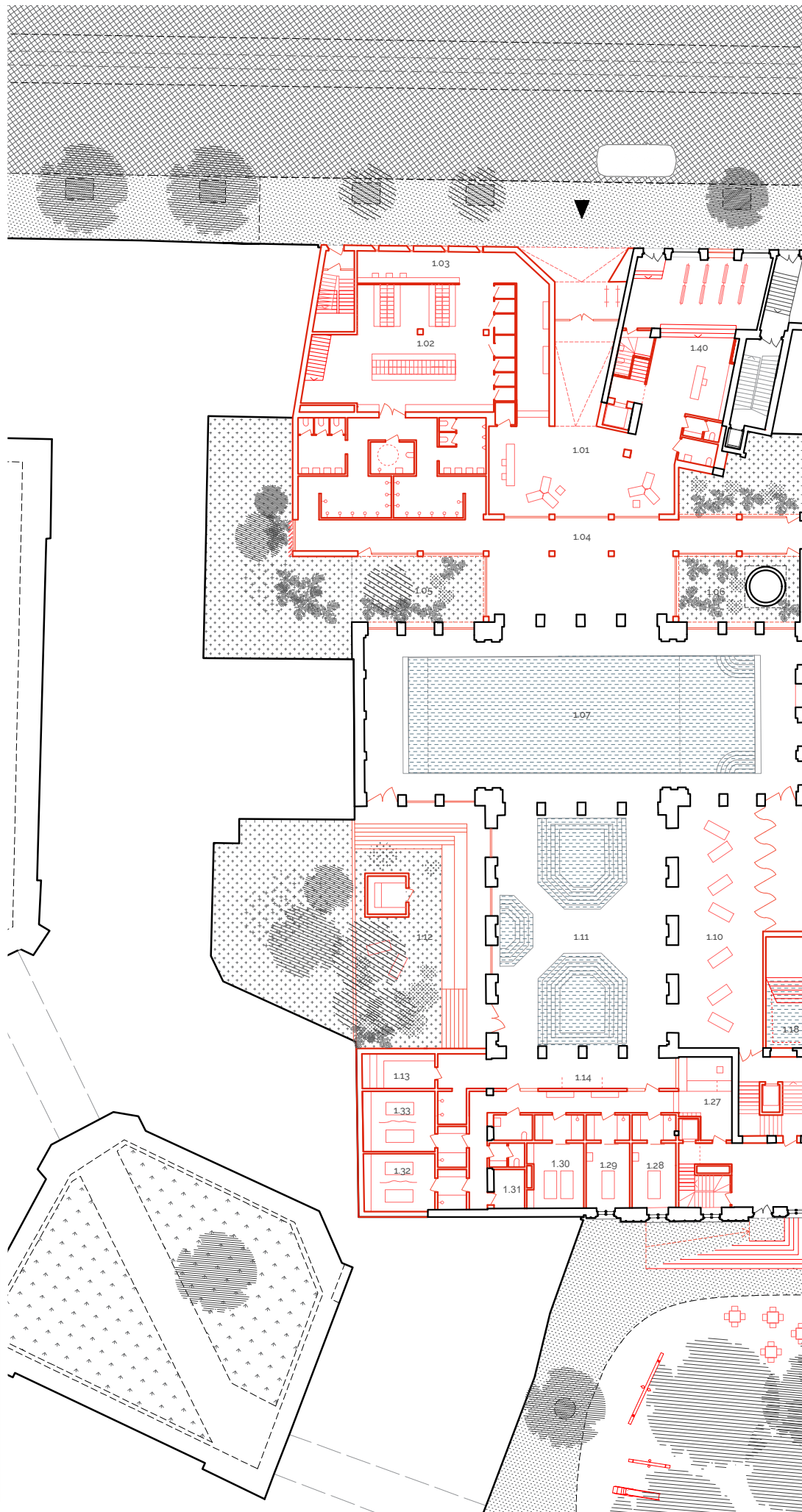
- 1.34 priestor pre besedy/podujatia/čítareň
- 1.35 detský kútik

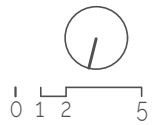
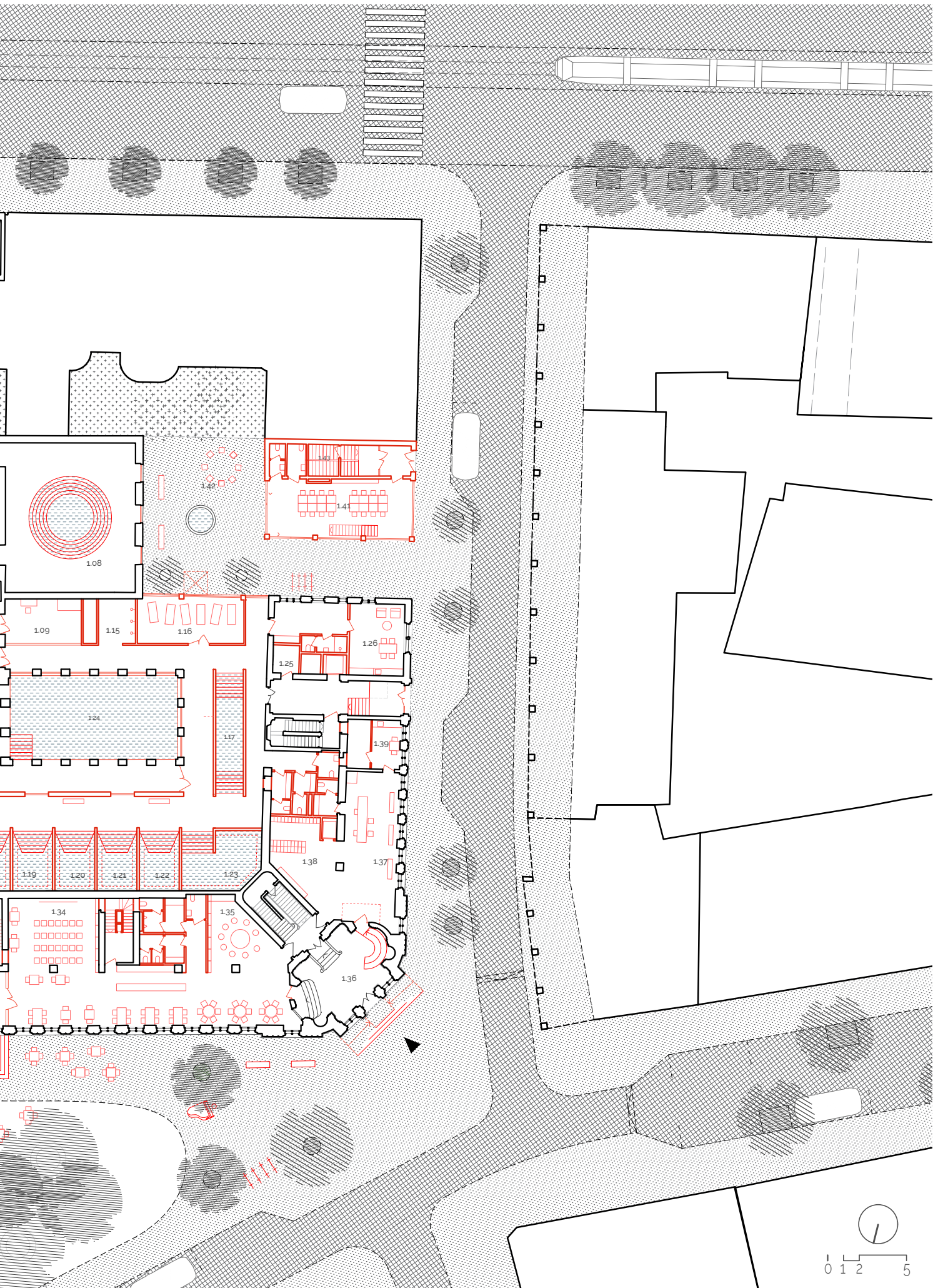
knižnica

- 1.36 vestibul
- 1.37 registrácie/hlavný pult/kontaktný bod
- 1.38 sošňa/skrinky
- 1.39 zázemie pre zamestnancov
- 1.40 výstavný priestor/ kontaktný bod

dom umelcov

- 1.41 miestnosť pre workshopy
- 1.42 nádvorie so studňou - vietor
- 1.43 technické zázemie

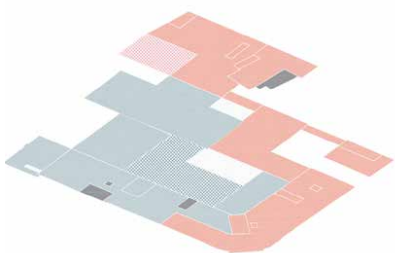
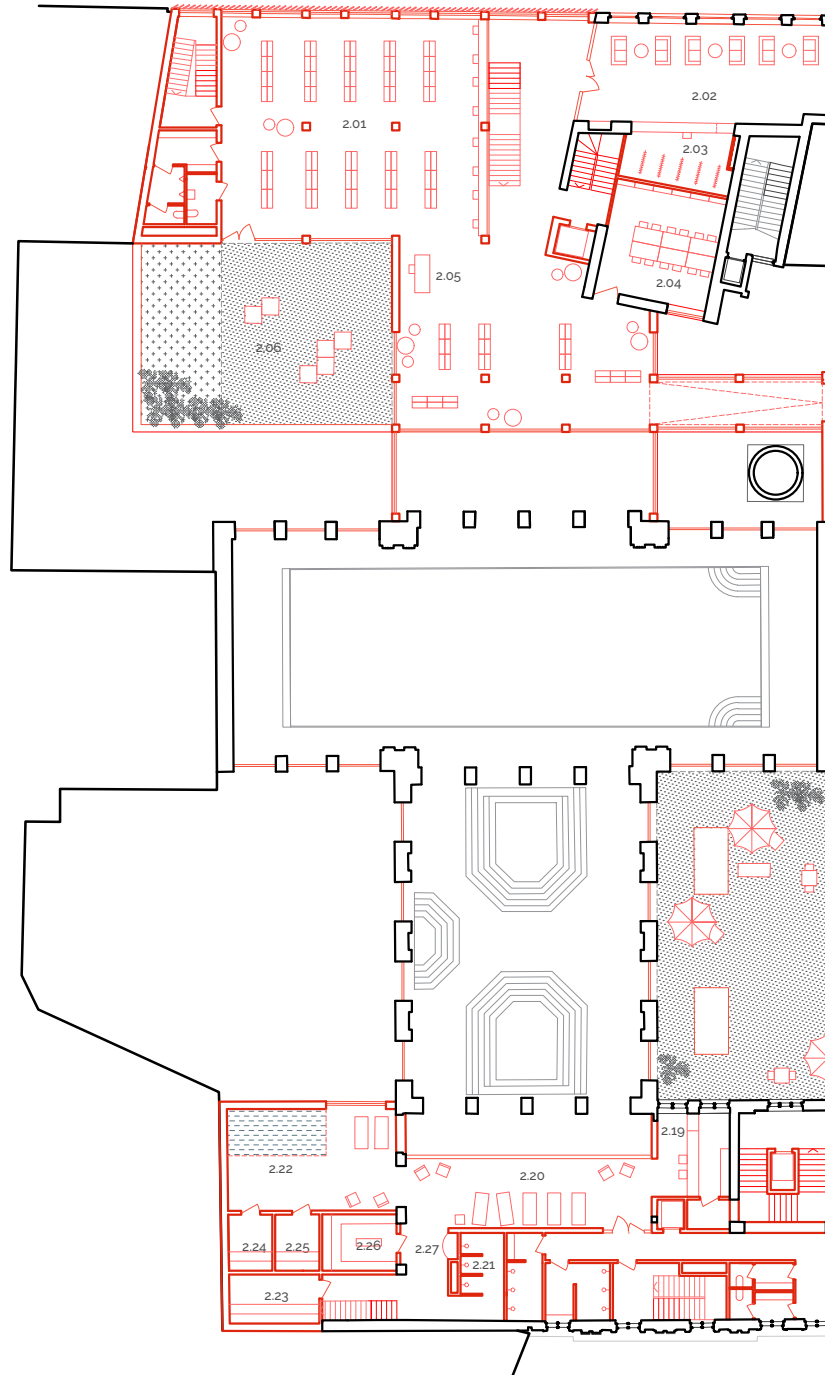
2.NP

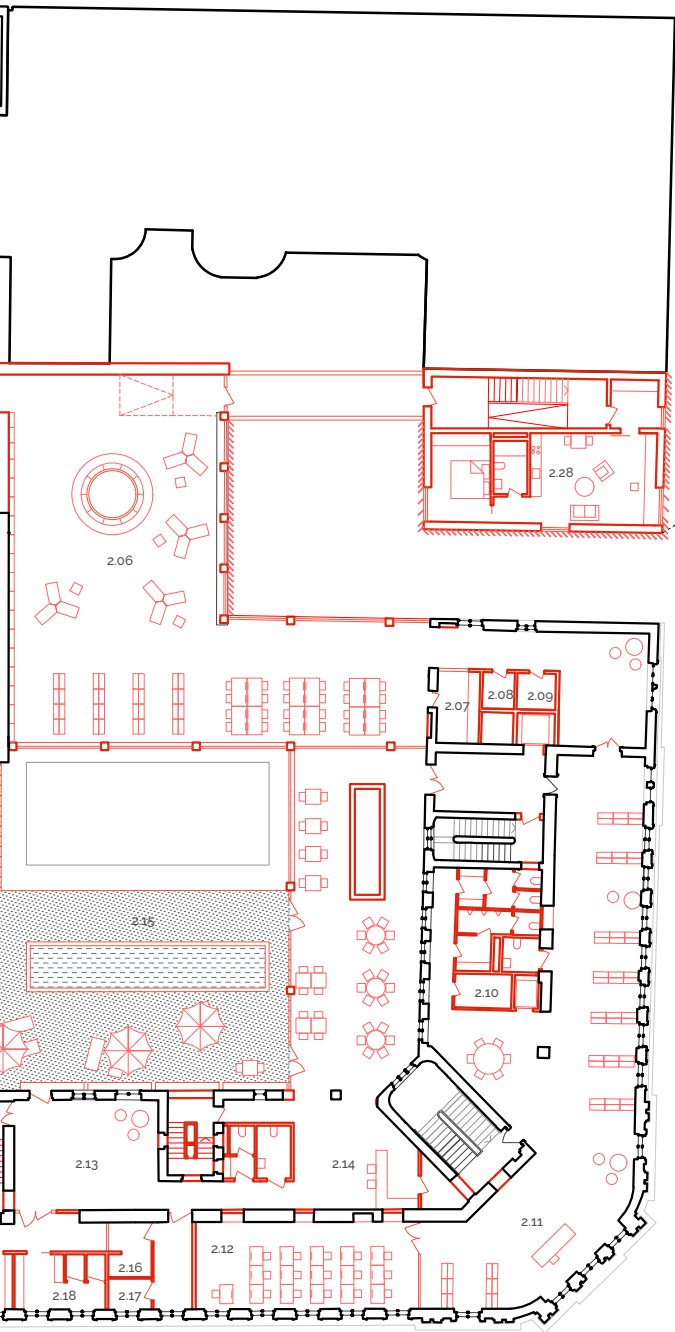
knížnica

- 2.01 oddelenie beletrie sk/cz
- 2.02 lounge
- 2.03 satňa
- 2.04 tímová študovňa
- 2.05 kontaktný pult
- 2.06 chill-out zóna
- 2.07 čajová kuchynka
- 2.08 sklad pre čistiace prostriedky
- 2.09 sklad
- 2.10 sklad
- 2.11 oddelenie populárno - náučnej literatúry
- 2.12 PC miestnosť
- 2.28 umelecká rezidencia

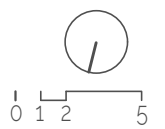
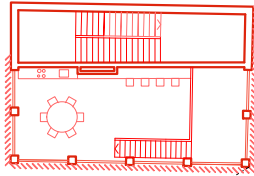
kúpele

- 2.13 predpriestor pre sauny/čakáreň
- 2.14 bar/občerstvenie
- 2.15 terasa
- 2.16 sklad čistého prádla/výdaj
- 2.17 sklad špinavého prádla
- 2.18 prezliekareň
- 2.19 bar
- 2.20 lounge
- 2.21 sprchy s vodným zahmlievanim
- 2.22 ochladzovací bazén
- 2.23 pamäť sauna
- 2.24 herbal sauna
- 2.25 tropická sauna
- 2.26 saunové ceremoniály
- 2.27 ľadopád

vložené podlažie medzi 1.NP a 2.NP

3.NP

knižnica

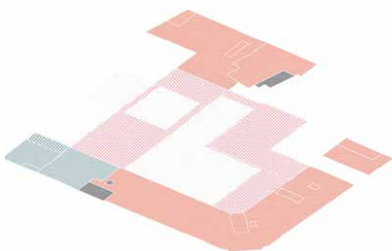
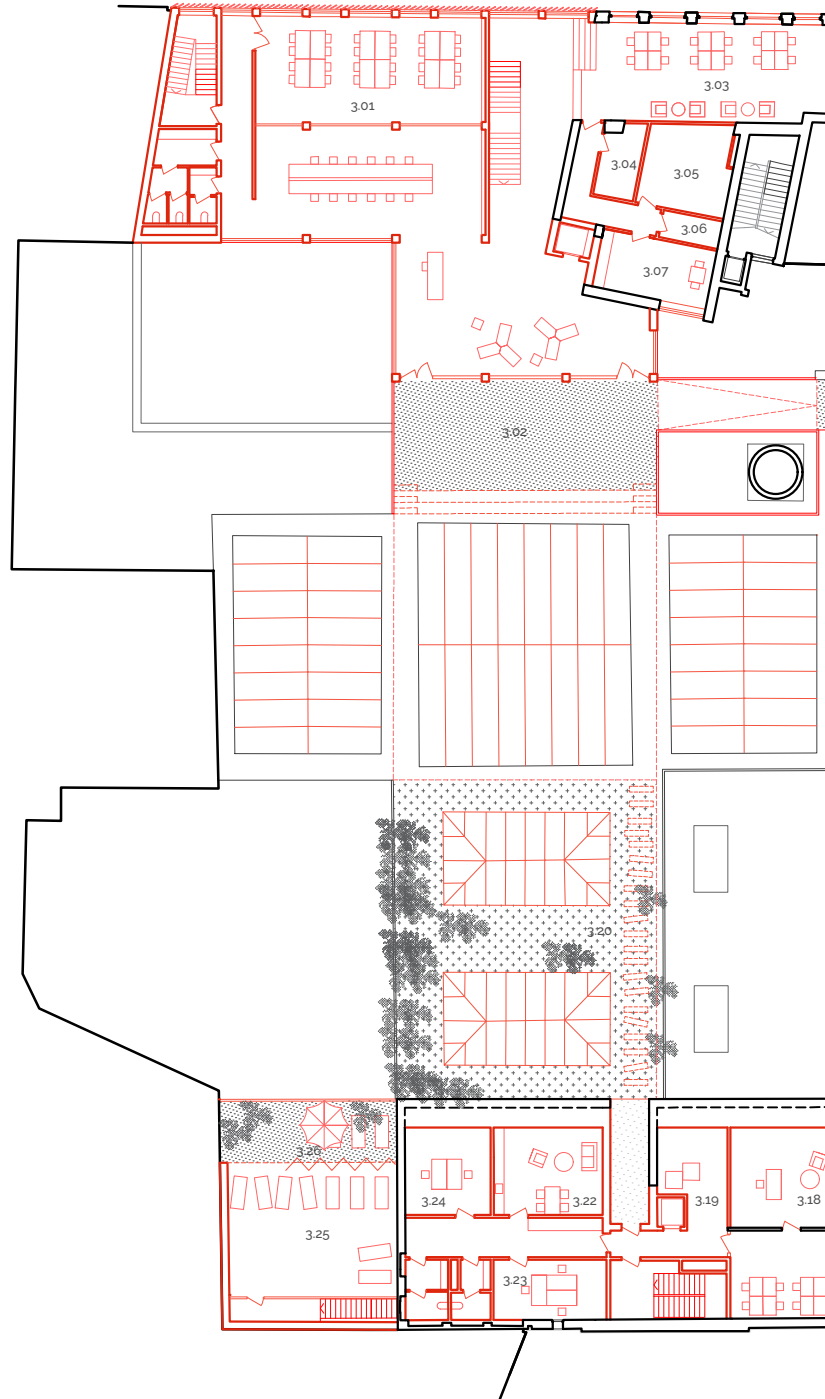
- 3.01 študovňa - tichá časť
- 3.02 terasa
- 3.03 štúdijské priestory
- 3.04 sklad
- 3.05 technické zázemie/serverovňa
- 3.06 sklad čistiacich prostriedkov
- 3.07 denná miestnosť zamestnancov
- 3.08 letný pavilón
- 3.09 sklad
- 3.10 sklad čistiacich prostriedkov
- 3.11 oddelenie cudzojazyčnej literatúry
- 3.12 prednášková miestnosť
- 3.13 oddelenie cudzojazyčnej literatúry
- 3.14 sklad
- 3.15 terasa
- 3.16 zázemie zamestnancov
- 3.17 kancelária
- 3.18 kancelária riaditeľa
- 3.19 respirium
- 3.20 záhrada

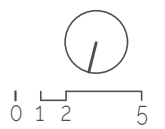
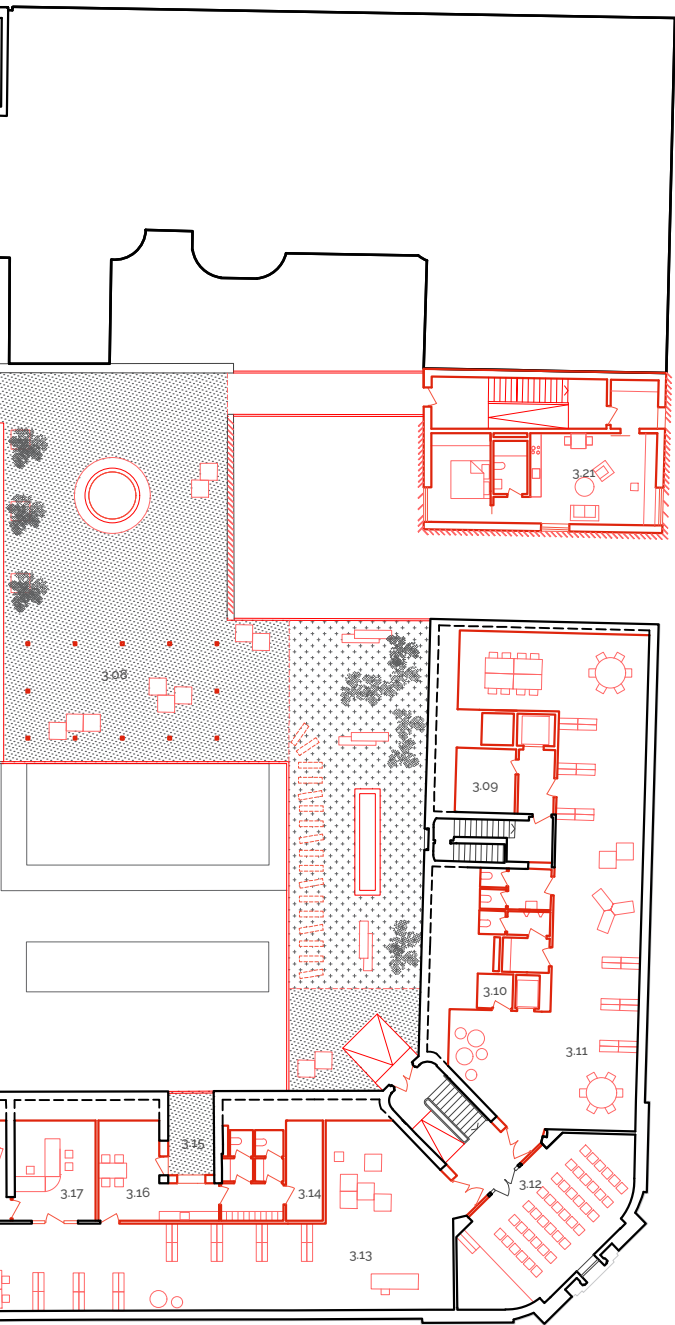
dom umelcov

- 3.21 ateliér

kúpele

- 3.22 denná miestnosť zamestnanci
- 3.23 kancelária zamestnanci
- 3.24 kancelária zamestnanci
- 3.25 odpočívareň
- 3.26 terasa

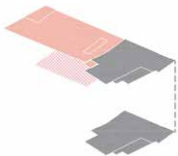
4.NP

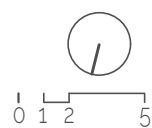
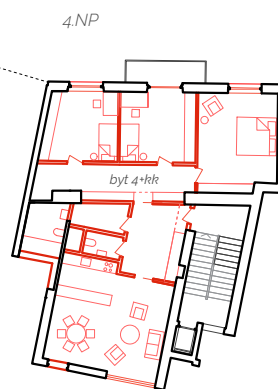
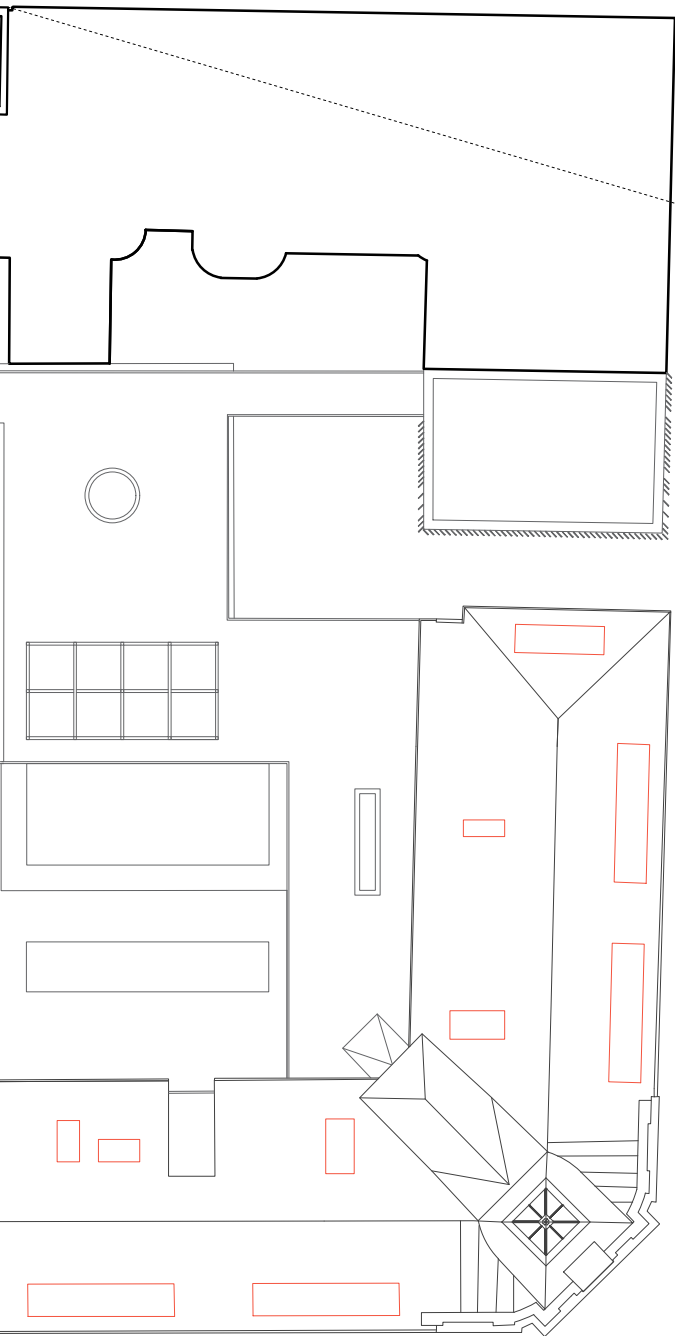
knižnica

4.01 multifunkčná miestnosť
4.02 predpriestor sálu
4.03 terasa

byty 5.NP

byt 4+kkk

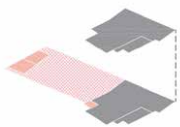
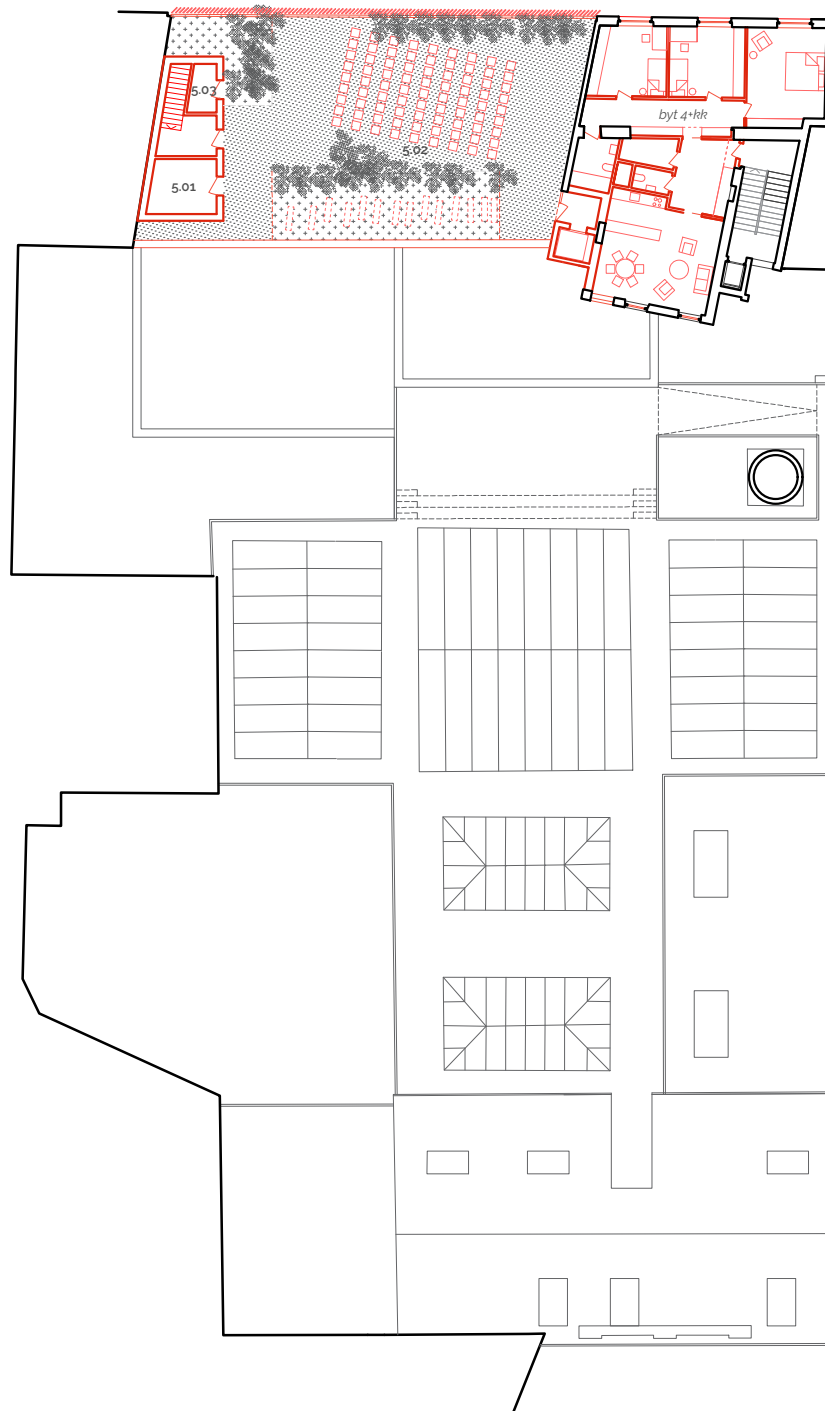
5.NP

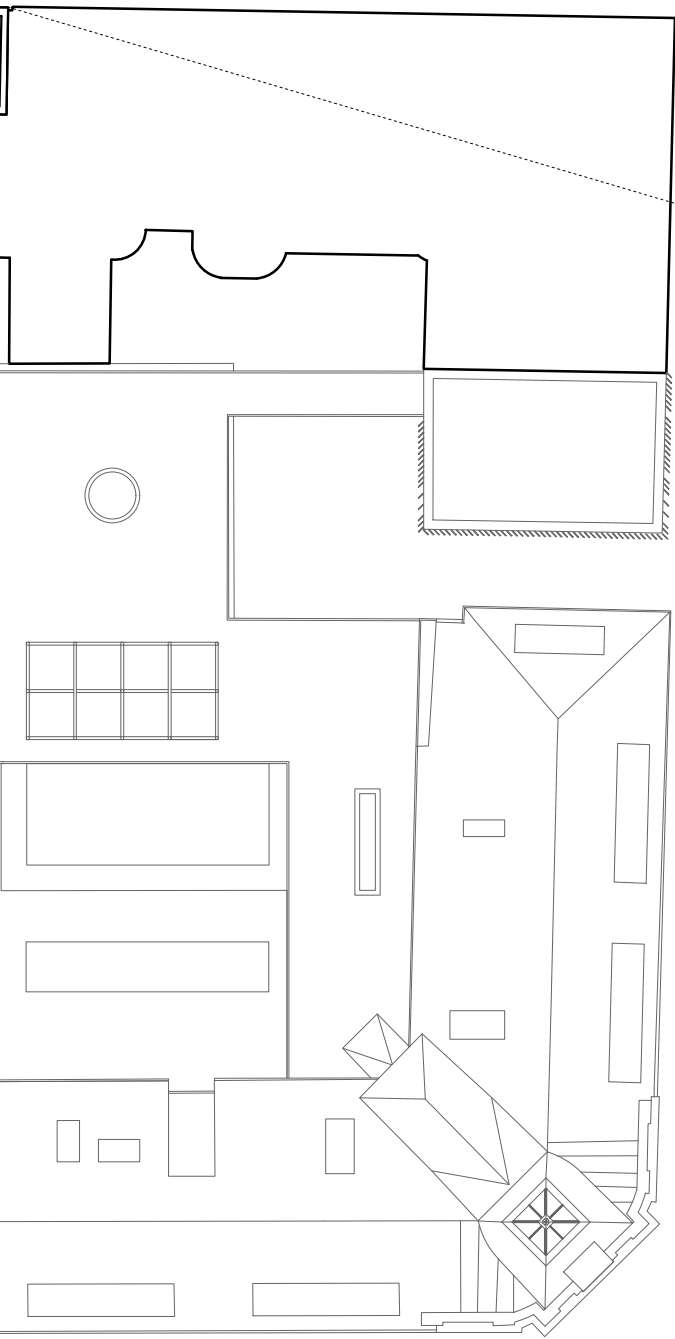
knižnica

5.01 strojovňa vzŕ
5.02 terasa (letné kino, podujatia)
5.03 sklad

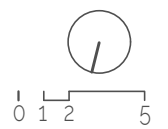
byty 5.NP

byt 4+kkk

7.NP

1.PP

zázemie kúpele + knižnica

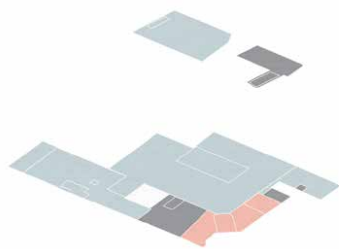
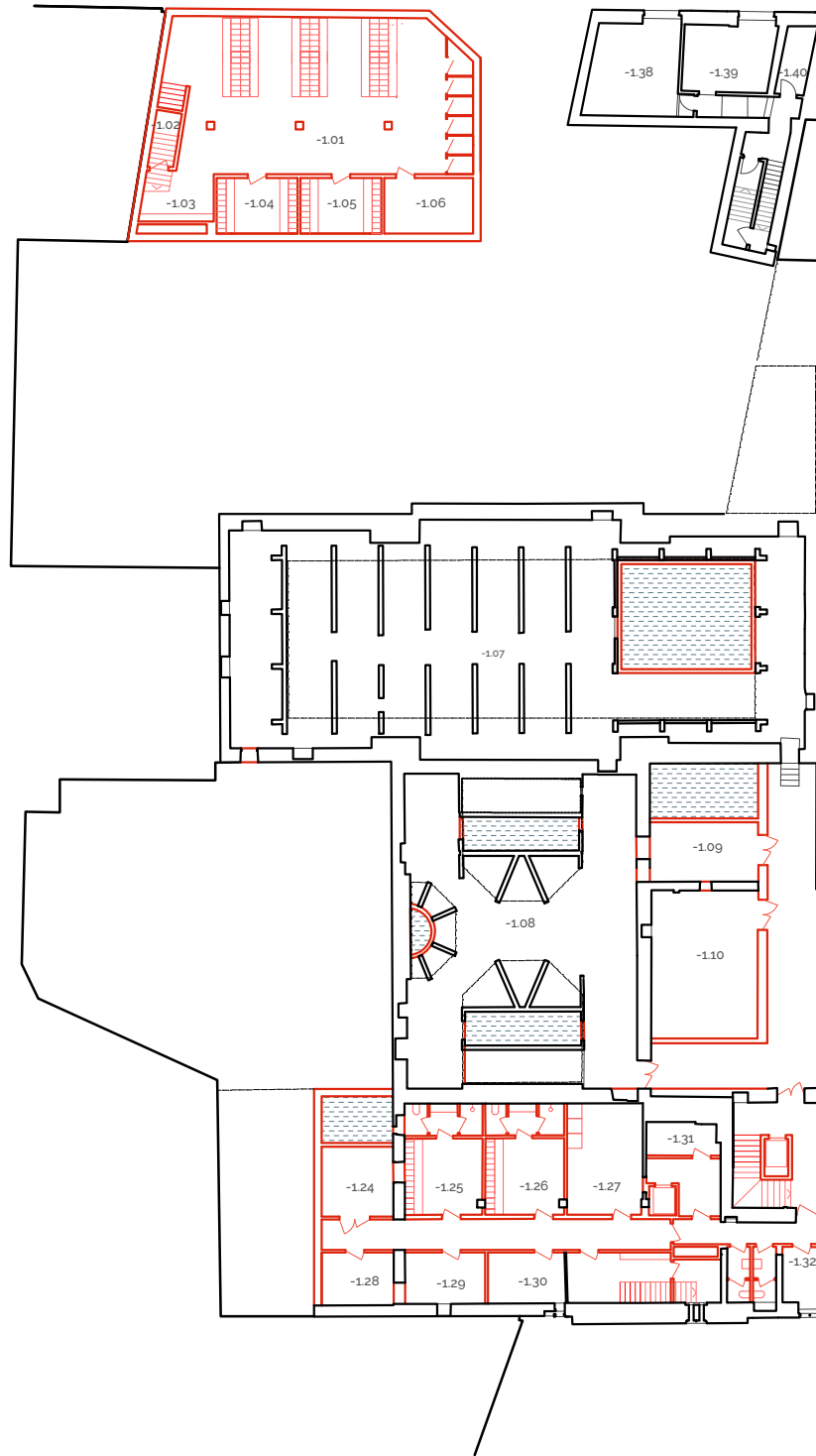
- 1.01 šatňa
- 1.02 sklad čistiacich prostriedkov
- 1.03 sušiareň
- 1.04 samostatná šatňa
- 1.05 samostatná šatňa
- 1.06 technická miestnosť
- 1.07 priestor pre bazénovú technológiu + ohrev vody
- 1.08 priestor pre bazénovú technológiu + ohrev vody
- 1.09 technológia sprinklerov
- 1.10 záložný zdroj energie +EPS+MaR
- 1.11 vzt strojovňa
- 1.12 plošina pre obsluhu technológií
- 1.13 priestor pre bazénovú technológiu + ohrev vody
- 1.14 rozvodňa
- 1.15 sklad
- 1.16 monitorovanie technológie
- 1.17 technická miestnosť
- 1.18 pracovňa a zázemie udržbára
- 1.19 zdroj tepla
- 1.20 rozvodňa
- 1.21 sklad/depozitár
- 1.22 úklid
- 1.23 sklad
- 1.24 priestor pre bazénovú technológiu + ohrev vody
- 1.25 šatňa zamestnanci - ženy
- 1.26 šatňa zamestnanci - muži
- 1.27 pracovňa
- 1.28 sklad
- 1.29 sklad
- 1.30 sklad
- 1.31 odpad
- 1.32 sklad čistiacich prostriedkov
- 1.33 denná miestnosť zamestnanci

zázemie kaviareň

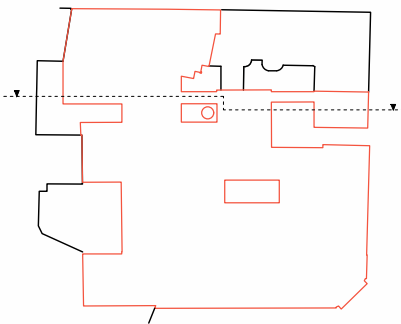
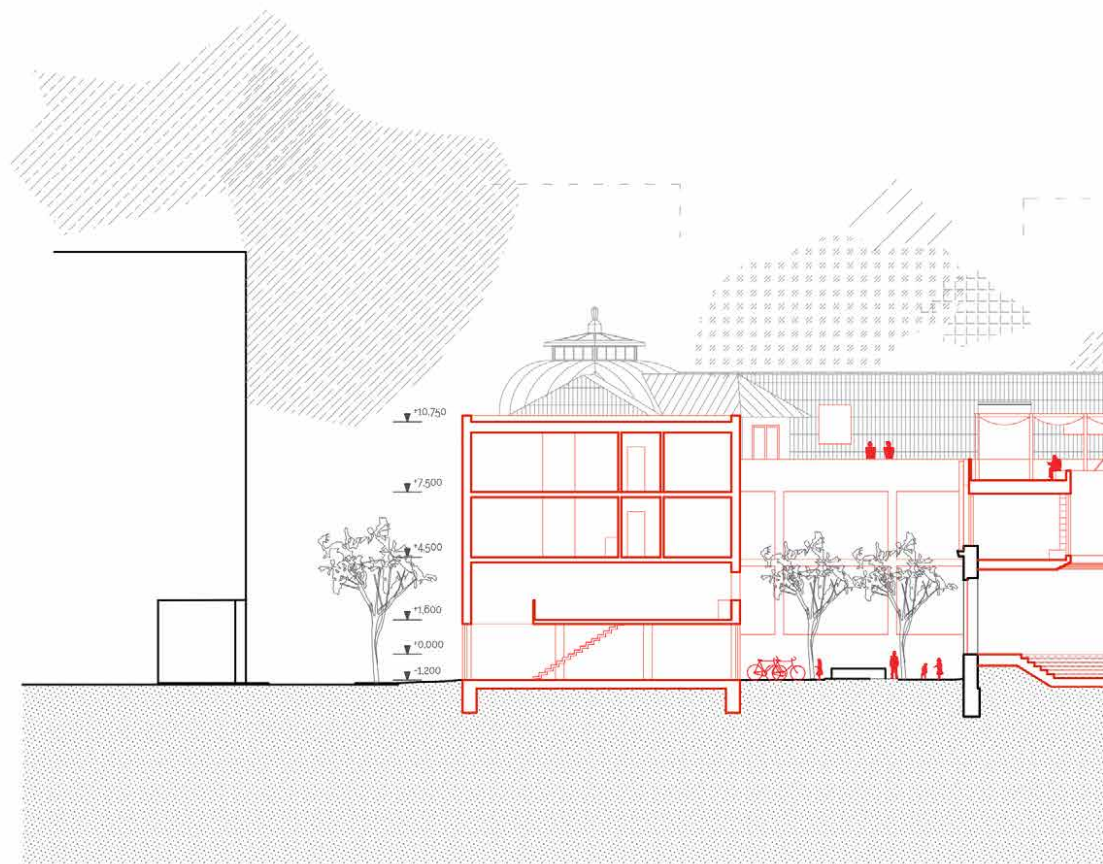
- 1.34 príprava jedla
- 1.35 zázemie
- 1.36 sklad
- 1.37 sklad

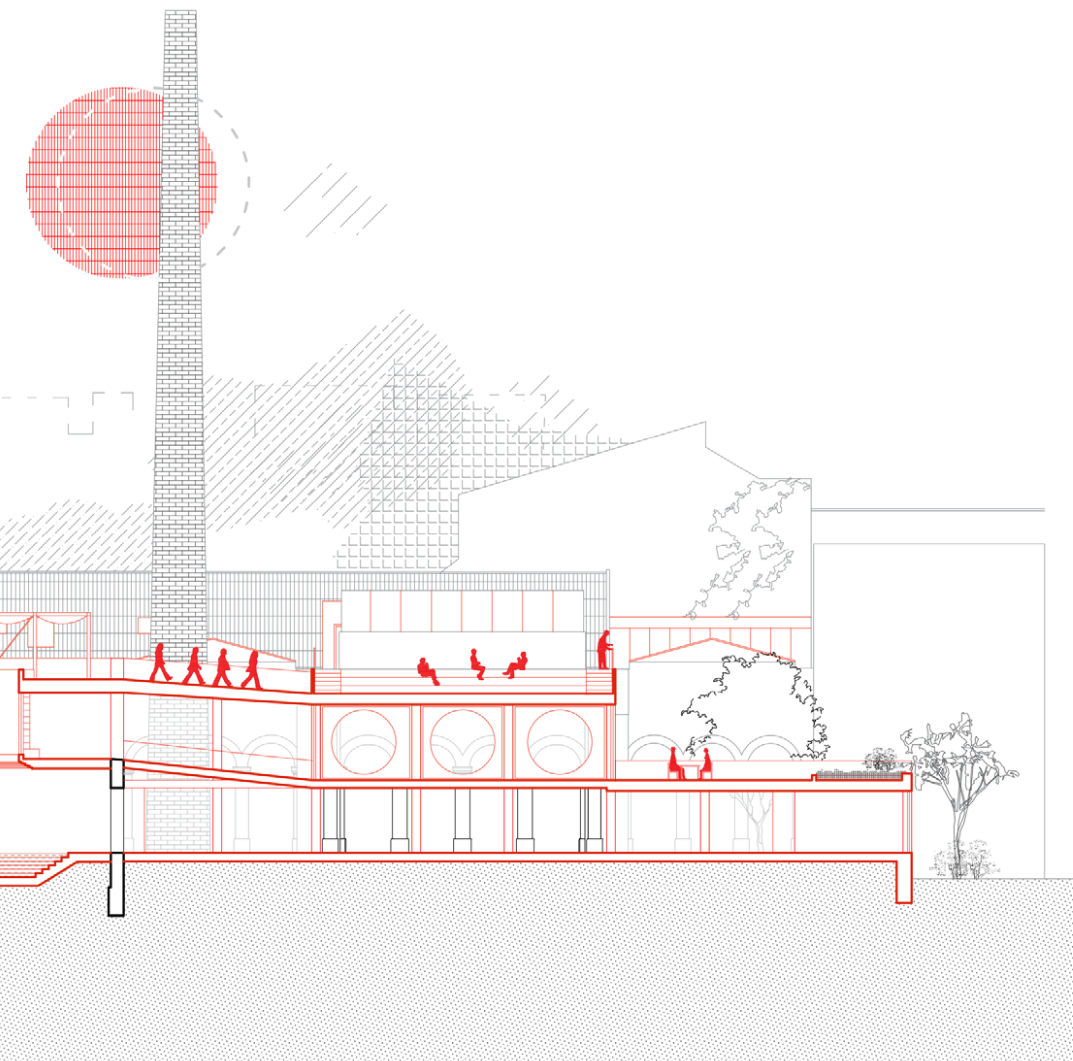
zázemie byty

- 1.38 sklady
- 1.39 technická miestnosť
- 1.40 technická miestnosť

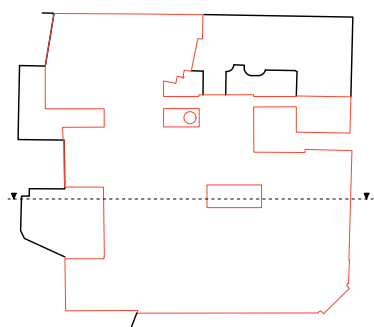
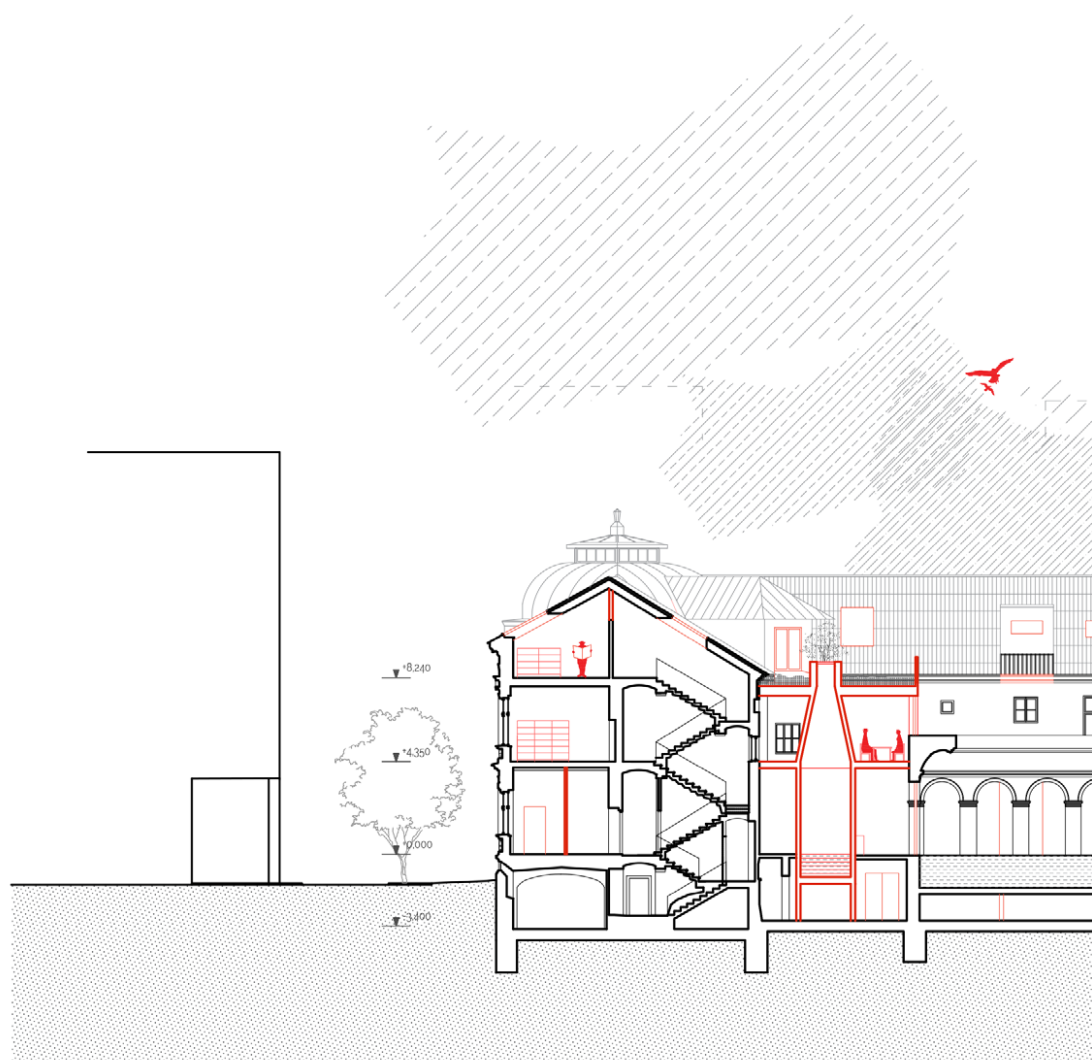

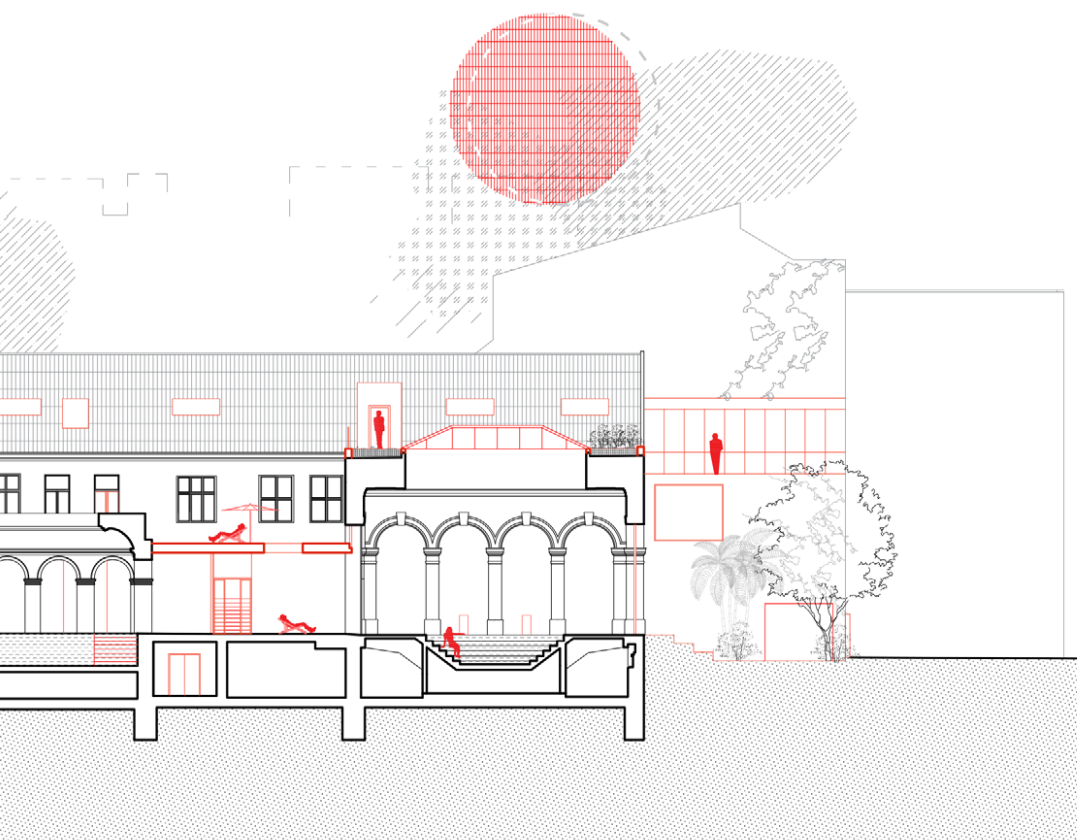
pozdĺžny rez
novými hmotami

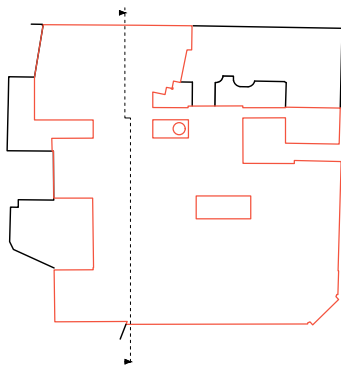
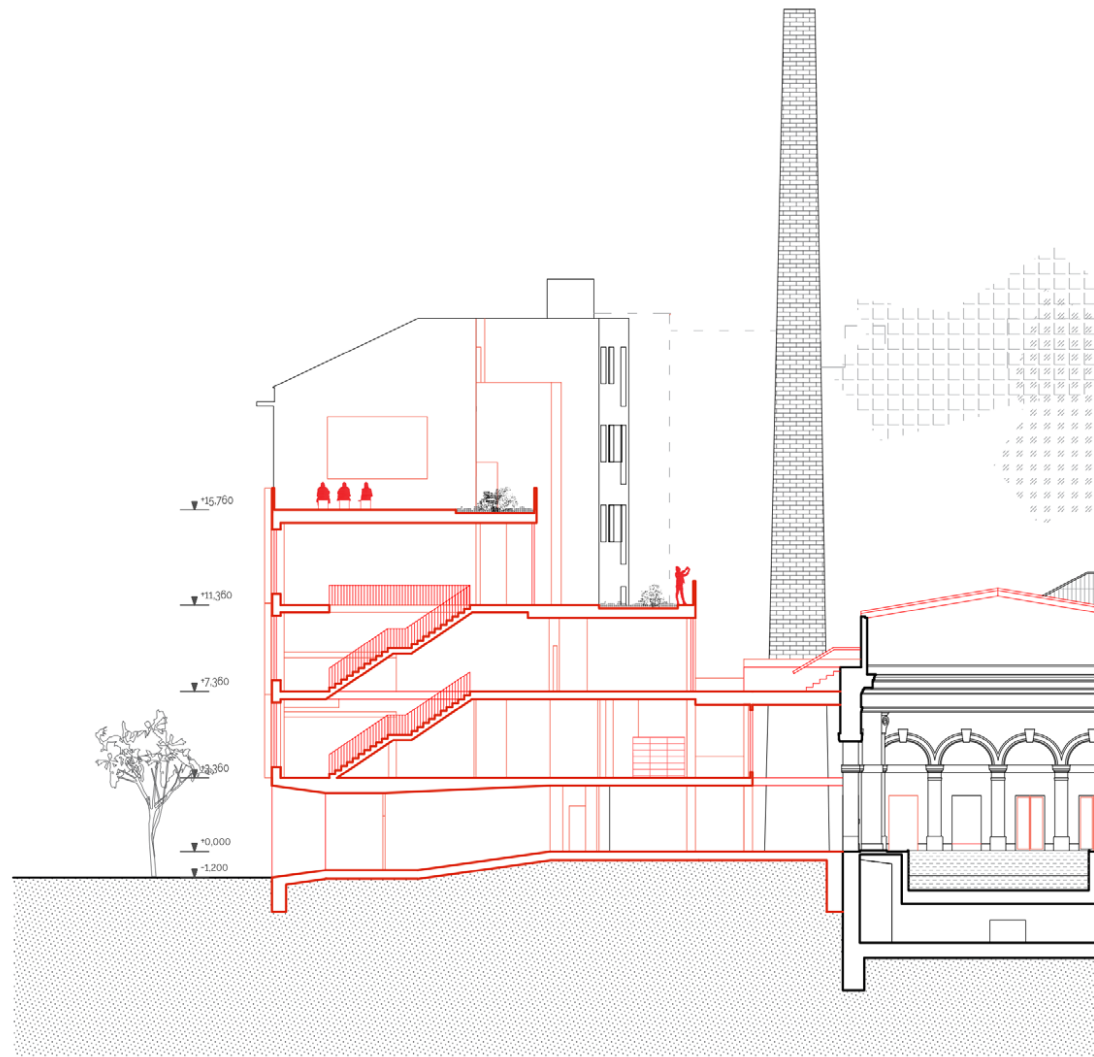

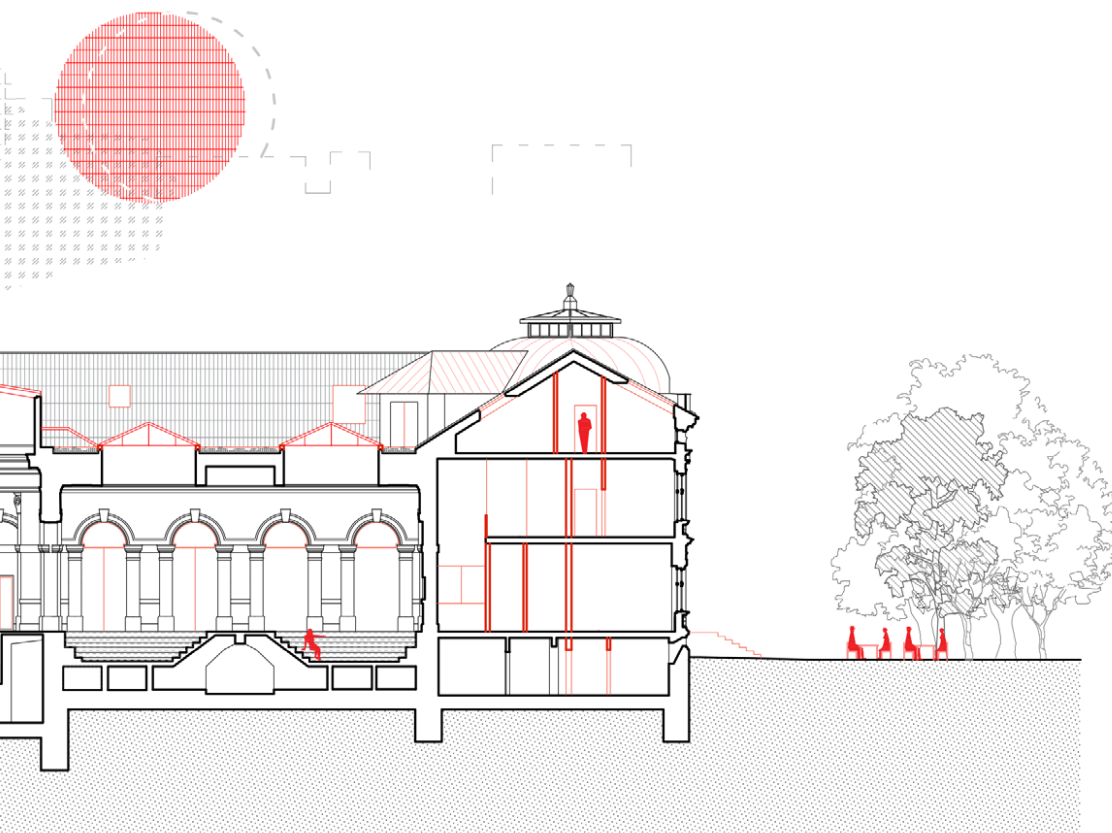
pozdĺžny rez
bazénami

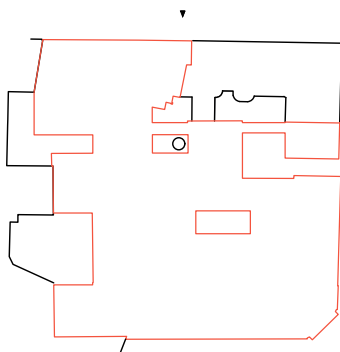

priečný rez

pohľad z Vajanského nábrežia

zachovanie
vytvorenie b
-zachovanie
ikonického
- po novom
"výstavy v pl

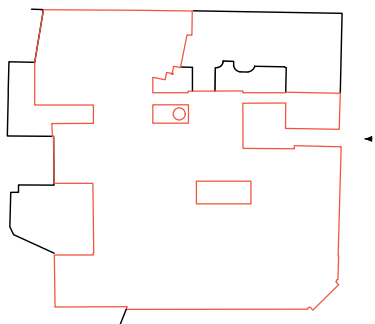
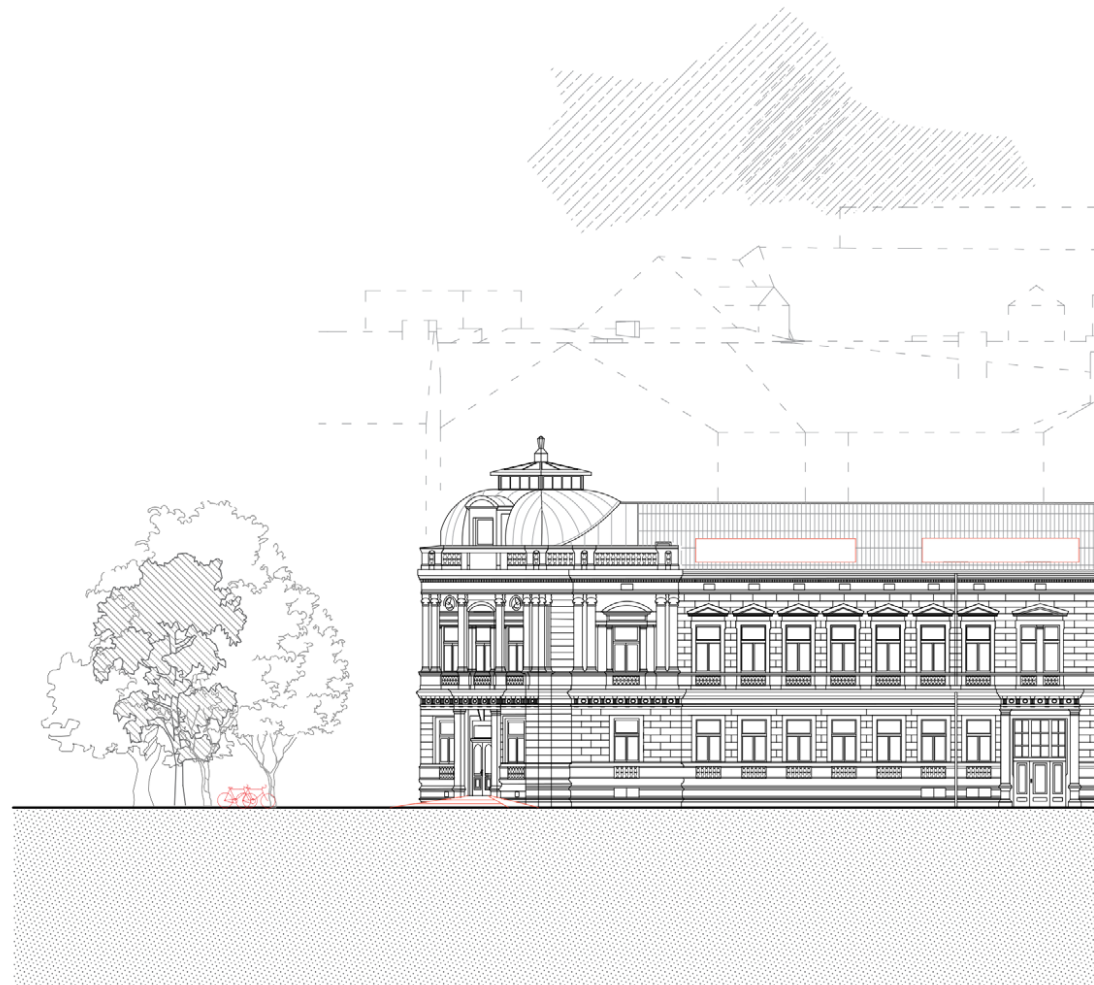

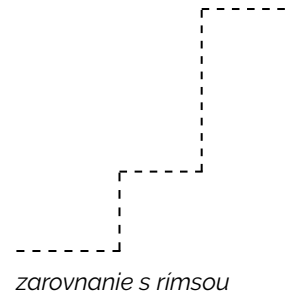
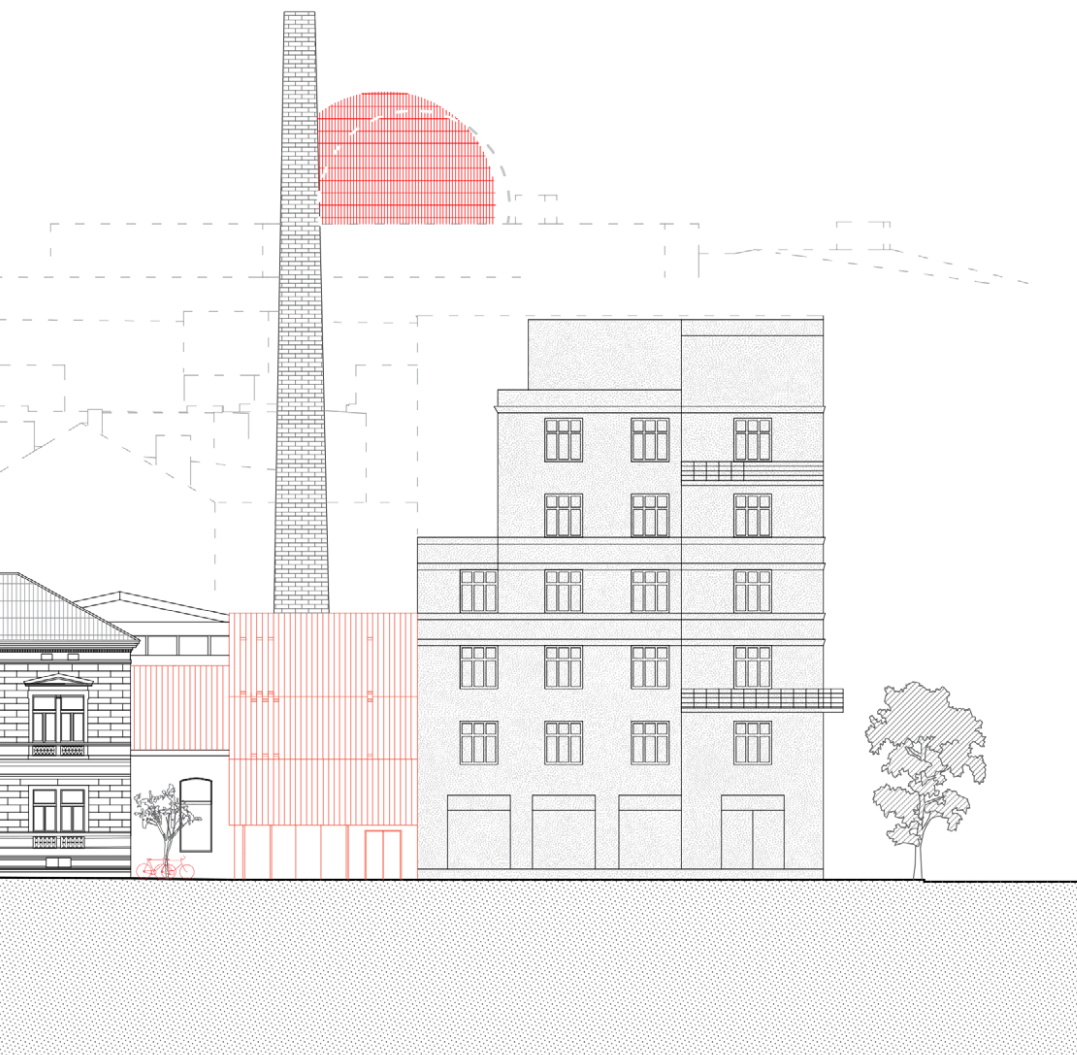
fasády,
vytu v pokroví

nápisu

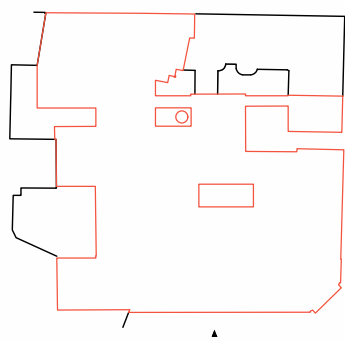
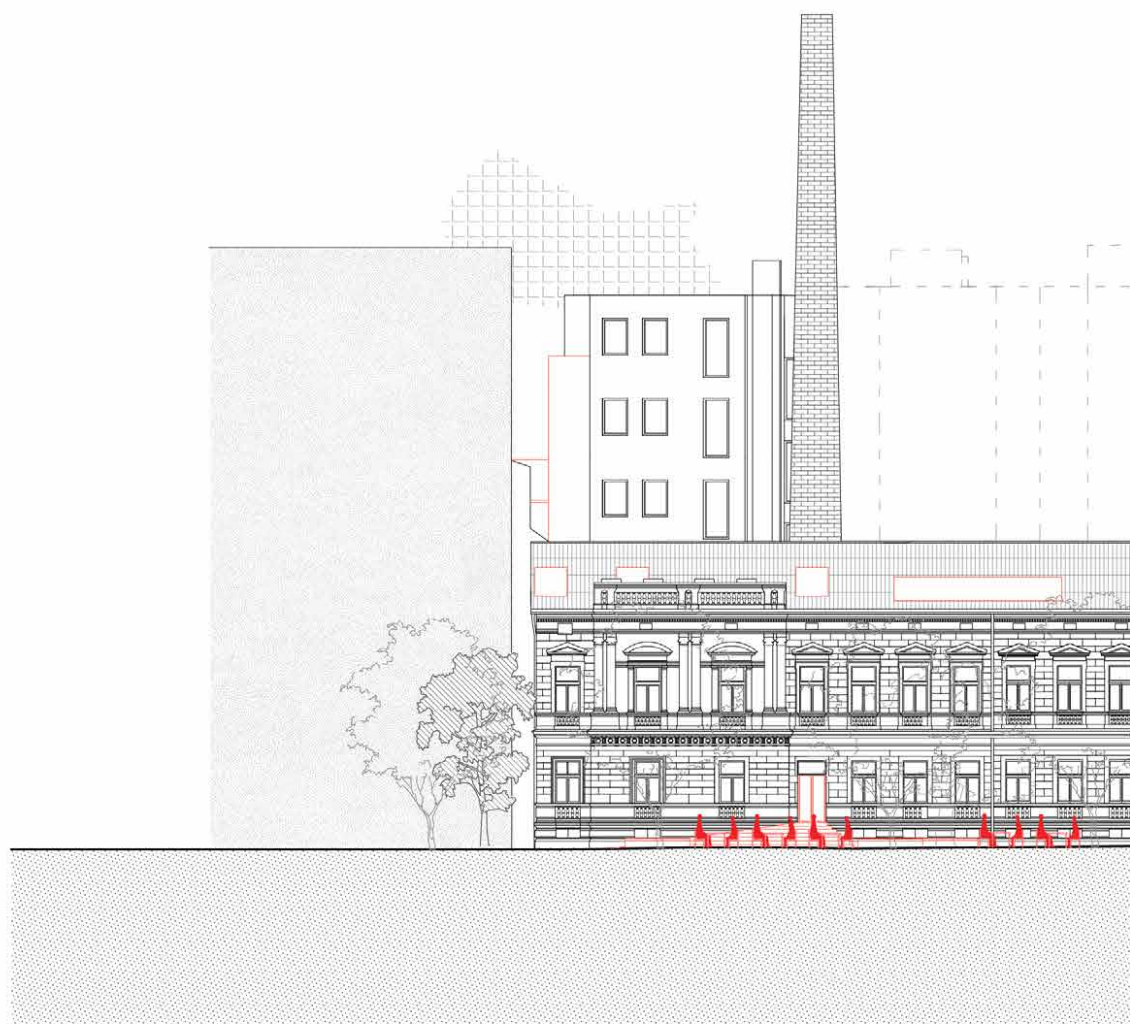
avární"

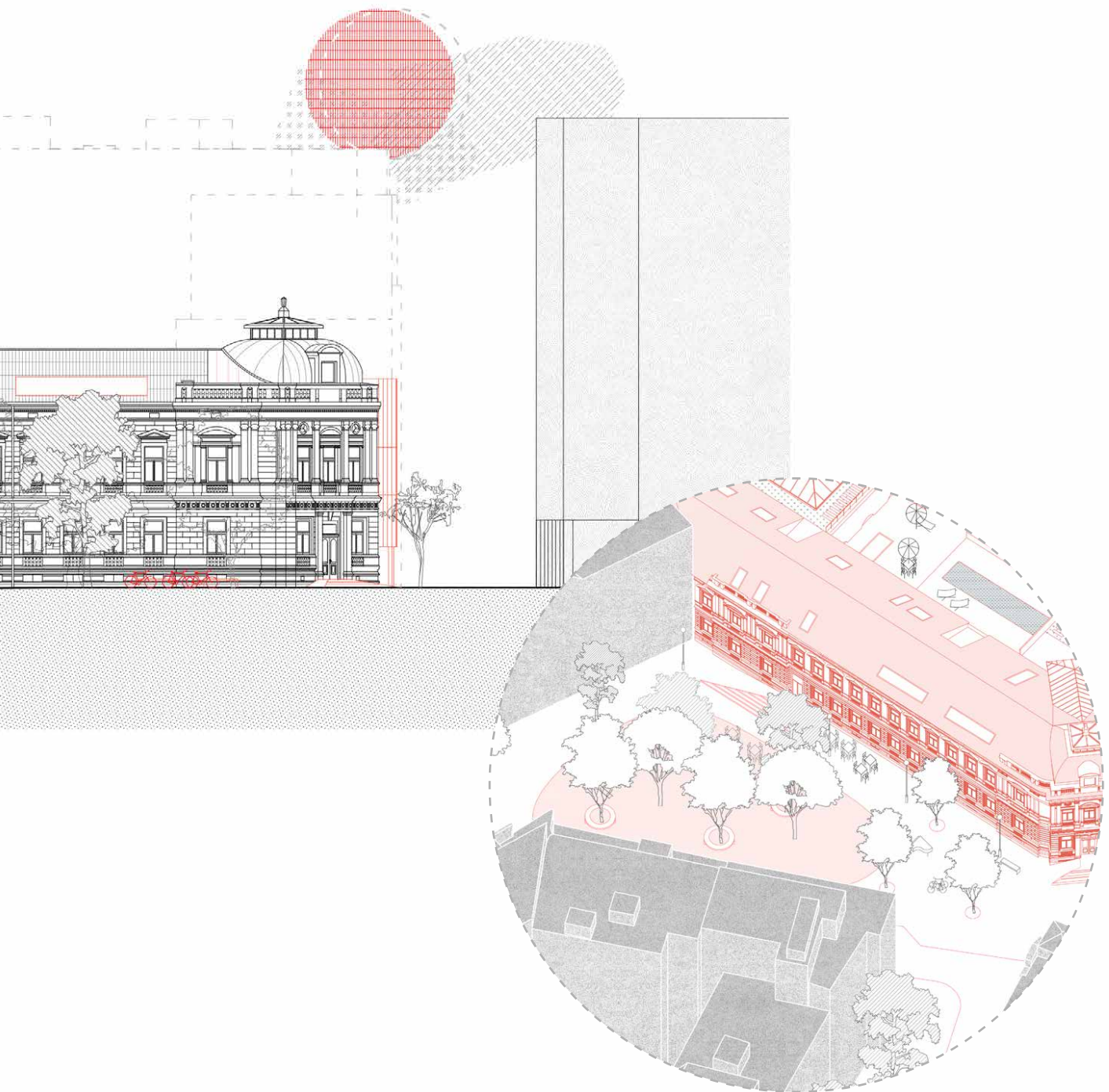
pohľad z ulice Kúpeľná

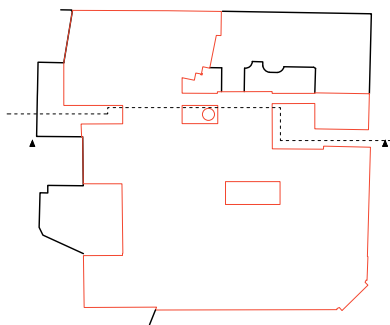
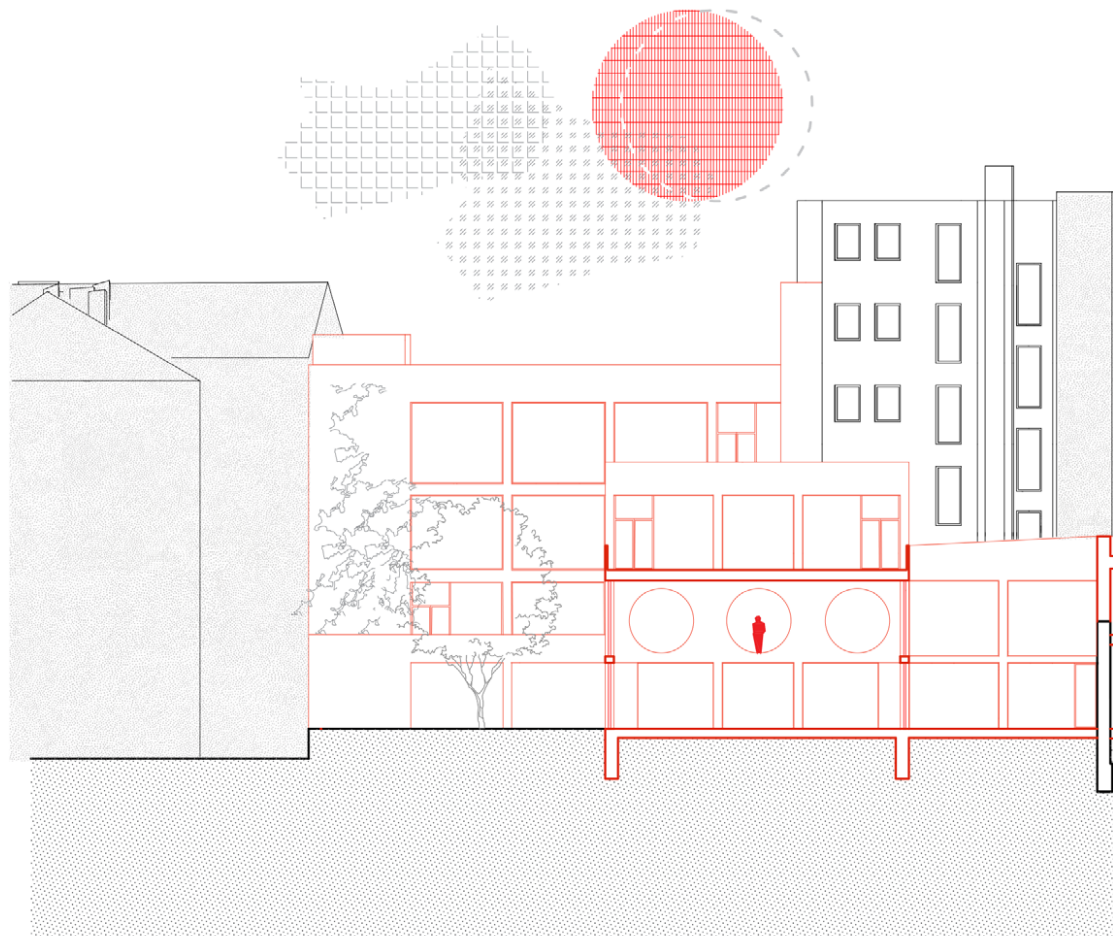

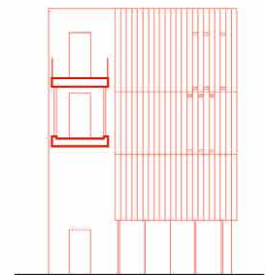
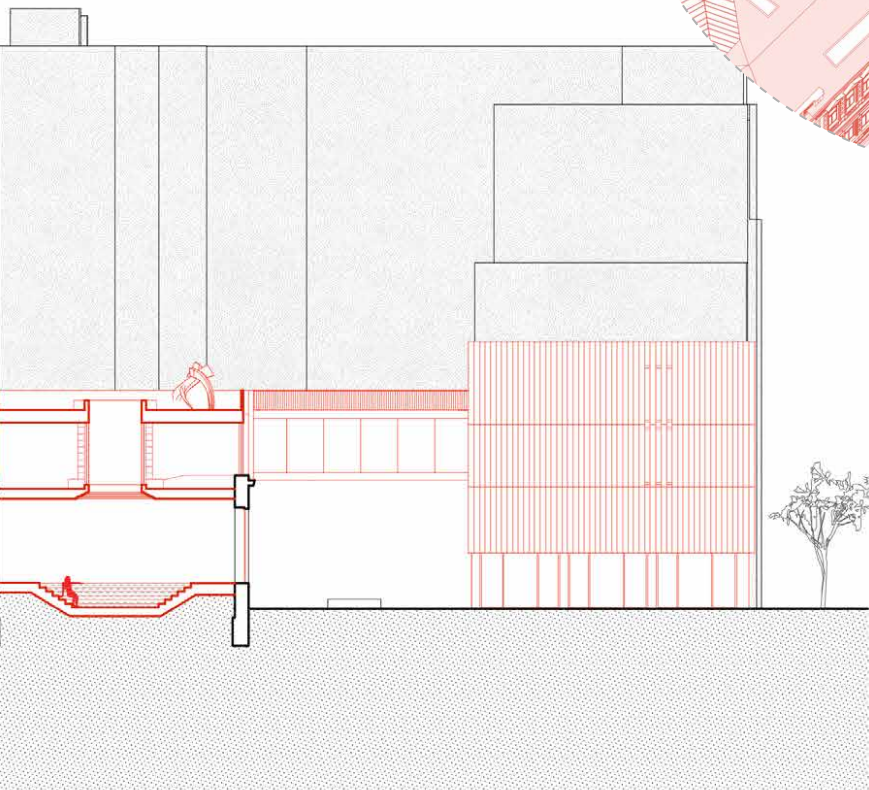
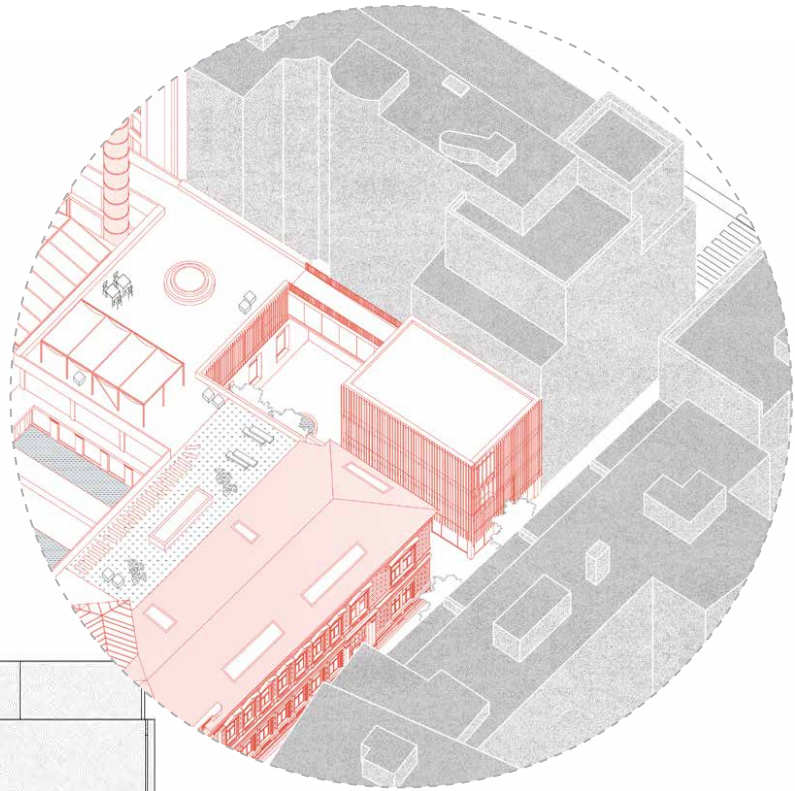
*pohľad z ulice Medená
-piazzetta*

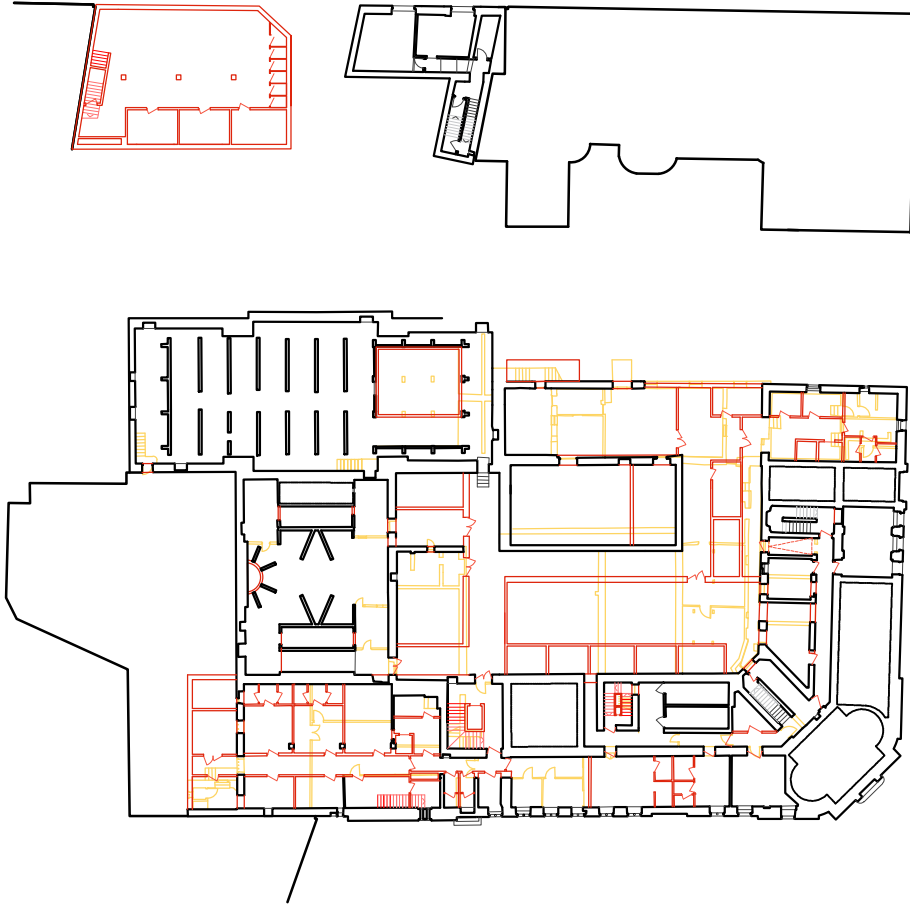

pohľad z vnútrobloku

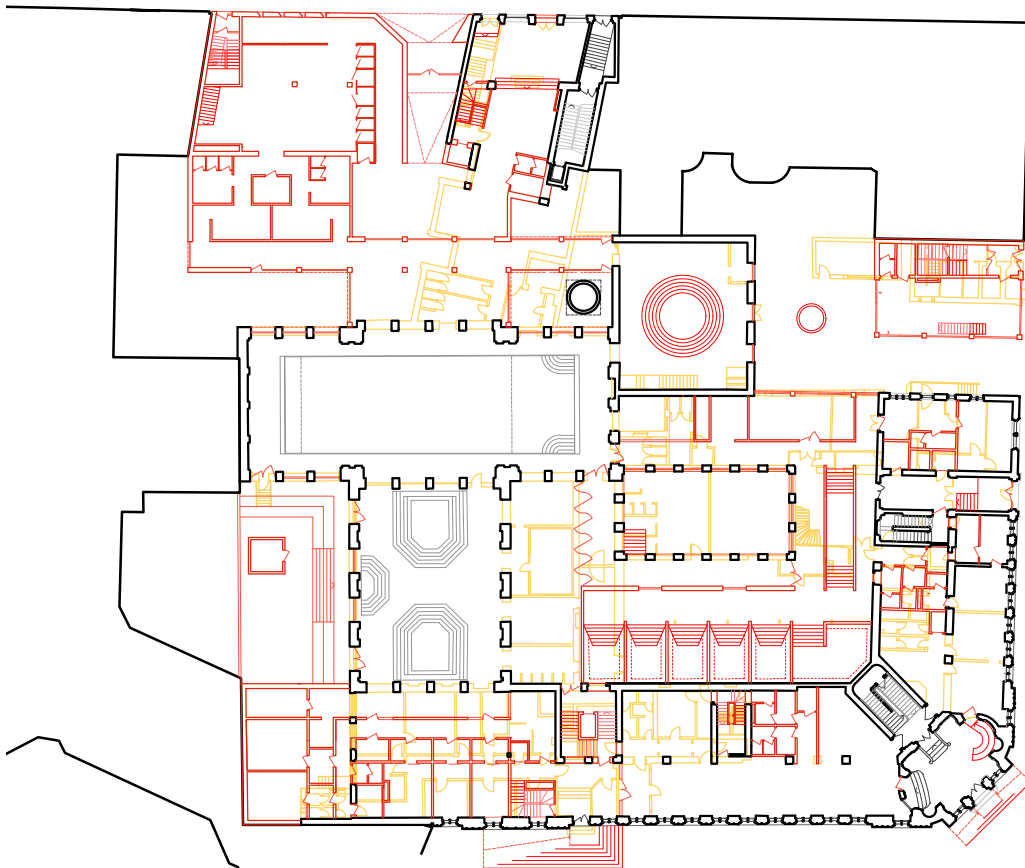

1.PP

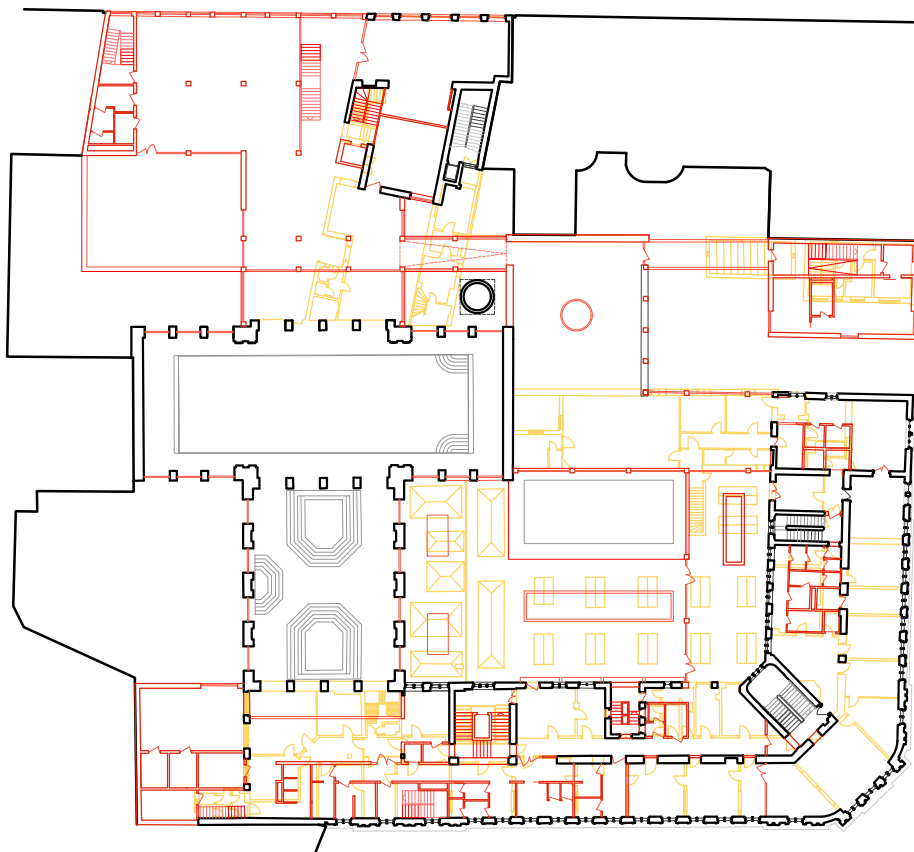

1.NP

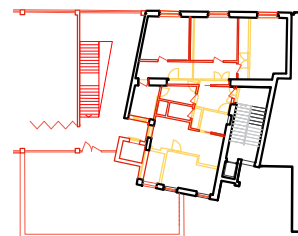
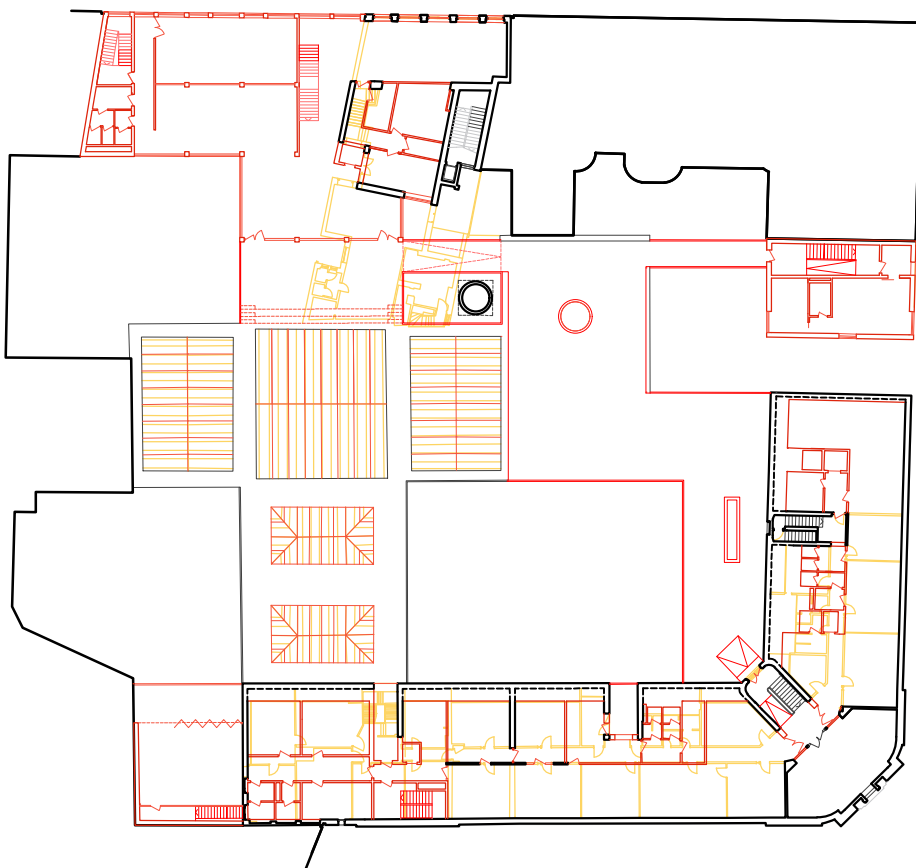
búrané vs nové M 1:650

2.NP

3.NP

úprava dispozície bytov

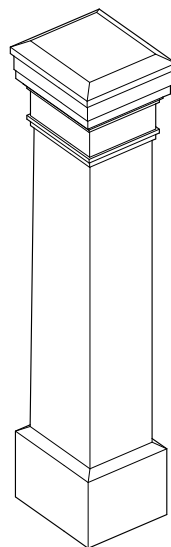

Technické riešenie a požiarna bezpečnosť

V rámci objektu sú navrhnuté tri jednotky vzduchotechniky. Pre lepšiu obsluhu technológií je v 1.PP navrhnutá plošina z nádvorja z Kúpeľnej ulice. Všetky technické súčasti majú označenie v jednotlivých pôdorysoch. V rámci riešenia boli overované dĺžky jednotlivých požiarnych úsekov, najmä zo strešných terás podľa ČSN 730802.

Materiálové riešenie

Nové časti sú navrhnuté z monolitckej železobetónovej konštrukcie. Fasády nových objektov do ulice pozostávajú z bielych vertikálnych hliníkových lamiel natočených smerom k námestiu a parku a s úlohou zatienenia priestoru. Cieľom bolo vytvoriť jednoliatu fasádu prepúšťajúcu svetlo. Fasáda zároveň symbolizuje vrstvenie a vertikalitu tvoriacu celkovú dispozíciu. Vnútorne priestory tvorí najmä betón s použitím kovových prvkov v podobe zábradlí a pod. V rámci vonkajšieho areálu je uvažovaná biela rezaná dlažbová kocka s vytvorením mlatovej plochy v rámci piazzetty.

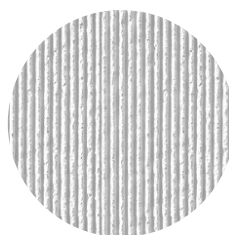
doplnenie
profilácie stĺpov
z vonkajších plôch
odpovedajúcim
profilácii vnútornej
strany

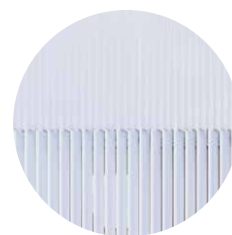
biela rezaná
kocka

betón

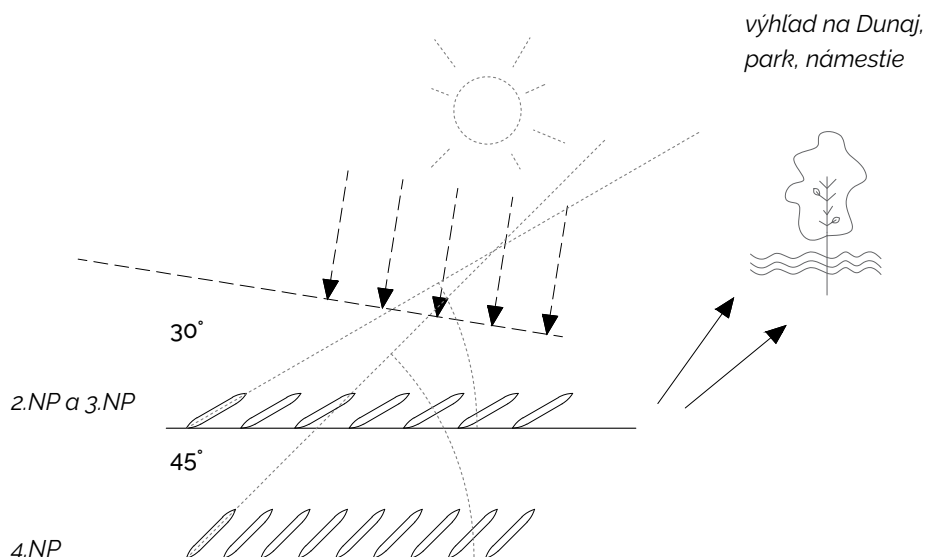

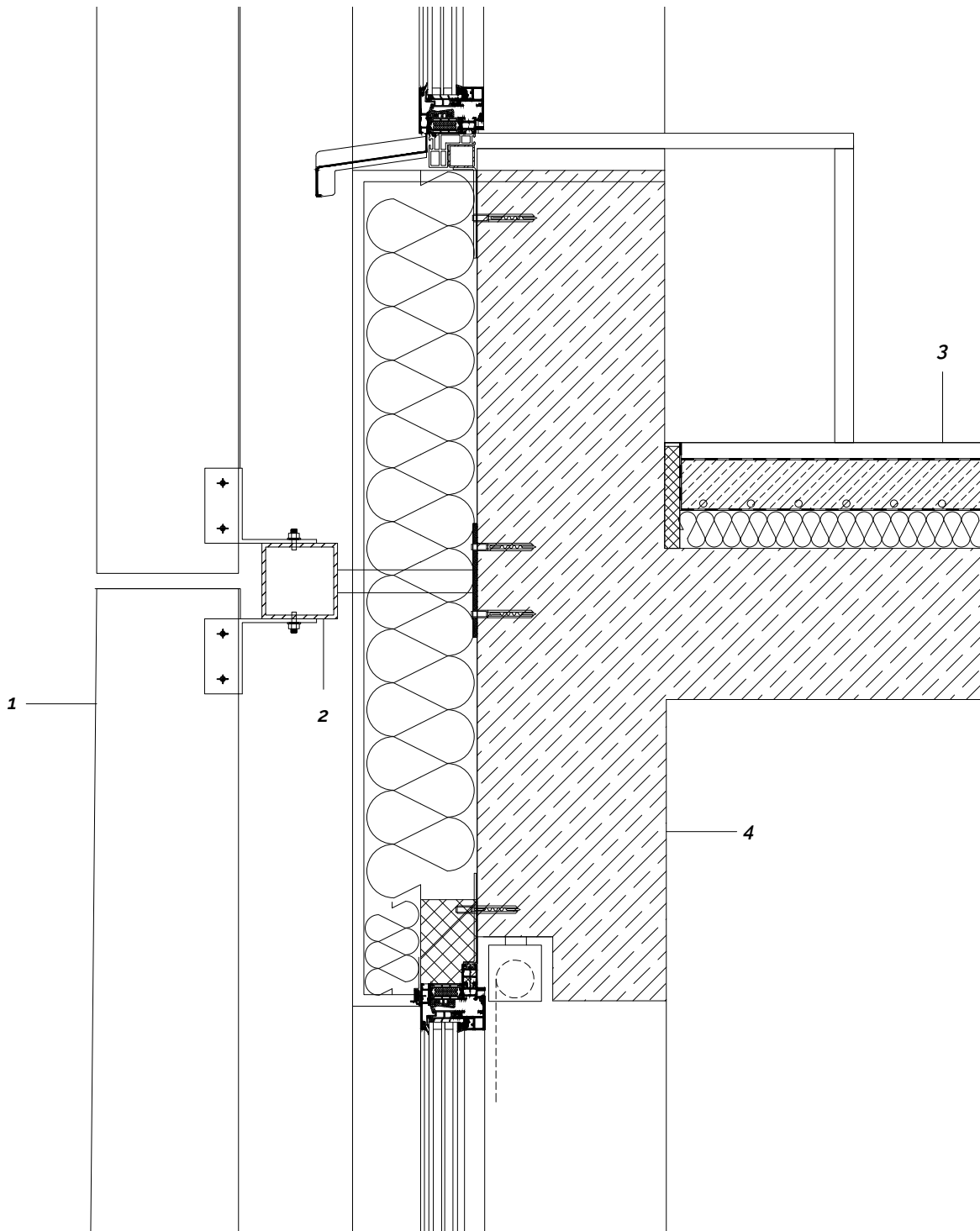
štrukturovaná
omietka

biele
hliníkové lamely

orientácia lamiel
hlavnej fasády

1 biela vertikálna hliníková lamela

2 nosný rošt

3 skladba podlahy: teraco - separačná fólia - betónová mazanina
- separačná fólia - kročejová minerálna izolácia - železobetónová
doska pohľadová 200 mm

4 skladba obvodovej steny: biela omietka - tepelná izolácia min. vlna
150 mm - železobetónová stena pohľadová 250 mm

Prepojenie

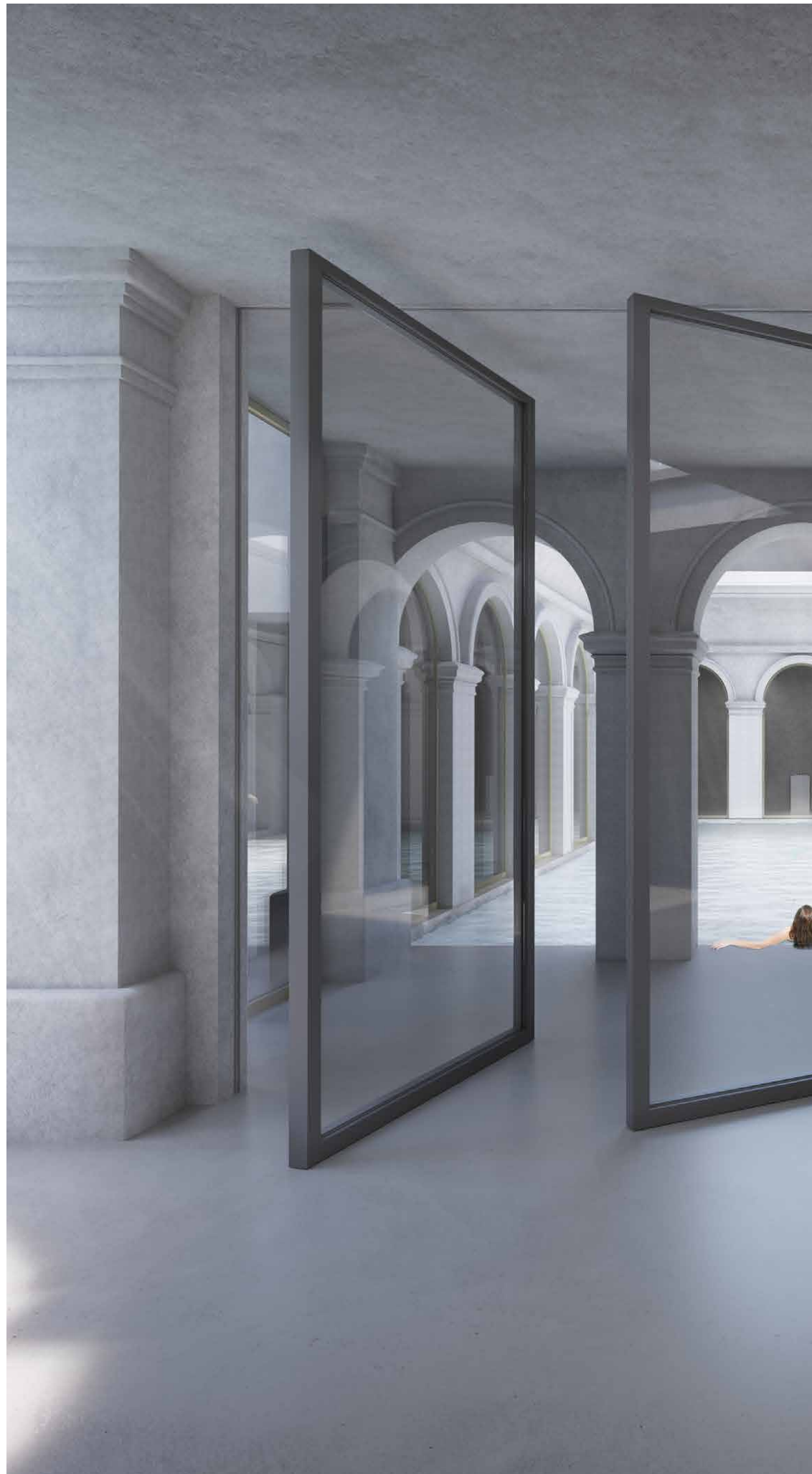
Vstup

Kolonáda

Vonkajši bazén

Knižnica

Kúpanie v kotolni

Nádvorie

*"na streche lucerny"
v Bratislave*

Záver

Cielom tejto práce bolo overiť možnosti priestorov bývalých kúpeľov s využitím príľahlých prielok. Medzi dôležité otázky ktorým som sa v práci venovala patrí orientácia hlavných vstupov, umiestnenie vonkajšieho bazéna a otvorenosť/uzavretosť priestorov. Primárne pre mňa bolo vyriešiť priestory kúpeľov tak, aby sa tam návštevník so súčasnými nárokmi stále rád vracal, a aby ich návšteva predstavovala jedinečný zážitok. Vyplnenie zvyšných priestorov regálmi knižnice mi pripadalo príliš prosté, preto som sa snažila funkcie postaviť do vzájomného vzťahu. Práci som venovala niekoľko mesiacov, počas ktorých prešla celková reálna situácia kúpeľov výraznou zmenou a objekt, ktorý bol známy azda len Bratislavčanom a zainteresovaným, sa dnes dostáva do širšieho povedomia. Pevne verím, že budúca podoba areálu bude skvelým miestom, ktoré prinesie novú hodnotu pre celé mesto.

konzultanti

prevádzka kúpeľov: prof. Ing. arch. Arnošt Navrátil, CSc.

statika: doc. Dr. Ing. Martin Pospíšil, Ph.D.

krajinárska architektúra: Ing. Radmila Fingerová

technické zabezpečenie budov: Ing. Zuzana Vyoralová, Ph.D.

požiarná bezpečnosť: doc. Ing. Daniela Bošová, Ph.D.

Podakovanie

V prvom rade sa chcem poďakovať Borisovi Redčenkovi za podnetné konzultácie a povzbudivý prístup a všetok čas strávený v atelieri aj počas minulých semestrov, na ktoré budem rada spomínať. Chcela by som poďakovať aj ostatným odborným konzultantom, ktorí si na mňa ochotne našli čas a MIB za to, že mi bola umožnená súkromná prehliadka priestorov.

Rada by som sa poďakovala Michalovi a Tereze a v neposlednom rade Matejovi, rodine a priateľom za podporu počas celého štúdia.

České vysoké učení technické v Praze, Fakulta architektury
2/ ZADÁNÍ diplomové práce
Mgr. program navazující

jméno a příjmení: Lucia Gažiová

datum narození: 30.01.1994

akademický rok / semestr: 2019/2020/letní
obor: Architektura a urbanismus
ústav: 15118 Ústav nauky o budovách
vedoucí diplomové práce: doc. Ing. arch. Boris Redčenkov

téma diplomové práce: Kúpele Grössling

zadání diplomové práce:

1/ popis zadání projektu a očekávaného cíle řešení

Diplomová práce sa zaoberá revitalizáciou budovy bývalých mestských kúpeľov Grössling v Bratislave spolu s dostavbou objektov v rámci ich existujúcich prielok. Súčasný stav mestských kúpeľov a znovuoživenie ich spoločenskej funkcie je pre mesto Bratislava dlhodobou výzvou a zároveň príležitosťou, ponúknuť obyvateľom nový multifunkčný priestor zveľaďujúci verejnú sféru. Predmetom práce je preto komplexné celoareálové riešenie v rámci mestského bloku s prvoradým obnovením a vhodným doplnením funkcie mestských kúpeľov, a tiež s cieľom navrátiť komplexu jeho prestíž a časom zašlé renomé.

2/ Stavebný program:

Konkrétny stavebný program bude súčasťou diplomovej práce a bude postavený na základe spracovaného diplomného semináru.

3/ popis záverečného výsledku, výstupy a mēřítka zpracování

autorská správa
koncept návrhu, schémy
situácia
axonometria
charakteristické pôdorysy, rezy, pohľady
vizualizácie

4/ seznam dalších dohodnutých částí projektu (model)

fyzický model
portfolio
CD
poster

Rozsah a mēřítka jednotlivých částí môžu byť po konzultácii s vedúcim práce v priebehu upresnené.

3.2.2020 *Gažiová*

Datum a podpis studenta

[Signature]
3.2.2020

Datum a podpis vedoucího DP

Datum a podpis děkana FA ČVUT

10.3.2020

[Signature]

registrováno studijním oddělením dne

4.2.2020

[Signature]

**ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE
FAKULTA ARCHITEKTURY**

AUTOR, DIPLOMANT: Lucia Gažiová
AR 2019/2020, LS

NÁZEV DIPLOMOVÉ PRÁCE: Lázně Grössling
(ČJ)

(AJ) GRÖSSLING BATHS

JAZYK PRÁCE: slovenský

Vedoucí práce:

doc.ing.arch. Boris Redčenkov

Ústav: 15118

Oponent práce:

Ing. arch. Štefan Polakovič

**Klíčová slova
(česká):**

lázně, Bratislava, knihovna, městský blok, revitalizace, rekonstrukce

**Anotace
(česká):**

Budova mestských kúpeľov Grössling v Bratislave predstavuje vzhľadom na historickú hodnotu a lokalitu jeden z najpálčivejších zanedbaných komplexov v jadre Starého Mesta. Predmetom diplomovej práce je komplexné celoareálové riešenie obnovy kúpeľov v rámci mestského bloku a doplnením o funkciu pobočky mestskej knižnice za cieľom vytvorenia atraktívneho spoločensko-kultúrneho centra.

Anotace (anglická):

The building of Grössling City Baths in Bratislava is due to its historic value and location one of the most pressing brownfield complexes in the center of Bratislava's Old Town. The subject of the thesis is a complex solution for the revitalization of the city baths situated in a city block complemented by a branch of the municipal library in order to create an attractive socio-cultural center.

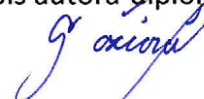
Prohlášení autora

Prohlašuji, že jsem předloženou diplomovou prací vypracoval samostatně a že jsem uvedl veškeré použité informační zdroje v souladu s „Metodickým pokynem o etické přípravě vysokoškolských závěrečných prací.“

V Praze dne

30.05.2020

podpis autora-diplomanta

Tento dokument je nedílnou a povinnou součástí diplomové práce / portfolia a CD.

Zdroje:

- 1/ Arnošt Navrátil, Václav Mudra, Jaroslav Malý, Sportovní stavby, Česká technika - nakladatelství ČVUT, 2010
- 2/ Návrh doporučení pro výstavbu, rekonstrukci a zařizování knihoven zřizovaných a/nebo provozovaných obcemi na území České Republiky, [online]. Dostupné z: https://ipk.nkp.cz/docs/Doporučení_Vystavba_07_05_2012DEF.pdf
- 3/ THERMAE & BALNEA. [online]. Dostupné z: http://ff.truni.sk/sites/default/files/publikacie/thermae_balnea.pdf
- 4/ KURKA, Ladislav, Architektura knihoven. 1.vyd. Praha : Svaz knihovníků a informačních pracovníků ČR . 2011 . 86, 7s. ISBN 978-80-85851-20-5
- 5/ ŠPORT - vybrané state. In: ROLLOVÁ, L. a kol.: Navrhovanie stavieb pre kultúru, zdravotníctvo, šport a voľný čas. Bratislava : CEDA FA STU, Bratislava, 2010, ISBN 978-80-970528-0-5
- 6/ GREGOR, P. - GREGOROVÁ, J. - KRÁLOVÁ, E. - KVASNICOVÁ, M. - LALKOVÁ, J. Obnova pamiatok. Bratislava: Perfekt, 2008. 109 s. ISBN 978-80-8046-405-9
- 7/ Minerálne vody a kúpeľníctvo na Slovensku. [online]. Dostupné z: <https://vedanadosah.cvtisr.sk/mineralne-vody-a-kupelnicvo-na-slovensku>
- 8/ Slovenské kúpeľníctvo v kontexte zmien - aktuálny stav, problémy a výzvy. [online]. Dostupné z: https://www.unipo.sk/public/media/16282/SK_Slovensk%C3%A9%20k%C3%BApe%C4%BE%C3%ADctvo%20v%20kontexte%20zmien_Matlovicova_K_a_kol_2013.pdf

technické normy

- 1/Norma ČSN 15288 Plavecké bazény, část 1: Bezpečnostní požadavky pro navrhování bazénů
- 2/Norma ČSN 13451 Vybavení plaveckých bazénů, část 1: Všeobecné bezpečnostní požadavky a zkušební metody
- 3/Vyhláška 135/2004 Sb. o hygienických požadavcích na koupaliště, sauny a hygienických limitech písku v pískovištích venkovních hracích ploch
- 4/ČSN 73 0802 Požární bezpečnost staveb - Nevýrobní objekty
- 5/vyhláška č. 308/2012 Z. z. Vyhláška Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky o požiadavkách na kvalitu vody, kontrolu kvality vody a o požiadavkách na prevádzku, vybavenie prevádzkových plôch, priestorov a zariadení na prírodnom kúpalisku a na umelom kúpalisku
- 6/ vyhláška č 554/2007 Z. z. Vyhláška Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky o podrobnostiach a požiadavkách na zariadenia starostlivosti o ľudské telo

2D/3D data

Metropolitný inštitút v Bratislave
FA STU Bratislava
freemap.sk
arcgis.com
staremapy.sk
archív mesta Bratislavy
Fotografie areálu: Jakub Caprnka
vlastné fotografie

ČVUT V Praze
Fakulta architektúry
2020

